

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

В.А. Писарев, О.В. Рождественський, М.М. Чечель, П.В. Пашко

В серії “Митна справа в Україні” вийшли друком:

“Основи митної справи”

“Митний контроль та митне оформлення”

“Таможенное оформление морских грузов”

“Основы таможенного дела в Украине”

В серії “Митна справа в Україні” готуються до друку:

“Митний контроль товарів, що переміщуються
залізничним транспортом”

“Митний контроль товарів, що переміщуються
авіаційним транспортом”

“Етапи митного оформлення товарів”

“Митний кодекс України з постановами Кабінету Міністрів України”

“Порядок заповнення ВМД”

“Класифікація товарів за УКТ ЗЕД”

“Митне оформлення транспортного засобу”

“Митне оформлення товарів громадянами”

Серія "МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ"

Серію засновано у 2001 році

Редакційна колегія:

М.М. Каленський (голова),

П.В. Пашко,

В.Г. Деркач (відповідальний секретар),

А.Р. Дегтярьов,

В.П. Науменко,

П.П. Падун,

В.В. Ченцов

За редакцією

Голови Державної митної служби України

М.М. Каленського,

Заступника Голови Державної митної служби України

П.В. Пашка

Київ

"Знання"

2003

УДК 656[073.5+13]
ББК 39.38(4УКР)
М66

*Рекомендовано вченою радою Академії митної служби України
(протокол № 9 від 15 травня 2003 р.)*

Рецензенти:

П.Р. Левковець — доктор технічних наук, проректор з навчальної роботи Національного транспортного університету, завідувач кафедри “Транспортне право, системний аналіз та логістика”;

О.Я. Коцюк — кандидат технічних наук, доцент кафедри “Транспортні системи та маркетинг” Національного транспортного університету;

І.Є. Марочкін — кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри “Судові та правоохоронні органи” Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого

Законодавчі та нормативні акти подаються станом на 01.03.2003 р.

Митний контроль на автомобільному транспорті /
М66 В.А. Писарєв, О.В. Рождественський, М.М. Чечель, П.В. Пашко; За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. — 189 с. — (Митна справа в Україні).
ISBN 966-620-206-9

Цей випуск серії “Митна справа в Україні” продовжує висвітлювати питання митно-тарифного регулювання в нашій державі. У книзі розкриваються загальні положення та особливості здійснення митного контролю за переміщенням товарів автомобільним транспортом, наводяться характеристики основних документів, необхідних для митного оформлення товарів і автотранспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення. У додатках наводяться зразки необхідних документів.

Розраховано на працівників митних та правоохоронних органів України, студентів, курсантів спеціалізованих навчальних закладів, спеціалістів у галузі зовнішньоекономічної діяльності, а також широко коло громадян, які здійснюють переміщення товарів автотранспортом через митний кордон України.

**УДК 656[073.5+13]
ББК 39.38(4УКР)**

ISBN 966-620-206-9

© В.А. Писарєв, О.В. Рождественський,
М.М. Чечель, П.В. Пашко, 2003
© Київська обласна організація товариства “Знання” України, 2003

ЗМІСТ

ВСТУП	11
Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	18
Глава 2. ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ	21
Глава 3. МИТНІ ПРОЦЕДУРИ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ	25
3.1. Форми митного контролю	26
3.2. Обов’язки осіб, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транс- портом	26
3.3. Місце проведення митного контролю	27
3.4. Час на виконання контрольних операцій	28
3.5. Документи, необхідні для митного контролю товарів і транспортних засобів	29
3.6. Етапи митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через держав- ний кордон України	30
3.6.1. Перший етап — попередні операції	31
3.6.2. Другий етап — аналіз документів та здійснення митного контролю	32

3.6.3. Третій етап — здійснення контролю суміжними службами	32
3.6.4. Четвертий етап — завершення митного контролю	33
3.7. Особливості здійснення митного контролю за переміщенням товарів, транспортних засобів залежно від напрямку їх переміщення через державний кордон України	35
3.7.1. Ввезення товарів на митну територію України	35
3.7.2. Вивезення товарів за межі митної території України	36
3.7.3. Переміщення товарів транзитом через митну територію України	37
3.8. Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем	37
3.8.1. Гарантії власника товарів	39
3.8.1.1. Грошова застава	41
3.8.1.2. Гарантійний лист	45
3.8.1.3. Страхування фінансової відповідальності перевізника	46
3.8.1.4. Гарантії незалежного фінансового посередника	47
3.8.2. Охорона та супроводження товарів митними органами	53
3.8.3. Перевезення товарів митним перевізником	61
3.8.4. Міжвідомчі комісії	65
3.9. Місця прибуття автотранспорту	69
3.10. Вантажні митні комплекси	72
3.11. Взаємодія між контрольними органами і службами, транспортними та іншими організаціями й установами	77
Глава 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ВАНТАЖІВ	79
4.1. Загальні положення	80
4.2. Вимоги безпеки перед початком роботи	83
4.3. Вимоги безпеки під час виконання роботи	83

4.4. Вимоги безпеки після закінчення роботи	87
4.5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях	87
Глава 5. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ	89
5.1. Митний контроль за переміщенням автотранспортних засобів через митний кордон України	91
5.2. Митне оформлення автотранспортних засобів, які належать нерезидентам	92
Глава 6. МИТНА КОНВЕНЦІЯ ПРО МІЖНАРОДНЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КНИЖКИ МДП (Конвенція МДП 1975 року)	95
6.1. Терміни, що вживаються у Конвенції	95
6.2. Зона дії Конвенції МДП	97
6.3. Призначення	98
6.4. Елементи системи МДП	98
6.4.1. Допущення до перевезення у процедурі МДП перевізників, транспортних засобів та контейнерів	99
6.4.1.1. Процедура індивідуального допущення	102
6.4.1.2. Процедура допущення по типу конструкції	102
6.4.1.3. Процедура внесення відміток до Свідоцтва	103
6.4.1.4. Допущення контейнерів до міжнародних перевезень	105
6.4.1.5. Допуск перевізників України до здійснення міжнародних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП	106
6.4.2. Міжнародна система гарантій	107
6.4.2.1. Порядок підготовки та подання гарантійному об'єднанню претензій щодо сплати передбачених законодавством обов'язкових платежів за порушення процедури МДП	112
6.4.2.2. Підготовка й подання гарантійному об'єднанню матеріалів про виявлення порушень процедури МДП	113

6.4.2.3. Порядок висування претензії	117
6.4.3. Книжка МДП	118
6.4.3.1. Титульна сторінка обкладинки книжки МДП	120
6.4.3.2. Невідривний листок № 1/№ 2 (жовтого кольору)	122
6.4.3.3. Відривні листки № 1 (білого кольору)	125
6.4.3.4. Невідривні корінці № 1 (білого кольору)	126
6.4.3.5. Відривні листки № 2 (зеленого кольору)	127
6.4.3.6. Невідривні корінці № 2 (зеленого кольору)	129
6.4.3.7. Протокол книжки МДП	130
6.4.3.8. Змішана книжка МДП	133
6.4.3.9. Книжка МДП “Тютюнові вироби / Алкогольні напої”	134
6.4.4. Міжнародне визнання заходів митного контролю	135
6.5. Умови застосування процедури МДП	136
6.6. Принципи перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП	140
6.6.1. Порядок митного оформлення книжки МДП при вивезенні вантажів за межі митної території України	140
6.6.2. Митне оформлення книжки МДП при транзиті вантажів через митну територію України	141
6.6.3. Митне оформлення книжки МДП при ввезенні вантажів на митну територію України	142
6.6.4. Заміна транспортного засобу, перевантаження вантажу	144
6.6.5. Особливості оформлення перевезень велико-вагових або громіздких вантажів	147
6.6.6. Порядок заповнення Журналу реєстрації книжок МДП	148
6.7. Переваги системи МДП	149
Глава 7. КОНВЕНЦІЇ ПРО ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ	151
7.1. Митна конвенція А.Т.А.	152
7.1.1. Сфера застосування	152
7.1.2. Механізм використання карнета А.Т.А.	153
7.2. Конвенція про тимчасове ввезення	155

ДОДАТКИ	157
Додаток 1. Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR) (примірник для відправника)	158
Додаток 2. Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR) (примірник для одержувача)	159
Додаток 3. Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR) (примірник для перевізника)	160
Додаток 4. Картка контролю автотransпорту	161
Додаток 5.1. Будова автомобільного транспортного засобу	162
Додаток 5.2. Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)	164
Додаток 5.3. Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)	165
Додаток 5.4. Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)	166
Додаток 6.1. Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами	168
Додаток 6.2. Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами (продовження)	169
Додаток 6.3. Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами (продовження)	170
Додаток 6.4. Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами (зворотний бік)	171
Додаток 7. Свідоцтво про допущення контейнера до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами	172
Додаток 8.1. Книжка МДП. Титульна сторінка обкладинки (друкується французькою та англійською мовами)	173

Додаток 8.2. Книжка МДП. Зворотний бік обкладинки (друкується мовою національного гарантійного об'єднання)	174
Додаток 8.3. Книжка МДП. Відривний листок та корінець № 1/№ 2 (друкується мовою національного гарантійного об'єднання)	175
Додаток 8.4. Книжка МДП. Відривний листок та корінець № 1 (друкується французькою мовою)	176
Додаток 8.5. Книжка МДП. Відривний листок та корінець № 2 (друкується французькою мовою)	177
Додаток 8.6. Книжка МДП. Протокол (друкується французькою мовою)	178
Додаток 8.7. Книжка МДП. Внутрішній бік останнього аркуша (друкується англійською мовою)	179
Додаток 8.8. Книжка МДП. Зовнішній бік останнього аркуша	180
Додаток 9. Додатковий лист змішаної книжки МДП	181
ЛІТЕРАТУРА	182

ВСТУП

Здобуття незалежності Україною дало їй можливість налагодити безпосередню співпрацю з іншими країнами світу. Країна набула нового статусу — стала суб'єктом міжнародного життя, включилась у глобальні світові процеси. Перебуваючи у складі СРСР, Україна історично співпрацювала з великим світом, але опосередковано, крізь призму інтересів іншої держави. Сьогодні вона відкрила світ для себе і себе для світу.

Геополітичне становище України є вигідним в аспекті економіки перш за все тому, що вона з'єднує Європу з нашими сусідами на півночі, півдні та заході, а також Середньоазіатським, Кавказьким регіонами та Далеким Сходом.

У “Комплексній програмі утвердження України як транзитної держави у 2002—2010 роках” зазначено, що сучасні тенденції розвитку світової економіки характеризуються постійним розширенням господарських зв'язків та міжнародної економічної кооперації. Тому пріоритетним напрямом у політиці розвинутих країн стали інтеграційні процеси, що передбачає створення умов для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили. Це обумовлює постійне зрос-

тання транснаціональних потоків і міжнародного транзиту вантажів. Для багатьох держав перевезення транзитних вантажів через свою територію стало важливим джерелом експорту послуг, валютних надходжень до бюджету, створення додаткових робочих місць. Питання розвитку транзиту посідають чільне місце у європейській транспортній політиці. Підтвердженням цього є розбудова міжнародних транспортних коридорів на основних напрямках транснаціональних перевезень.

Технологічні потужності національної транспортної інфраструктури дають можливість щороку перевозити залізницями, внутрішнім водним та автомобільним транспортом і переробляти в портах понад 60—70 млн тонн та доставляти трубопровідним транспортом близько 200 млн тонн транзитних вантажів. Однак фактичні обсяги транзиту становлять лише 200 млн тонн, тобто наявний транзитний потенціал України використовується на 70 відсотків, а на транспорті загального користування (без трубопроводів) — лише на 50 відсотків.

За оцінками міжнародних експертів ООН та ЄС і прогнозами Ради з вивчення продуктивних сил Національної академії наук України, до 2010 р. очікується збільшення товарообміну за напрямками європейської осі “Північ — Південь” на 25—30, євразійської — на 30—35 відсотків. У зв’язку з цим можливе відповідне збільшення транзитних перевезень територією України. Прогнозні оцінки їх обсягів у 2005—2010 рр. наведено в таблиці 1.1.

Транспортна система країни в основному спроможна забезпечити таке зростання транзитних перевезень. Проте невідповідність показників транзитних перевезень в Україні міжнародним вимогам щодо швидкості, неперервності, цілості вантажів, тарифів і цін на послуги не забезпечує не тільки їх зростання, а й стабілізації в існуючих обсягах.

Аналіз матеріалів українських та зарубіжних бізнес-видань дає змогу зробити висновок про те, що найближчим часом Китай, Південна Корея разом з іншими країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону та Індією стануть центром світової економіки та науково-технічного прогресу. Однією з умов розвитку є забезпечення обміну з іншими державами

Таблиця 1.1. Обсяги транзитних перевезень територією України (млн тонн)

Роки	Вид транспорту			Усього
	залізничний	автомобільний	трубопровідний	
1995	40	2,3	152,1	194,5
1996	30,7	3,2	168,9	202,8
1997	32,2	2,8	163,3	198,3
1998	33,2	2,2	169,8	205,2
1999	33,3	2,1	162,9	198,3
2005 (прогноз)	41,1	3,5	178	222,6
2010 (прогноз)	47	5	195	247

вантажопотоками, які зростають неймовірно швидко. Торговельний обіг тільки трьох країн зазначеного регіону — Японії, Південної Кореї та Китаю з країнами ЄС перебільшив 200 млрд доларів та продовжує швидко зростати. В євразійському сполученні за рік переміщується близько 5 млн контейнерів, при зростанні обсягів переміщення 3—4 % на рік. “Ціна питання” — 10—12 млрд доларів, які розподіляються між транзитними країнами та перевізниками.

Потенціал іншого напрямку євразійської торгівлі — “Північ — Південь” — приблизно 15—16 млрд доларів на рік, він також має тенденції до швидкого зростання.

У 1994 р. на Загальноєвропейській конференції з транспорту та логістики, яка відбулася на грецькому острові Крит, було затверджено систему з дев’яти пан’європейських коридорів — основних напрямків руху вантажопотоків по території Європи з виходами до найпотужніших портів та в напрямку Азії. В межах цих коридорів, які отримали назву Критських та позначення (К-1, К-2 та т. п.), визначено пріоритетність розвитку транспортної інфраструктури та підприємств обслуговування потоків вантажів. Подальшого розвитку положення Критської конференції набули на Загальноєвропейській конференції з транспорту в Гельсінкі у 1997 р. та

на Євразійській транспортній конференції в Санкт-Петербурзі в 1998 р.

Як відомо, транспорт — це сукупність шляхів сполучення та рухомих пересувних засобів, а також споруд та пристроїв, які забезпечують їх нормальну роботу.

Близько 15 відсотків усіх виробничих фондів та понад 10 відсотків капітальних вкладень припадає на частку транспорту в державі. Забезпечуючи взаємодію різних сфер матеріального виробництва, міжгалузеві та міжтериторіальні зв'язки, транспорт створює необхідні умови для постійного функціонування суспільного виробництва й комплексного розвитку всіх його галузей. Транспортний чинник впливає також на обсяги та структуру валютних надходжень від зовнішньої торгівлі товарами та послугами, міжнародних перевезень вантажів та пасажирів.

У міжнародному розподілі праці транспорту відведено особливу роль. Від його роботи залежить ефективність, якість та розвиток зовнішньоекономічних зв'язків будь-якої країни. Відомий американський економіст Джон Койл у праці “Transportation” пише: “Транспорт є одним з інструментів, необхідних цивілізованій людині для того, щоб внести порядок у світ хаосу. Транспорт входить до кожної сфери нашого життя. З усіх точок зору — економічної, політичної, військової — це, безперечно, найважливіша галузь у світі. Без транспорту ви більше не зможете утримувати овочеву лавку..., а тим більше перемогти у війні”. Наскільки складніше життя, настільки зростає потреба суспільства у транспортних послугах. Транспорт обслуговує практично всі види міжнародних відносин. За своїм змістом транспортні операції розпочинають та завершують процес реалізації зовнішньоторговельної угоди. Витрати на транспортування продукції безпосередньо враховуються і входять до складу ціни товару. У процесі міжнародної торговельної діяльності контрагенти — продавці, і покупці, посередники, транспортні компанії, митні, прикордонні та інші контрольні служби — вступають у складні відносини. Механізми цих відносин складаються під впливом політичних та економічних факторів, правових міжнародних і національних норм, актів, звичаїв, кон'юнктури товарних та транспортних ринків.

Ставши на шлях суверенності й незалежності, Україна заявила про свою відкритість для міжнародного спілкування і взаємодії. Основний принцип, на якому ґрунтується підхід держави у цьому питанні, полягає у тому, що національне право є частиною міжнародного і будується згідно з міжнародним, яке, в свою чергу, має превалювати щодо національного.

Виходячи з положень ст. 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Розвиток транспорту в умовах сьогодення пов'язаний зі зростанням виробничих сил будь-якої країни та її зовнішніми зв'язками. У світі — 9800 портів, з яких 1000 беруть участь у міжнародних сполученнях, 15 950 аеропортів, з яких 1020 — міжнародних. Згідно з даними статистики, на 1 км² світової поверхні припадає 8,8 м залізниці, 103 м автошляхів, 0,4 м водних шляхів. Розподіл транспортної інфраструктури в окремих країнах та регіонах світу вкрай неоднорідний. Так, густота залізниць в Африці в 15 разів менша за густоту в Північній Америці, густота автошляхів в Азії у 10 разів менша за густоту в Європі. Причини такого стану справ полягають у різному рівні промислового розвитку та особливостях географічного положення.

В умовах, які на сьогодні склалися, вантажовласнику все складніше орієнтуватися у транспортній обстановці, стан якої залежить від стану міжнародних ринків, транспортної політики окремих країн та міжнародних союзів, яка потребує знання законодавств окремих країн, міжнародних угод (конвенцій), торговельних звичаїв, техніко-експлуатаційних характеристик транспортних засобів, стану посередництва в тих чи інших регіонах і т. п. Отже, виникає необхідність створення ефективної матеріалізованої системи, яка б забезпечувала економічні зв'язки між країнами світу. Цією системою стала міжнародна система товарного руху.

На відміну від транспортної системи система товарного руху спеціалізується на переміщенні не тільки матеріальних об'єктів, а суто вантажу. Суттєва різниця між цими двома

системами полягає в тому, що перша акцентує увагу безпосередньо на процесі транспортування, а друга — на товарі, який потребує як переміщення у просторі, так і інших операцій, пов'язаних з реалізацією товару на зовнішньому ринку (складування, обрання тари та пакування, страхування, оформлення документації, фрахтування тоннажу, здійснення митних та інших формальностей тощо). В аспекті правових відносин діяльність транспортної системи регулюється угодою перевезення. Систему товарного руху зорієнтовано на угоду купівлі-продажу. Різними постають також цілі компаній, які оперують у межах двох систем: у першому випадку — це прибуток транспортного підприємства, у другому — прибуток зовнішньоторговельної фірми.

З подальшим розвитком міжнародних економічних зв'язків між державами в цілому та міжнародної торгівлі (як найбільш важливої складової міжнародних економічних відносин) значну актуальність набула проблема подальшого вдосконалення організації руху вантажопотоків у світовій торгівлі. Це викликано тим, що транспорту в міжнародній економічній діяльності відведено важливу роль. Від його роботи залежать якість, ефективність і розвиток зовнішньоекономічних зв'язків. У сучасних умовах господарювання до транспортного забезпечення міжнародної торгівлі постійно висувуються нові вимоги. Ритмічність, регулярність, безперебійність, надійність, висока швидкість доставлення продукції з пунктів виробництва у пункти споживання в обумовлений термін без втрат, псування і пошкодження товару та з мінімальними витратами — найважливіші умови ефективності та якості транспортного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків.

Таким чином, розробка і практичне застосування концепцій логістики як науки про керування транспортом у взаємозв'язку зі сферами виробництва, збуту та розподілу продукції, розвиток прогресивних транспортно-технологічних систем та ефективне застосування змішаних перевезень, втілення в транспортне забезпечення наукових досягнень в галузі інформатики та обчислювальної техніки, активна робота міжнародних спеціалізованих організацій з розроблення документів та нор-

мативних актів у сфері регулювання, спрощення та уніфікації різноманітних формальностей, які виникають при транспортному забезпеченні міжнародних економічних зв'язків, — сьогодні першочергове завдання. З розвитком логістики як науки системи товарного руху стали формуватися на підставі логістичних принципів та перетворилися на міжнародні логістичні системи товарного руху.

Поєднані в таку логістичну систему суб'єкти (товаровиробники, споживачі, транспортні фірми, виробничі та фінансові об'єднання різного рівня) за рахунок розподілу праці та обміну можуть суттєво підвищити ефективність власних зусиль і зрештою отримати значно більше благ та послуг більш високої якості, ніж якщо б кожен з них намагався виробити такі товари та послуги самостійно. Цей ефект, який називається синергетичним, є основною з причин зацікавленості зазначених суб'єктів не тільки в участі в даній системі, а й у підтриманні її в дієздатному стані. Виходячи з того, що найкращий принцип організації міжнародних економічних відносин — максимальна свобода переміщення товарів, послуг та капіталів, створюються нові форми міждержавного соціального організму. Транспорт поступово трансформується у великі інтернаціональні комплекси, які за формою лишаються на якийсь час міждержавними, а за змістом стають єдиною глобальною системою.

Глава 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розвиток міжнародної торгівлі, встановлення стійких зовнішньоекономічних зв'язків між різними країнами потребують певної уніфікації порядку та правил здійснення торговельних операцій. Однією зі складових зовнішньої торгівлі є процедура міжнародного перевезення товарів від продавця до покупця.

За даними Європейської економічної комісії, 44 % всіх вантажних перевезень здійснюється автомобільним транспортом, 41 — морським, 8 — залізничним, 7 % — іншими видами транспорту.

До переваг автомобільного транспорту можна віднести високу швидкість доставлення вантажів безпосередньо від складу відправника до складу одержувача без проміжних перевантажень на інші види транспорту. Крім того, автомобільний транспорт не має альтернатив для випадків малого вантажообігу на малі відстані.

Перевезення вантажів автомобільними дорогами нині здійснюється із застосуванням положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книж-

ки МДП (Конвенція МДП 1975 р.). Крім того, у 1974 р. набрала чинності Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур 1973 р. (м. Кіото, Японія), а в 1984 р. набрала чинності Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах 1982 р.

Таким чином, міжнародними конвенціями закріплено основні правила, що визначають процедури перевезення зовнішньоекономічних вантажів під митним контролем, процедури митного контролю в пунктах пропуску на кордонах та в зоні діяльності внутрішніх митниць за місцем перебування експортерів або імпортерів.

Рухомий склад автомобільного транспорту для міжнародних перевезень в основному складається:

- з вантажних автомобілів з причепами;
 - сідельних тягачів з напівпричепами.
- Типи напівпричепів:
- бортовий з тентом;
 - ізотермічний (без холодильного устаткування);
 - рефрижератор (з холодильною установкою);
 - контейнерна площадка;
 - спеціалізовані (перевезення негабаритних вантажів);
 - цистерни.

Відповідно до Конвенції про дорожній рух:

— **“автомобіль”** означає механічний транспортний засіб, який зазвичай використовується для перевезення дорогами людей або вантажів, або для буксирування дорогами транспортних засобів, що використовуються для перевезення людей або вантажів;

— **“причип”** означає будь-який транспортний засіб, призначений для його буксирування механічним транспортним засобом; цей термін охоплює також напівпричепи;

— **“напівпричип”** означає будь-який причіп, призначений для зчеплення з автомобілем таким чином, що частина його обпирається на автомобіль, і останній несе на собі значну частину ваги напівпричепа та його вантажу;

— “*склад транспортних засобів*” означає зчеплені транспортні засоби, що беруть участь у дорожньому русі як одне ціле.

Згідно з Митною конвенцією, що стосується контейнерів, під “*контейнером*” розуміється пристосування для перевезення (клітка, цистерна, яка знімається, або інше подібне пристосування), що підходить для багаторазового використання, спеціально сконструйоване для полегшення завантаження в нього та розвантаження з нього, перевезення, перевантаження з одного транспорту на інший, з внутрішньою місткістю не менш ніж 1 м куб.

Глава 2

ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Автомобільні перевезення здійснюються на підставі договорів перевезення з транспортними підприємствами. Умови договору міжнародного автомобільного перевезення вантажів між європейськими країнами визначаються Конвенцією про договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом (CMR) від 19.05.1956 р.

Положення цієї Конвенції застосовуються до будь-якого договору дорожнього перевезення вантажів за винагороду, коли місце навантаження і місце доставки вантажу, зазначені в контракті, розташовані на території двох різних країн, з яких принаймні одна є учасницею Конвенції.

Договір перевезення встановлюється накладною CMR (додатки 1—3).

Якщо вантаж має розміщуватися на декількох транспортних засобах або одним транспортним засобом (складом транспортних засобів) перевозиться декілька партій вантажу чи різні вантажі, відправник або перевізник мають право вимагати складання такої кількості накладних, яка відповідає кількості автомобілів або кількості різних вантажів чи партій вантажів.

Накладна складається у трьох оригіналах, що підписуються відправником та перевізником. Підписи можуть бути виконані типографським способом або замінені штампами відправника та перевізника, якщо це не суперечить законодавству країни, де складається накладна. Екземпляри накладної розподіляються так:

- перший екземпляр (додаток 1) передається відправникові вантажу;
- другий екземпляр (додаток 2) слідує з вантажем і призначається одержувачу вантажу;
- третій екземпляр (додаток 3) залишається у перевізника.

Накладна повинна містити такі відомості:

- 1) місце і дату її складання;
- 2) найменування і адресу відправника;
- 3) найменування і адресу транспортного агента (перевізника);
- 4) місце і дату прийняття вантажу до перевезення та місце його доставлення;
- 5) найменування і адресу одержувача;
- 6) прийняте позначення характеру вантажу і тип його упаковки. У випадку перевезення небезпечних вантажів, їх зазвичай визнане позначення;
- 7) кількість вантажних місць, їх особливе розмічання і номери;
- 8) вагу вантажу брутто або наведену в інших одиницях виміру кількості вантажу;
- 9) пов'язані з перевезенням витрати (вартість перевезення, додаткові витрати, мито та митні збори, а також інші витрати з моменту укладання договору до здачі вантажу);
- 10) інструкції, потрібні для виконання митних формальностей, тощо;
- 11) вказівку, що перевезення здійснюється незалежно від будь-якого застереження згідно з вимогами, встановленими Конвенцією.

У разі необхідності накладна повинна також містити такі вказівки:

- 1) заборону перевантаження вантажу;

- 2) витрати, які відправник приймає на свій рахунок;
- 3) суму накладеного на вантаж платежу, що підлягає відшкодуванню при здачі вантажу;
- 4) заяву про вартість вантажу і суму додаткової цінності його при доставленні;
- 5) інструкції відправника перевізнику відносно страхування вантажу;
- 6) додатковий строк виконання перевезення;
- 7) перелік документів, що передані перевізнику.

Сторони, що домовляються, можуть внести до накладної будь-яку іншу вказівку, яка буде ними визнана за необхідну.

Відправник зобов'язаний додати до накладної або надати в розпорядження перевізника необхідні документи та повідомити потрібні відомості для виконання митних та інших формальностей. Перевізник не зобов'язаний перевіряти такі документи та відомості. За відсутність, недостатність або неправильність документів чи відомостей відповідальність несе відправник (крім випадків провини перевізника).

Перевізник несе відповідальність за наслідки втрати або неправильного використання документів, що вказані в накладній, додані до накладної або вручені перевізнику.

Відправник має право розпоряджатися вантажем під час перевезення (вимагати припинення перевезення, змінити місце доставлення або одержувача). Відправник втрачає таке право з моменту, коли згідно з умовами поставки право власності на вантаж переходить до покупця, або з моменту передачі другого екземпляра накладної одержувачу. З цього моменту перевізник повинен керуватися вказівками одержувача.

Якщо з якихось причин подальше перевезення стає неможливим або одержувач відмовляється прийняти вантаж, перевізник може вивантажити вантаж за рахунок власника. Перевезення вважається завершеним і вантаж зберігається перевізником або найнятою ним третьою особою.

Перевізник має право продати вантаж, не чекаючи інструкцій від власника, якщо вантаж швидко псується, або цього вимагає його стан, або зберігання дорожче за вартість самого вантажу.

Перевізник несе відповідальність за повну або часткову втрату вантажу або його пошкодження з моменту прийняття вантажу до його здачі отримувачу, а також відповідальність у разі запізнення доставки, що сталася з провини перевізника.

Визнається, що запізнення мало місце, якщо вантаж не був доставлений в договірний строк або у разі відсутності договір-ного строку в термін, необхідний за звичайних умов для вико-нання перевезення добросовісним перевізником.

Глава 3

МИТНІ ПРОЦЕДУРИ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Митні процедури — операції, пов’язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також зі справлянням перед-бачених законом податків і зборів (п. 19 ст. 1 МК 92-IV).

Митне оформлення — виконання митним органом дій (процедур), пов’язаних із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів (п. 14 ст. 1 МК 92-IV).

Митний контроль — сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забез-печення додержання норм Митного кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжна-родних договорів України, укладених в установленому зако-ном порядку (п. 15 ст. 1 МК 92-IV).

Види, послідовність, зміст контрольних операцій визначає Типова технологічна схема пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна, затверджена спільним наказом Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Державної митної служби України, Міністерства транспорту України від 05.03.2001 р. № 152/165/130.

3.1. Форми митного контролю

Митний контроль здійснюється у формах:

- 1) перевірки документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю;
- 2) митного огляду (огляду та переогляду товарів і транспортних засобів);
- 3) обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- 4) усного опитування громадян та посадових осіб підприємств;
- 5) перевірки системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів через митний кордон України (ст. 41 МК 92-IV).

3.2. Обов'язки осіб, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транспортом

Особи, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транспортом, зобов'язані:

- 1) доставити товари за місцем призначення зі збереженням митних забезпечень;
- 2) не розпочинати вивантаження чи перевантаження товарів без дозволу митного органу;

3) пред'явити митному органу необхідні для здійснення митного контролю і митного оформлення документи;

4) у невідкладних випадках за свій рахунок здійснювати вивантаження, навантаження, розпакування та упакування товарів і пред'являти їх до митного контролю (ст. 146 МК 92-IV).

3.3. Місце проведення митного контролю

Митний контроль товарів, транспортних засобів, що переміщуються через державний кордон України, здійснюється виключно в зонах митного контролю в межах пунктів пропуску через державний кордон.

Згідно зі ст. 49 МК (92-IV) порядок створення зон митного контролю, режим їх функціонування визначається Кабінетом Міністрів України (див. ПКМУ від 25.12.2002 р. № 1947).

Зони митного контролю встановлюються відповідним Положенням для кожного пункту пропуску окремо митним органом за погодженням з Держкомкордоном на смугах руху легкового та вантажного транспорту, в залах митного огляду та інших приміщеннях митних органів.

Товари, транспортні засоби та інші предмети перебувають під митним контролем з моменту їх ввезення в зону митного контролю. Переміщення товарів у зону митного контролю й за її межі можливе тільки з дозволу уповноваженої посадової особи митниці.

Митний орган забезпечує дотримання в пункті пропуску режиму зони митного контролю з метою заборони доступу в зону осіб, не причетних до здійснення митного контролю, а також створення умов для роботи й захисту особового складу та майна митних органів. Контроль за додержанням режиму в зоні митного контролю покладається на керівника митного органу.

Громадяни, які перетинають державний кордон України, представники підприємств, що отримують чи відправляють товари та інші предмети, допускаються в зони митного контролю на підставі дійсних для виїзду (в'їзду) документів або

документів про відповідні повноваження осіб на отримання (відправлення) товарів та інших предметів.

При в'їзді в автомобільний пункт пропуску водію авто-транспортного засобу закордонного прямування прикордонним нарядом видається картка (додаток 4), в якій посадові особи підрозділу прикордонного контролю, митниці, служби міжнародних автоперевезень та інших контролюючих служб проставляють відмітки (службові печатки) про проходження водієм (власником) автотранспортного засобу відповідних державних видів контролю. Картка відбирається уповноваженою особою контрольного органу чи транспортного підприємства при виїзді транспортного засобу з території пункту пропуску.

Не допускається перебування в зоні митного контролю товарів, транспортних засобів, митний контроль яких завершено. Старший зміни підрозділу митниці в пункті пропуску несе відповідальність за вжиття заходів щодо унеможливлення перебування в зоні митного контролю товарів, транспортних засобів та інших предметів, митний контроль яких завершено.

3.4. Час на виконання контрольних операцій

Товари, що переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби, якими вони переміщуються через митний кордон, а також документи на ці товари і транспортні засоби пред'являються для контролю митним органам у незмінному стані в пунктах пропуску через митний кордон України та в інших місцях митної території України, встановлених митними органами для здійснення митного контролю та оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів і транспортних засобів у пункт пропуску або таке місце.

Встановлений строк, як виняток, може збільшуватися у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України (ст. 44 МК 92-IV).

Тривалість перебування товарів і транспортних засобів під митним контролем на території зони митного контролю у

пункті пропуску на митному кордоні України встановлюється відповідно до технологічної схеми пропуску через митний кордон осіб, товарів і транспортних засобів (ч. 4 ст. 43 МК 92-IV).

Тривалість видів контролю відповідно до технологічного процесу роботи пункту пропуску визначається керівниками органу охорони державного кордону і митниці, у разі потреби — інших контрольних органів і служб для кожного пункту пропуску окремо з урахуванням режиму його функціонування, наявності постійно діючих структурних підрозділів інших контрольних органів і служб, видів та інтенсивності транспортного сполучення, категорій поїздок, характеру транспортних перевезень через державний кордон України, а також товарів, що переміщуються через державний кордон України. Контрольний орган (служба), у зоні діяльності якого розташовано пункт пропуску через державний кордон, здійснює заходи щодо вдосконалення відповідного контролю та скорочення часу його проведення.

3.5. Документи, необхідні для митного контролю товарів і транспортних засобів

Особи, які здійснюють перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України автомобільним транспортом, повинні мати відповідні документи, передбачені Митним кодексом, законами України та міжнародними договорами, укладеними в установленому законом порядку (ст. 145 МК 92-IV).

Перелік документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю, порядок їх подання визначаються Кабінетом Міністрів України (ч. 2 ст. 45 МК 92-IV).

Підставою для здійснення митного контролю є подання перевізником, експедитором або особою, уповноваженою на декларування, оригіналів таких документів:

1) картки контролю автотранспорту (додаток 4) відповідно до встановленого порядку;

2) свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами;

3) примірників оформлених вантажних митних декларацій (у встановлених випадках) на переміщувані товари та транспортні засоби;

4) товаротransпортної накладної;

5) рахунка-фактури;

6) відвантажувальної специфікації (у разі потреби);

7) пакувального листа (у разі потреби);

8) книжки міжнародного дорожнього перевезення (МДП) (у разі її використання);

9) дозвільних документів державних органів: сертифікатів, погоджень, висновків, дозволів на переміщення товарів подвійного призначення тощо (у разі потреби).

3.6. Етапи митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через державний кордон України

Особливості проведення митного контролю автомобільних транспортних засобів визначені Типовою технологією здійснення митного контролю при переміщенні суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності товарів, транспортних засобів через автомобільний пункт пропуску через державний кордон України (наказ ДМСУ від 13.04.2000 р. № 212).

За наявності обґрунтованих причин посадовою особою підрозділу митниці на кожному з етапів митного контролю може бути відмовлено перевізнику, експедитору або особі, уповноваженій на декларування, у пропуску товарів і транспортних засобів на митну територію України. У разі відмови в пропуску посадовою особою підрозділу митниці в пункті пропуску виписується картка відмови в пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів згідно зі встановленим порядком.

Митний контроль в автомобільному пункті пропуску здійснюється в чотири етапи.

3.6.1. Перший етап — попередні операції

Перевізником, експедитором, особою, уповноваженою на декларування, посадовій особі митного підрозділу в пункті пропуску подаються документи на товари, транспортні засоби та інші предмети. Посадовою особою митниці проводяться такі дії:

— перевірка комплектності поданих документів;

— реєстрація документів;

— на товаросупровідних і товаротransпортних документах проставляються відбитки штампа “Під митним контролем”;

— загальний огляд транспортного засобу (перевіряються цілісність тенту, непошкодженість митного забезпечення, накладеного на транспортний засіб);

— у разі потреби старший зміни митного підрозділу в пункті пропуску організовує звірення товаросупровідних і товаротransпортних документів з даними обліку митного органу суміжної держави.

За наявності в інфраструктурі пункту пропуску вантажних автопортів, терміналів, інших територій митний контроль здійснюється в зонах митного контролю, визначених на цих територіях. Переміщення транспортних засобів з вантажами із зони митного контролю безпосередньо в пункті пропуску в зону митного контролю автопорту (терміналу) або у зворотному напрямку здійснюється під контролем митниці.

Митний контроль незавантажених транспортних засобів проводиться безпосередньо в пункті пропуску без використання автопорту (терміналу).

Відповідальність за збереження та недоторканність вантажу перед митницею несе перевізник. У разі розміщення товарів на складах автопорту (терміналу) — керівник цього складу (терміналу).

3.6.2. Другий етап — аналіз документів та здійснення митного контролю

Посадовою особою підрозділу митниці здійснюється перевірка товаросупровідних, товаротransпортних та інших документів, у тому числі дозволів інших державних органів (у разі потреби).

Перевіряється наявність інформації про переміщення товарів, транспортні засоби та інші предмети в Єдиній автоматизованій інформаційній системі Держмитслужби України (далі — ЄАІС Держмитслужби) і проводиться митний контроль.

Рішення про потребу у здійсненні митного огляду товарів і транспортних засобів, які перебувають під митним контролем, приймає старший зміни митного підрозділу в пункті пропуску з урахуванням попереднього аналізу товаротransпортних, товаросупровідних та інших документів, у тому числі дозволів інших державних органів на переміщення товарів і транспортних засобів, аналізу можливих порушень митних правил або контрабанди згідно з інформацією про переміщення товарів, транспортні засоби. Митний огляд завершується оформленням Акта про митний огляд встановленого зразка.

Схему будови вантажного автомобіля та напівпричепа для проведення митного огляду наведено в додатку 5.

3.6.3. Третій етап — здійснення контролю суміжними службами

Переміщення через пункт пропуску товарів і транспортних засобів, що підлягають санітарно-епідеміологічному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному, екологічному та іншим видам контролю, завершується за умови позитивних висновків служб, що здійснюють ці види контролю. Результати такого контролю відображаються у вигляді відміток державних інспекторів цих служб у картках контролю та у відповідних документах (товаросупровідних, товаротransпортних та ін.).

У пунктах пропуску для автомобільного сполучення відповідно до нормативно-правових актів та міжнародних договорів України посадовою особою Служби міжнародних автомобільних перевезень (СМАП) Міністерства транспорту України здійснюється контроль руху автотранспорту, якому підлягають вантажні автотransпортні засоби, автобуси та мікроавтобуси.

Посадова особа митниці на підставі поданих документів та згідно з Порядком справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон (ПКМУ від 24.10.2002 р. № 1569) визначає види контролю, які необхідно здійснити, та видає примірники потрібних документів для здійснення зазначених видів контролю перевізнику, експедитору або особі, уповноваженій на декларування.

У разі відмови в пропуску через державний кордон України транспортних засобів, товарів у зв'язку з непроходженням контролю інших контрольних служб відмову складає відповідна контрольна служба, про що для вжиття відповідних заходів обов'язково інформуються інші контрольні органи і служби, контроль якими на час відмови було здійснено.

3.6.4. Четвертий етап — завершення митного контролю

Після завершення контролю суміжними службами посадові особи митниці здійснюють нарахування та справляння єдиного збору в пунктах пропуску через державний кордон України.

Єдиний збір справляється одноразово, незалежно від режиму переміщення (ввезення, транзит), з транспортних засобів вітчизняних та іноземних власників, визначених у ст. 5 ЗУ “Про запровадження єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України” за єдиним платіжним документом (уніфікованою квитанцією МД-1).

Єдиним збором обкладаються:

- автобуси;
- вантажні автомобілі з/або без причепа;

- тягачі з/або без напівпричепа;
- контейнери, що переміщуються на автомобілі.

Єдиний збір складається:

- з плати за здійснення передбачених законом видів контролю вантажу і транспортного засобу (митного — при транзиті, санітарного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного та екологічного);
- плати за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами;
- додаткової плати за проїзд автомобільного транспортного засобу з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Розрахунки збору за проїзд автомобільними дорогами надаються посадовою особою СМАП. У разі відсутності представників СМАП у пункті пропуску нарахування плати за проїзд автомобільними дорогами здійснюється посадовою особою митниці.

За відсутності зауважень при митному оформленні вирішується питання пропуску товарів, транспортних засобів на митну територію України. Здійснюється реєстрація документів у відповідних журналах реєстрації та занесення відомостей про пропущені на митну територію України або за її межі товари, транспортні засоби та інші предмети до Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України.

Завершується оформлення документів проставленням на них відбитків особистого митного забезпечення.

За рішенням керівника митного органу або його заступника, якщо є підстави вважати, що товари і транспортні засоби переміщуються через митний кордон України з порушенням законодавства, може бути здійснено переогляд товарів і транспортних засобів. Після завершення переогляду накладаються митні забезпечення.

У встановлених випадках оформляються документи контролю за доставкою товарів, транспортних засобів у митниці призначення.

Документи повертаються перевізнику, експедитору, особі, уповноваженій на декларування, під особистий підпис у журналі реєстрації.

У справах митниці залишаються оригінали документів, що були підставою для переміщення товарів через митний кордон України (товаросупровідних та товаротransпортних документів тощо). У разі неможливості вилучення оригіналів документів у справах митниці залишаються їхні ксерокопії.

Контроль транспортного засобу, товарів вважається закінченим, якщо в супровідних документах на транспортний засіб, товари проставлено відповідні відмітки митних органів (інших контрольних органів і служб тільки стосовно підконтрольних вантажів).

3.7. Особливості здійснення митного контролю за переміщенням товарів, транспортних засобів залежно від напрямку їх переміщення через державний кордон України

3.7.1. Ввезення товарів на митну територію України

На *2-му етапі* уповноваженою посадовою особою підрозділу митниці здійснюється запит до Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України за номером попередньої декларації або попереднього повідомлення (крім випадків, передбачених чинним законодавством).

У разі наявності електронної копії попередньої декларації або попереднього повідомлення здійснюється перевірка відповідності даних, що містяться в товаротransпортних, товаросупровідних документах, до відомостей, зазначених в електронній копії. Друкується примірник (витяг) відповідної попередньої декларації або попереднього повідомлення з проставленням відбитка штампа “Під митним контролем”.

На *4-му етапі* після прийняття рішення про можливість пропуску товарів, транспортних засобів та інших предметів

на митну територію України уповноваженою посадовою особою підрозділу митниці до Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України заносяться відповідні відомості про товари, транспортні засоби, інші предмети, перевізника тощо.

3.7.2. Вивезення товарів за межі митної території України

Підставою для вивезення товарів, транспортних засобів та інших предметів за межі митної території України є подання митному органу в пункті пропуску відповідних примірників вантажної митної декларації з відмітками про завершення митного оформлення в митниці відправлення.

На *1-му етапі* примірники вантажних митних декларацій подаються разом з іншими документами.

На *2-му етапі* перевіряється наявність інформації про переміщувані товари, транспортні засоби та інші предмети в Єдиній автоматизованій інформаційній системі Держмитслужби України.

Додатково здійснюється перевірка відповідності даних, що містяться в поданих товаросупровідних, товаротransпортних та інших документах, до даних у ЄАІС Держмитслужби.

На *4-му етапі* після прийняття рішення про можливість пропуску товарів, транспортних засобів та інших предметів через митний кордон України уповноваженою посадовою особою підрозділу митниці до ЄАІС Держмитслужби заносяться відповідні відомості про товари, транспортні засоби, інші предмети, перевізника тощо.

Примірник вантажної митної декларації відповідно до порядку, встановленого чинним митним законодавством, вилучається для подальшого зберігання у справах митниці.

3.7.3. Переміщення товарів транзитом через митну територію України

Товари та інші предмети, що переміщуються через митний кордон України транзитом, оформляються відповідно до вимог Закону України “Про транзит вантажів”.

Вантажі, що переміщуються через державний кордон України транзитом, пропускаються в пріоритетному порядку і підлягають обов’язковому декларуванню митним органам. Обробка супровідної документації для транзиту вантажів здійснюється у спрощеному та прискореному порядку контролю, який визначається Держмитслужбою.

Митний контроль таких товарів, транспортних засобів та інших предметів здійснюється з урахуванням вимог наказу Державної митної служби України “Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів із застосуванням вантажної митної декларації” від 14.10.2002 р. № 561, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.11.2002 р. за № 877/7165.

3.8. Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем

Відповідно до ст. 161 МК (92-IV) до товарів, що перебувають під митним контролем і переміщуються транзитом, може застосовуватися один із таких заходів гарантування доставки цих товарів до митного органу призначення:

- 1) надання власником товарів (уповноваженою ним особою) гарантій митним органам;
- 2) охорона та супроводження товарів митними органами;
- 3) перевезення товарів митним перевізником;
- 4) перевезення на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року (Конвенції МДП 1975 року).

Відповідно до ст. 155 МК (92-IV) транзитні перевезення здійснюються як прохідний та внутрішній митний транзит.

Прохідний митний транзит — це переміщення товарів під митним контролем від одного пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту ввезення на митну територію України — до іншого пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту вивезення за межі митної території України.

Внутрішній митний транзитом вважається переміщення товарів під митним контролем:

- 1) від пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту ввезення на митну територію України — до митного органу, розташованого на митній території України;
- 2) від митного органу, розташованого на митній території України, до пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту вивезення за межі митної території України;
- 3) від одного митного органу, розташованого на митній території України, до іншого митного органу, розташованого на митній території України.

Відповідно до ст. 165 МК (92-IV) рішення про застосування заходів гарантування доставки товарів до митних органів призначення приймається у кожному конкретному випадку митними органами, розташованими у місцях, де розпочинається транзит таких товарів, за наявності підстав для застосування зазначених заходів.

Заходи гарантування доставки застосовуються в обов'язковому порядку до підакцизних товарів.

Вид заходу гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем, до митного органу призначення обирається власником товарів чи уповноваженою ним особою, якщо інше не передбачено законом.

Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем і перевозяться між митними органами, проводяться за рахунок власника цих товарів або уповнова-

женої ним особи. Витрати на їх проведення митними та іншими органами державної влади України не відшкодовуються.

Умови та порядок проведення заходів гарантування доставки товарів до митного органу призначення визначаються Митним кодексом та іншими законами України.

3.8.1. Гарантії власника товарів

Відповідно до ст. 162 МК (92-IV) власники товарів (уповноважені ними особи) можуть надавати митним органам гарантії щодо обов'язкової доставки товарів до митного органу призначення. Види, умови та порядок застосування гарантій визначаються законом.

До виходу відповідного закону зазначені питання врегульовані Указом Президента України “Про заходи щодо забезпечення контролю за переміщенням транзитом товарів через територію України” від 14.07.95 р. № 614/95 (в редакції Указу Президента України від 20.05.96 р. № 353/96).

Переміщення через митну територію України товарів, на які законодавством України встановлено акцизний збір та які переміщуються транзитом через територію України (далі — товари), здійснюється за умови надання власником товарів або уповноваженою ним особою митним органам документів, що підтверджують наявність відповідних фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення, або за умови охорони і супроводження товарів митними органами із залученням у разі потреби підрозділів Міністерства внутрішніх справ України.

Власник товару або уповноважена ним особа за своїм розсудом обирає вид заходу.

Положення про надання митним органам України фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.96 р. № 700.

Фінансові гарантії — спосіб грошового забезпечення виконання зобов'язань перевізника щодо вивезення товарів, заявлених під час ввезення в Україну як транзитні.

Гарант — уповноважені Держмитслужбою в установленому порядку банк чи страхова компанія, що беруть на себе відповідальність щодо внесення обов'язкових платежів за невивезені з території України товари в разі порушення перевізником умов транзиту у формах та розмірах, установлених законодавством.

Фінансові гарантії митним органам України надаються гарантом на основі угоди з Держмитслужбою.

Надання фінансових гарантій запроваджується як запобіжний захід з метою дотримання перевізниками умов, шляхів і напрямів транзиту, а також для забезпечення внесення передбачених законодавством обов'язкових платежів у разі порушення перевізником взятих ним зобов'язань щодо доставки товарів до митниці призначення.

Сума фінансових гарантій (митний борг) відповідає розміру всіх обов'язкових платежів, визначених для цих товарів законодавством, тобто акцизного збору, мита, податку на додану вартість, митних та інших зборів, нарахованих згідно з порядком, установленим для оподаткування таких товарів у разі ввезення їх в Україну з метою вільного використання.

У разі переміщення товарів транзитом через територію України митним органам надаються такі види фінансових гарантій:

- 1) **грошова застава;**
- 2) **гарантійний лист;**
- 3) **страхування фінансової відповідальності перевізника.**

Фінансові гарантії у формі гарантійного листа банку та договору страхування фінансової відповідальності перевізника застосовуються як фінансове забезпечення гарантій, що надаються митним органам незалежними фінансовими посередниками. Фінансове забезпечення наданих гарантій провадиться незалежним фінансовим посередником шляхом укладення зі страховиком договору страхування фінансової відповідальності перевізника перед митним органом щодо обов'язкової своєчасної доставки товару до митниці призначення або

шляхом отримання від перевізника застави у розмірі митного боргу чи отримання гарантійного листа уповноваженого банку на суму митного боргу.

Фінансові гарантії надаються до або в момент фактичного перетину митного кордону товарами під час ввезення їх в Україну.

Підтвердженням виконання перевізником своїх зобов'язань є доставка ввезених товарів без зміни їх стану чи зменшення (збільшення) кількості або зміни якісних характеристик до митниці призначення у встановлені митними органами строки та пред'явлення таких товарів до митного оформлення в зазначеному місці та в зазначений термін.

Суми фінансових гарантій, за якими перевізник не виконав зобов'язання, використовуються митними органами для покриття передбачених законодавством обов'язкових платежів за товари, ввезені з метою вільного використання на митній території України.

3.8.1.1. Грошова застава

Інструкцію про застосування механізму фінансових гарантій при транзитних перевезеннях підакцизних товарів затверджено спільним наказом Державного митного комітету України, Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю України, Міністерства транспорту України, Міністерства фінансів України від 25.07.96 р. № 342/82/244/154-Б, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.08.96 р. за № 425/1450.

Фінансові гарантії у вигляді грошової застави вносяться в уповноваженому банку на депозитний рахунок митниці відправлення:

— резидентами — в національній валюті України безготівково до перетину або на момент фактичного перетину митного кордону товарами під час ввезення їх в Україну. При остаточному визначенні заставної суми доплату дозволяється проводити в національній валюті готівкою;

— нерезидентами — в іноземній валюті першої групи класифікатора валют Національного банку України або в національній валюті України за офіційним курсом, встановленим НБУ на дату надання фінансової гарантії, як безготівково, так і готівкою. При остаточному визначенні заставної суми доплату готівкою дозволяється проводити як в національній валюті України, так і в іноземній валюті.

Грошова застава готівкою в іноземній валюті першої групи класифікатора валют Національного банку України може вноситись власником товару або уповноваженою ним особою до каси митниці чи уповноваженого банку, в якому відкрито рахунки митниці, на момент фактичного перетину товарами митного кордону України.

При зміні курсу валюти на момент митного оформлення товарів необхідно провести перерахунок і донарахування, у разі потреби, заставної суми. У випадку обрання власником вантажу або уповноваженою ним особою фінансової гарантії при транзитних переміщеннях підакцизних товарів у вигляді грошової застави митне оформлення таких товарів здійснюється з дотриманням такого порядку.

Ввезення підакцизних товарів на митну територію України. При ввезенні підакцизних товарів, що прямують транзитом через митну територію України, власник вантажу або уповноважена ним особа подає митниці на митному кордоні такі документи:

— заповнені відповідно до встановлених правил примірники ВМД типу “Транзит”, в якій умовно нараховуються всі платежі, передбачені для цих товарів, що підлягали б сплаті при ввезенні їх на митну територію України для вільного використання;

— товаротransпортні накладні на переміщувані товари із зазначенням їх кількості та ваги;

— рахунки-фактури або інші документи, що підтверджують вартість переміщуваних товарів;

— платіжне доручення банку про перерахування грошової застави (у розмірі загальної суми митних платежів і по-

датків, нарахованих у графі 47 ВМД) на депозитний рахунок митниці відправлення;

— інші документи, передбачені чинним законодавством.

Виконуючи митне оформлення, інспектор митниці відправлення:

— перевіряє всі подані документи;

— перевіряє достовірність даних, заявлених у ВМД, правильність нарахування платежів і заповнення ВМД відповідно до Інструкції;

— перевіряє фактичне зарахування сум грошової застави на рахунок митниці відправлення;

— попереджає перевізника про відповідальність за недотримання умов доставки вантажу;

— засвідчує завершення митного оформлення проставленням на ВМД відбитків митних забезпечень.

Після завершення митного оформлення інспектор митниці залишає у справах митниці разом з екземпляром ВМД копію платіжного доручення банку, рахунок-фактуру, товаротransпортні накладні на оформлені підакцизні товари, що прямують транзитом. Всі ці документи реєструються в окремому журналі для реєстрації підакцизних товарів, що прямують транзитом, під одним номером.

Повідомлення про направлення підакцизних товарів, що прямують транзитом, надсилається негайно митницею відправлення в митницю призначення каналами електронного зв'язку (факсом, телетайпом, каналами модемного зв'язку тощо). Інформація про такі вантажі є першочерговою і пріоритетною.

Якщо в призначений термін вантаж надійшов у митницю призначення, то сума застави перераховується на рахунок перевізника або за його заявою залишається на рахунок митниці відправлення як попередня оплата для майбутніх розрахунків. Термін дії грошової застави — 1 рік з дня зарахування її на рахунок митної установи. У разі потреби термін дії може бути продовжений на підставі заяви перевізника.

Якщо у призначений термін вантаж не надійшов у митницю призначення, то ця митниця терміново направляє в митницю відправлення каналами електронного зв'язку (факсом, те-

летайпом, каналами модемного зв'язку тощо) повідомлення про ненадходження вантажу.

Митниця відправлення протягом трьох робочих днів від моменту одержання такої інформації вносить у ВМД відповідні відмітки проставленням штампа “Сплачено”, і ці суми включаються до звітності по митних платежах.

Вивезення підакцизних товарів з митної території України. При вивезенні транзитних підакцизних товарів за межі митної території України власник вантажу або уповноважена ним особа подає митниці на митному кордоні товаросупровідні документи і ВМД типу “Транзит”, оформлену митницею відправлення.

Якщо кількісні та якісні характеристики вантажу відповідають тим, що були зазначені при ввезенні товару на митну територію України, інспектор митниці призначення приймає рішення про закінчення митного оформлення товарів і випуск транзитних підакцизних товарів за межі митної території України.

Завершуючи митне оформлення підакцизних товарів, що прямують транзитом, інспектор митниці призначення:

- перевіряє подані документи;
- вилучає ВМД типу “Транзит”, у встановленому порядку проставляє відбитки митних забезпечень, реєструє ВМД разом із доданими до неї документами в окремому журналі для реєстрації підакцизних товарів, що прямують транзитом, під одним номером;
- на всіх екземплярах товаротранспортних документів і рахунків-фактур на переміщувані товари проставляє відбитки митних забезпечень.

Митниця призначення не пізніше наступного дня направляє до митниці відправлення повідомлення про доставку підакцизних товарів, що прямують транзитом, користуючись каналами електронного зв'язку (факсом, телетайпом, каналами модемного зв'язку тощо).

Повернення грошової застави власнику товарів або уповноваженої ним особі здійснюється на підставі повідомлення митниці призначення про доставку вантажу, тобто виконання перевізником зобов'язання щодо вивезення підакцизних товарів, що прямують транзитом через територію України.

3.8.1.2. Гарантійний лист

Положення про порядок надання банкам повноважень гаранта для надання митним органам України фінансових гарантій у вигляді гарантійного листа затверджено наказом Державної митної служби “Про затвердження положень про порядок надання повноважень гаранта страховим організаціям і банкам” від 17.05.97 р. № 211, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09.07.97 р. за № 252/2056.

Отримання банками від Держмитслужби повноважень гаранта для надання ними фінансових гарантій у вигляді гарантійного листа банку передбачає чотири етапи:

- отримання згоди Держмитслужби на визнання банку гарантом і внесення банку до Переліку уповноважених банків;
- узгодження Переліку уповноважених банків (до його затвердження наказом Голови Держмитслужби) з Національним банком;
- укладення угоди між банком і Держмитслужбою про застосування фінансових гарантій у вигляді гарантійного листа банку;
- затвердження Переліку уповноважених банків наказом Голови Держмитслужби.

Отримання банком від Держмитслужби довідки про внесення його до Переліку уповноважених банків є підставою для надання цим банком фінансових гарантій митним органам у вигляді гарантійного листа.

Фінансові гарантії у формі гарантійного листа банку застосовуються як фінансове забезпечення гарантій, що надаються митним органам незалежними фінансовими посередниками.

3.8.1.3. Страхування фінансової відповідальності перевізника

Укрстрахнагляд разом із Держмитслужбою та Міністерством фінансів установлює особливі умови ліцензування страховиків на здійснення страхування фінансової відповідальності перевізника щодо обов'язкової доставки товарів до митниці призначення. Положення про особливі умови ліцензування страхових організацій для здійснення страхування фінансової відповідальності перевізника затверджені спільним наказом Державного митного комітету України, Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю України, Міністерства транспорту України, Міністерства фінансів України від 25.07.96 р. № 343/83/243/154-А, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.08.96 р. за № 449/1474.

Ліцензія на проведення страхування фінансової відповідальності перевізника підакцизних товарів щодо обов'язкового їх доставлення до митниць призначення видається Укрстрахнаглядом за умови подання Укрстрахнагляду листа Держмитслужби про згоду на видачу ліцензії.

Положення про порядок надання повноважень гаранта страховим організаціям при наданні митним органам України фінансових гарантій у вигляді страхування фінансової відповідальності перевізника затверджено наказом Державної митної служби “Про затвердження положень про порядок надання повноважень гаранта страховим організаціям і банкам” від 17.05.97 р. № 211, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.07.97 р. за № 252/2056.

Отримання страховими організаціями (страховиками) від Держмитслужби повноважень гаранта для надання ними фінансових гарантій у вигляді страхування фінансової відповідальності перевізника при транзитних перевезеннях підакцизних товарів передбачає три етапи:

— отримання згоди Держмитслужби на видачу страховій організації Укрстрахнаглядом ліцензії на право здійснення страхування фінансової відповідальності перевізника відповід-

но до наказу Держмиткому, Укрстрахнагляду, Міністерства транспорту і Міністерства фінансів від 25.07.96 р. № 342/82/244/154-Б;

— укладення угоди між страховою організацією і Держмитслужбою про застосування фінансових гарантій у вигляді страхування фінансової відповідальності перевізника;

— внесення страхової організації до Переліку страхових організацій за погодженням з Укрстрахнаглядом.

Страхова організація може бути визнана митними органами України гарантом за умови наявності у неї філій чи представництв у всіх, визначених відповідно до чинного законодавства, пунктах пропуску на митному кордоні України, через які здійснюється ввезення і вивезення підакцизних товарів.

Отримання страховиком від Держмитслужби довідки про внесення до Переліку страхових організацій є підставою для укладення договорів між страховиком і перевізниками.

Фінансові гарантії у формі договору страхування фінансової відповідальності перевізника застосовуються як фінансове забезпечення гарантій, що надаються митним органам незалежними фінансовими посередниками.

3.8.1.4. Гарантії незалежного фінансового посередника

Положення про надання фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.96 р. № 1216.

Інструкція про організацію роботи митних органів України з незалежними фінансовими посередниками при застосуванні механізму надання фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів у митниці призначення затверджена наказом Державної митної служби України від 19.03.97 р. № 113, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 28.05.97 р. за № 198/2002 р.

Незалежним фінансовим посередником (НФП) є уповноважена Держмитслужбою юридична особа, зареєстрована в

Україні у формі повного або командитного товариства (далі — гарант). Відносини і порядок взаємодії Держмитслужби та гаранта визначаються Генеральною угодою. Про уповноваження незалежного фінансового посередника на надання фінансових гарантій митні органи сповіщаються Держмитслужбою окремо щодо кожного випадку підписання з гарантом Генеральної угоди про спільну діяльність.

Фінансові гарантії митним органам надаються гарантом. Безпосередня взаємодія з митними органами під час митного оформлення транзитних перевезень здійснюється постійними уповноваженими представниками гаранта на кожній митниці, де проводиться таке митне оформлення.

Застосовуються такі види фінансового забезпечення наданих гарантій:

- укладення зі страховиком договорів страхування відповідальності перевізника перед митними органами щодо обов'язкової своєчасної доставки товару до митниці призначення;
- отримання від перевізника застави у розмірі митного боргу;
- отримання гарантійного листа уповноваженого банку на суму митного боргу.

У разі наміру здійснити транзитне перевезення товару його власник або уповноважена ним особа завчасно, до подання товарів до митного оформлення, звертається до представника гаранта і обирає один із видів фінансового забезпечення гарантії.

Для фінансового забезпечення гарантії шляхом страхування фінансової відповідальності перевізника гарант від свого імені та за рахунок перевізника здійснює укладення договору страхування відповідальності перевізника зі страховиком, уповноваженим Держмитслужбою.

Для фінансового забезпечення гарантії шляхом застави перевізник згідно з договором застави перераховує гаранту заставу, яка відповідає сумі митного боргу.

Для фінансового забезпечення гарантії шляхом надання гарантійного листа банку гарант отримує гарантію уповноваженого Держмитслужбою банку за рахунок перевізника.

Термін дії договору страхування, утримання застави або гарантійного листа банку відповідає терміну дії зобов'язань перевізника щодо вивезення товару з митної території України згідно з вимогами митного законодавства.

Підтвердженням оформлення перевізником фінансової гарантії є **гарантійний документ** встановленого зразка. Гарантійний документ видається перевізнику у чотирьох примірниках: по одному для представників гаранта на митниці відправлення і на митниці призначення та для митниці відправлення і для митниці призначення. Для внутрішньої звітності у перевізника залишаються оригінали відповідних договорів, що супроводжують отримання фінансової гарантії.

Ввезення підакцизних товарів на митну територію України. Під час ввезення товарів на територію України власник вантажу чи уповноважена ним особа подає митниці відправлення на митному кордоні, крім документів, необхідних для митного контролю, чотири примірники гарантійного документа, що підтверджує надання гарантом фінансової гарантії Держмитслужбі.

Згідно з установленими правилами декларант заповнює на митниці відправлення вантажну митну декларацію типу "Транзит". У цій ВМД умовно нараховуються всі платежі, передбачені для цих товарів у разі їх ввезення в Україну для вільного використання (митний борг), та зазначається вид фінансового забезпечення гарантії. Порядок заповнення вантажної митної декларації наведено в додатку до Інструкції про організацію роботи митних органів України з незалежними фінансовими посередниками при застосуванні механізму надання фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів у митниці призначення, затвердженої наказом ДМСУ від 19.03.97 р. № 113.

Розмір фінансової гарантії, зазначений у гарантійному документі, не може бути меншим від суми умовно нарахованого платежу.

Інспектор митниці відправлення:

- перевіряє всі подані документи;

— звіряє відомості про НФП, який надає гарантію, з переліком незалежних фінансових посередників, надісланим Держмитслужбою;

— достовірність даних, заявлених у ВМД, зокрема відповідність фактурної вартості товару документальним даним, правильність нарахування митного боргу та заповнення ВМД;

— перевіряє чинність гарантійного документа шляхом звірення його реквізитів з кодом за допомогою спеціальної комп'ютерної програми на власному ПК;

— приймає рішення про митний огляд задекларованого товару;

— попереджає перевізника про адміністративну відповідальність за недотримання умов доставлення вантажу;

— вносить до всіх примірників гарантійного документа реквізити ВМД і додаткові відомості про транспортний засіб та декларанта. Ці відомості інспектор митниці засвідчує відбитком особистої номерної печатки;

— у встановленому порядку засвідчує завершення митного оформлення проставленням відбитків митних забезпечень на всіх примірниках поданих для митного оформлення документів.

Від цього моменту ВМД і гарантійний документ не можуть бути відокремлені та використані один без одного до моменту прибуття транзитних підакцизних товарів у митницю призначення і прийняття їх до митного оформлення.

Після завершення митного оформлення один примірник гарантійного документа та вантажної митної декларації, а також рахунка-фактури та товаротransпортної накладної на оформлені товари залишається у справах митниці відправлення. Зазначені документи реєструються в окремому журналі (для реєстрації транзитних підакцизних товарів) під одним номером. Другий примірник гарантійного документа інспектор митниці відправлення відразу передає представнику гаранта на митниці відправлення і після цього допускає перевізника до здійснення транзитного перевезення. Решту примірників інспектор митниці передає на руки перевізникрві для пред'явлення на митниці призначення.

Повідомлення про відправлення товарів до митниці при-

значення негайно надсилається митницею відправлення каналами електронного зв'язку. Інформація про такі вантажі є першочерговою і пріоритетною.

Якщо в установлений термін вантаж не прибув до митниці призначення, ця митниця негайно надсилає до митниці відправлення оперативними каналами зв'язку повідомлення про ненадходження вантажу.

У разі порушення перевізником зобов'язань щодо вивезення товару (за винятком обставин, визначених митними правилами, та форс-мажорних обставин за переліком, встановленим ДМСУ) ввезені товари вважаються призначеними до вільного обігу на території України, а гарант забезпечує митним органам повне відшкодування митного боргу.

Після уточнення обставин випадку митниця відправлення разом з представником гаранта у дводенний термін складає у трьох примірниках **акт про настання гарантійного випадку** (встановленого зразка). У разі зміни перевізником номіналу, цілісного стану та обсягу товару в акті про настання гарантійного випадку зазначається кількість товару, що не прибув до митниці призначення, та розраховується сума митного боргу, що підлягає сплаті на користь Держмитслужби як відсоток загальної суми гарантії, який дорівнює відсотковій кількості товару цього номіналу, якого не вистачає до загальної кількості, задекларованої на митниці відправлення. Акт затверджується начальником митниці або особою, яка його заміщує. Представник гаранта не має права ухилятися від підписання акта, але у разі незгоди з наведеними в акті відомостями може викласти у спеціальному розділі акта особливу думку.

Один примірник акта залишається у справах митниці, другий передається представнику гаранта і є підставою для виплати гарантії, третій надсилається поштою до Держмитслужби.

Розрахунки по сплаті фінансових гарантій проводяться між гарантом та Держмитслужбою у порядку, що визначається Генеральною угодою між ними.

У разі порушення перевізником установлених маршруту та (або) терміну транзиту без зміни номіналу, цілісного стану або обсягу товару митниця призначення вживає заходів, пе-

редбачених чинним митним законодавством. Якщо такі відомості отримано до укладання акта про настання гарантійного випадку, цей акт не складається. При цьому суми отриманих фінансових гарантій не стягуються, а у разі їх попереднього стягнення повертаються гаранту у встановленому порядку.

Вивезення підакцизних товарів з митної території України. При вивезенні транзитних підакцизних товарів за межі митної території України перевізник подає митниці призначення всі товаросупровідні документи.

Виконуючи митне оформлення, інспектор митниці призначення:

- перевіряє всі подані документи;
- звіряє відомості про гаранта з надісланими Держмитслужбою реєстрами;
- приймає рішення про митний огляд задекларованих товарів;
- вилучає ВМД типу “Транзит”, проставивши в ній у встановленому порядку відбитки митних забезпечень;
- на всіх примірниках товаротransпортних документів у встановленому порядку проставляє відбитки митних забезпечень;
- на обох примірниках гарантійного документа проставляє відбиток особистої номерної печатки у місці, призначеному для проставлення печаток митницею призначення;
- на власному ПК формує код виїзду, який проставляє у відповідному місці гарантійного документа та засвідчує особистою номерною печаткою.

Відбитки особистої номерної печатки на перелічених документах є підтвердженням вивезення товарів за межі митної території України та виконання перевізником своїх обов’язків щодо такого вивезення.

Після завершення митного оформлення інспектор митниці призначення залишає один примірник гарантійного документа у справах митниці разом з примірником ВМД, рахунка-фактури, товаротransпортної накладної на оформлені транзитні підакцизні товари. Всі ці документи реєструються в

окремому журналі для реєстрації транзитних підакцизних товарів під одним номером.

Повідомлення про закінчення транзиту підакцизних товарів негайно надсилається митницею призначення до митниці відправлення каналами електронного зв’язку. Інформація про такі вантажі є першочерговою і пріоритетною.

Другий примірник гарантійного документа інспектор митниці передає представнику гаранта на митниці призначення. Власник вантажу чи уповноважена ним особа подає представнику гаранта на митному кордоні документи, оформлені митницею під час ввезення цих товарів, на підставі яких:

- закінчується термін дії гарантії банку;
- представник гаранта повертає перевізнику заставу;
- закінчується термін дії страхового поліса.

3.8.2. Охорона та супроводження товарів митними органами

Відповідно до ст. 163 МК (92-IV) охорона і супроводження товарів митними органами здійснюються як при внутрішньому, так і при прохідному митному транзиті.

Форми та методи охорони і супроводження товарів до митного органу призначення, а також умови і порядок їх застосування визначаються Державною митною службою України.

За охорону і супроводження товарів митними органами справляється відповідна плата в розмірі, що не перевищує фактичних затрат митних органів.

На сьогодні зазначені питання врегульовано Указом Президента України “Про заходи щодо забезпечення контролю за переміщенням транзитом товарів через територію України” від 14.07.95 р. № 614/95 (в редакції Указу Президента України від 20.05.96 р. № 353/96).

Положення про порядок охорони і супроводження товарів митними органами та підрозділами Міністерства внутрішніх справ затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.96 р. № 699. Положення визначає порядок органі-

зації охорони і супроводження товарів та інших предметів, на які законодавством України встановлено акцизний збір та які перебувають під митним контролем (далі — товари), під час їх переміщення транзитом автомобільним та річковим транспортом через територію України, з моменту ввезення в Україну і до вивезення з її території, включаючи випадки перевантаження таких товарів із залізничного, повітряного, річкового чи морського транспорту на автомобільний транспорт або навпаки.

Власники товарів або уповноважені ними особи на власний розсуд можуть обирати форму охорони і супроводження товарів як альтернативу наданню фінансових гарантій митним органам чи разом з наданням фінансових гарантій, виходячи з інтересів збереження цих товарів. Перевізники товарів, що переміщуються транзитом через територію України із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП, 1975 р.), можуть також обирати форму охорони і супроводження, виходячи з інтересів збереження цих товарів.

У разі, якщо сума гарантійного забезпечення за однією книжкою МДП перевищує визначені Конвенцією 50 000 доларів США, то охорона і супроводження цих товарів митною вартою обов'язкові.

Охорона і супроводження товарів митними органами та підрозділами Міністерства внутрішніх справ України є обов'язковими у разі переміщення транзитом через територію України алкогольної та тютюнової продукції за відсутності марок акцизного збору.

У разі наявності марок акцизного збору на алкогольну та тютюнову продукцію охорона і супроводження застосовуються у разі, коли власник товарів або уповноважена ним особа за своїм розсудом обирає цей вид гарантування щодо обов'язкової їх доставки до митниць призначення.

Охорона і супроводження товарів митними органами із залученням у разі потреби підрозділів МВС здійснюються для усунення перешкод в охороні і супроводженні товарів митними органами, підтримання правопорядку, здійснення контролю за дотриманням перевізниками визначених Кабінетом Мініст-

рів України шляхів транзиту товарів, а також виконання спільних дій, пов'язаних з реалізацією функцій, покладених законодавством на митні органи та органи внутрішніх справ.

Транспортні засоби (чи їх групи), які перевозять товари транзитом через територію України з охороною і супроводженням, приймаються до митного оформлення позачергово.

Форми та методи охорони і супроводження товарів, порядок приймання, здачі та здійснення контролю за переміщенням товарів під час їх перевезення по території України визначаються інструкцією Держмитслужби і МВС. Розмір та порядок справляння плати за організацію охорони і супроводження товарів визначаються інструкцією Держмитслужби і МВС за погодженням з Міністерством фінансів, Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції і Антимонопольним комітетом. Плата за охорону і супроводження товарів вноситься їх власниками або уповноваженими ними особами. Одержані кошти зараховуються до державного бюджету і використовуються на утримання та розвиток підрозділів митних органів і органів внутрішніх справ, які здійснюють охорону і супроводження товарів.

Інструкцію про порядок застосування охорони і супроводження товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України, затверджено спільним наказом Державної митної служби, Міністерства внутрішніх справ України від 25.06.96 р. № 344/510, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.08.96 р. за № 424/1449 (далі — Інструкція).

Обрання власником підакцизних товарів або уповноваженою ним особою охорони і супроводження товарів підтверджується укладенням відповідної угоди з митним органом. Угода, укладена між власником товарів або уповноваженою ним особою та митним органом, може бути кількох видів: на певний період, на певний обсяг вантажів чи одноразова. Форма угоди наведена в Інструкції про порядок застосування охорони і супроводження товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України. Порядок укладення договорів регіональними митницями (митницями) про охорону і супроводження підакцизних товарів затверджено наказом ДМСУ від 24.04.97 р. № 181.

Плата за митну охорону і супроводження вноситься до або на момент реалізації положень угоди, тобто до або на момент митного оформлення товарів, щодо яких застосовується митна охорона і супроводження.

Ввезення підакцизних товарів на митну територію України. При ввезенні транзитних підакцизних товарів на територію України власник вантажу чи уповноважена ним особа подає митниці на митному кордоні такі документи:

- 1) товаротранспортні накладні на переміщувані товари із зазначенням їх кількості та ваги;
- 2) рахунки-фактури чи інші документи, що підтверджують вартість переміщуваних товарів, засвідчені закордонними митними установами на шляху транзиту територією інших держав;
- 3) угоду про митну охорону і супроводження (далі — угода) в одному з видів, зазначених в Інструкції. Угода укладається у трьох примірниках, які розподіляються таким чином: один — для власника підакцизних транзитних товарів; один — для митниці відправлення; один — для митниці призначення. Останній примірник під час переміщення перебуває у старшого групи супроводження і передається ним на митниці призначення посадовій особі, що приймає супроводжувані транзитні товари до митного оформлення. Крім того, у необхідних випадках подається угода про супроводження колони транспортних засобів патрульним автомобілем ДАІ;
- 4) заповнені декларантом згідно з установленими правилами примірники вантажної митної декларації типу “Транзит”;
- 5) інші документи, передбачені чинним законодавством.

Інспектор митниці відправлення, якому подано до митного оформлення товари і документи, у встановленому порядку оформляє вантажну митну декларацію типу “Транзит” і проставляє на поданих документах відбитки митних забезпечень. Інспектор, що проводив митне оформлення товарів, викликає начальника підрозділу митної варти та старшого групи охорони і супроводження, і, здійснивши митне оформлення,

передає в присутності начальника підрозділу митної варти старшому групи всі оформлені документи на задекларовані товари.

При цьому складається акт про передачу супровідних документів на задекларовані товари для зберігання (з детальним їх переліком) у трьох примірниках. На акті ставиться підпис:

- старшого зміни, засвідчений його штампом “Під митним контролем”;
- інспектора, який проводив митне оформлення товарів та склав акт, засвідчений його особистою номерною печаткою;
- старшого групи митної варти, який приймає документи і товари для зберігання на час руху.

Форму акта наведено в Інструкції.

Після завершення митного оформлення інспектор митниці залишає перший примірник акта у справах митниці разом з примірником ВМД, рахунка-фактури, товаротранспортної накладної на оформлені підакцизні товари, що переміщуються транзитом. Всі ці документи реєструються в окремому журналі для реєстрації підакцизних товарів, що прямують транзитом, під одним номером.

Другий та третій примірники акта про передачу супровідних документів, документи, що підлягають доставленню до митниці призначення, збираються старшим групи охорони і супроводження, і вони на весь час переміщення перебувають під його особистим наглядом в окремому опломбованому портфелі.

Повідомлення про направлення підакцизних товарів, що прямують транзитом, надсилається в той же день до митниці призначення каналами електронного зв'язку (факсом, телеграмом, каналами модемного зв'язку тощо). Інформація про такі вантажі є першочерговою і пріоритетною.

Супроводження підакцизних товарів територією України. Охорона і супроводження підакцизних товарів, що переміщуються автомобільним транспортом, здійснюються, як правило, у вигляді ескортування колони транспортних засобів чи

поодиноких транспортних засобів підрозділами митної варти за участю, у разі потреби, підрозділів МВС.

Охорона і супроводження підрозділами митної варти або співробітниками митниць підакцизних товарів, які переміщуються в режимі транзиту через територію України, здійснюється **поетапно** з оформленням і передачею вантажів та документів від однієї групи супроводження до іншої, а також з організацією контролю від митниць відправлення до митниць призначення згідно з наказом ДМСУ від 20.12.97 р. № 662 “Про затвердження Інструкції щодо організації охорони і супроводження підакцизних товарів та інших предметів, у тому числі транзитних, а також діяльності чергового служби митної варти по контролю за їх переміщенням”.

Напрямку та маршруту руху дотримується старший групи охорони і супроводження, виходячи з переліку встановлених Кабінетом Міністрів України шляхів транзиту підакцизних товарів та пункту пропуску на митному кордоні, через який буде здійснюватись вивезення цих товарів з митної території України. При визначенні пункту та маршруту руху митницею повинен враховуватись напрямок, обраний власником товарів або уповноваженою ним особою.

При технічних чи вимушених зупинках транспортного засобу або колони транспортних засобів інспектори групи охорони і супроводження товарів забезпечують недоторканність вантажу та накладеного на транспортні засоби митного забезпечення у вигляді пломб чи печаток.

При поломках транспортного засобу, коли його подальше пересування стає неможливим або призведе до затримки всієї колони транспортних засобів, старший групи охорони і супроводження сповіщає найближчий митний орган про місце і причину затримки і забезпечує збереження вантажу до прибуття групи з найближчого митного органу, яка повинна прийняти вантаж під свою охорону до вирішення питання про подальше переміщення вантажу. При цьому документи на вантаж передаються старшому групи, що прибула, за окремим актом, а в загальному акті робиться відповідний запис, засвідчений підписом старшого групи, що прибула. Після цього

продовжується виконання групою охорони і супроводження своїх функцій з доставлення транспортних засобів, що залишилися у складі колони, до митниці призначення. Рішення про подальші дії з вантажем та транспортним засобом, з яким сталася подія, приймає керівник митниці, в зоні діяльності якої сталася ця подія.

У випадку дорожньо-транспортної пригоди старший групи охорони і супроводження або будь-хто з інспекторів групи повинні повідомити найближчий митний орган і викликати відповідні підрозділи Міністерства внутрішніх справ. Якщо внаслідок дорожньо-транспортної пригоди є такі особи, що постраждали, інспектори групи охорони і супроводження повинні надати їм першу медичну допомогу. Митний орган, що отримав повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду, висилає на місце пригоди інспекторів вантажного відділу для складання відповідного акта із залученням за необхідності експертів-товарознавців чи інших спеціалістів.

У разі вчинення будь-ким протиправних дій стосовно вантажів, транспортних засобів, інспекторів групи охорони і супроводження товарів або водіїв транспортних засобів, якими перевозяться підакцизні товари, або у разі виникнення загрози таких дій старший групи охорони і супроводження вживає заходів, спрямованих на припинення таких дій чи попередження загрози таких дій, обов’язково повідомляє найближчий митний орган та орган Міністерства внутрішніх справ і за узгодженням з останнім включає його представників до групи охорони і супроводження.

Вивезення підакцизних товарів з митної території України. Митне оформлення транспортних засобів з підакцизними транзитними товарами, щодо яких застосовувалась митна охорона і супроводження, в митниці призначення здійснюється позачергово.

При вивезенні підакцизних товарів, що прямують транзитом, за межі митної території України старший групи охорони і супроводження подає митниці на митному кордоні разом з другим та третім примірниками акта такі документи:

1) товаротransпортні накладні на переміщувані товари із зазначенням їх кількості та ваги, засвідчені митницею відправлення;

2) рахунки-фактури чи інші документи, що підтверджують вартість переміщуваних товарів, засвідчені митницею відправлення;

3) примірник угоди про надання охорони і супроводження, який під час переміщення перебував у старшого групи супроводження;

4) примірник вантажної митної декларації типу “Транзит”;

5) інші документи, передбачені чинним законодавством.

Після доставлення підакцизних транзитних товарів до митниці призначення старший групи митної варті оформляє на її території 2-й і 3-й примірники акта про передачу для зберігання і доставлення до митниці призначення документів і підакцизних транзитних товарів. При цьому на всіх примірниках акта має бути підпис:

— старшого зміни митниці призначення, засвідчений штампом “Під митним контролем”;

— інспектора митниці призначення, який приймав підакцизний транзитний товар до митного оформлення, засвідчений його особистою номерною печаткою виключно після доставлення документів і підакцизних транзитних товарів до митниці призначення.

Другий примірник акта після митного оформлення залишається у справах митниці призначення, а третій — підрозділу митної варті, група якого доставила підакцизний товар до митниці призначення. Третій примірник акта після повернення групи охорони і супроводження до підрозділу залишається у справах підрозділу митної варті.

Якщо кількісні та якісні характеристики задекларованого вантажу відповідають тим, що були зазначені при ввезенні товарів на митну територію України, посадова особа митниці призначення приймає рішення про митне оформлення задекларованих товарів та випуск підакцизних товарів, що прямують транзитом, за межі митної території України.

Виконуючи митне оформлення, інспектор митниці призначення:

— перевіряє подані документи;

— проводить звірку документів із детальним їх переліком, наведеним в акті, складеному митницею відправлення;

— приймає рішення про митний огляд задекларованих товарів;

— вилучає ВМД типу “Транзит”, проставивши на ній у встановленому порядку відбитки митних забезпечень, після чого реєструє ВМД разом з документами в окремому журналі для реєстрації транзитних підакцизних товарів під одним номером;

— на всіх примірниках товаротransпортних документів та рахунків-фактур на переміщувані товари проставляє відбитки митних забезпечень.

Цим підтверджується вивезення товарів за межі митної території України та виконання перевізником своїх обов’язків стосовно вивезення підакцизних товарів, що прямують транзитом, за межі митної території України.

Митниця призначення подає до митниці відправлення інформацію про надходження товарів і документів, доставлених під охороною і супроводженням, протягом того ж робочого дня, в який здійснено таке доставлення, користуючись каналами електронного зв’язку (факсом, телетайпом, каналами модемного зв’язку тощо).

3.8.3. Перевезення товарів митним перевізником

Митний перевізник — це підприємство, яке здійснює перевезення між митними органами товарів, що перебувають під митним контролем, без застосування при цьому передбачених законодавством заходів гарантування доставки товарів до митного органу призначення і має ліцензію на право здійснення діяльності митного перевізника, видану Державною митною службою України (ст. 182 МК 92-IV). Митним перевізником може бути тільки підприємство-резидент.

Відповідно до Закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” Державна митна служба України повинна розробити ліцензійні умови провадження посередницької діяльності митного перевізника.

Листом ДМСУ “Про опрацювання та надання пропозицій до Ліцензійних умов провадження посередницької діяльності митного брокера та митного перевізника” від 25.10.2002 р. № 11/4-09-10044-ЕП доведено проект таких ліцензійних умов.

Ліцензійні умови визначають кваліфікаційні, організаційні, технологічні, технічні й особливі вимоги до суб’єктів, що здійснюють господарську діяльність, виконання яких є обов’язковим під час провадження посередницької діяльності митного перевізника.

Повноваження Державної митної служби України як органу ліцензування можуть бути за її рішенням делеговані регіональним митницям.

Посередницька діяльність митного перевізника має бути зазначена в установчих документах суб’єкта господарювання.

Організаційні та кваліфікаційні вимоги. Суб’єкт господарювання, що надає послуги митного перевізника, повинен мати у своєму штаті водіїв та експедиторів, уповноважених на здійснення перевезень товарів, що перебувають під митним контролем, які володіють основами митного законодавства.

Керівник суб’єкта господарювання або його відокремленого підрозділу, що надає послуги митного перевізника, повинен мати вищу освіту та не менше 3 років досвіду роботи з надання послуг у галузі міжнародних перевезень товарів.

Фізична особа — суб’єкт господарювання, що надає послуги митного перевізника, повинна мати вищу освіту та не менше 3 років досвіду роботи з надання послуг у галузі міжнародних перевезень товарів.

Технологічні вимоги. Суб’єкт господарювання, що провадить посередницьку діяльність митного перевізника, повинен:

а) доставляти в митні органи товари без будь-якої зміни їх упаковки або стану та товаросупровідні документи;

б) дотримуватися встановленого митним органом терміну доставки товарів;

в) не перевозити разом з товарами, що перебувають під митним контролем, інші товари;

г) розміщувати товари, що надійшли до митниці призначення поза часом роботи митного органу, у зонах митного контролю;

г) після доставки товарів не залишати їх без дозволу митного органу без нагляду, не змінювати місце стоянки, не здійснювати вивантаження чи перевантаження;

д) подавати митному органу України документи, що містять відомості, потрібні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів;

е) на вимогу митного органу України бути присутнім при митному оформленні товарів і транспортних засобів та сприяти посадовим особам митниці під час митного оформлення цих товарів і транспортних засобів;

є) на вимогу митниці самостійно здійснювати навантаження, вивантаження, перевантаження, визначати кількість товарів, відновлювати пошкоджену упаковку, відкривати упаковки, пакувати чи перепакувувати товари, що підлягають митному оформленню, а також відкривати приміщення та інші місця, де можуть міститися ці товари;

ж) інформувати митні органи про пошкодження тари й упаковки, невідповідність товарів відомостям про них, зазначеним у товаросупровідних документах;

з) сприяти в разі потреби проведенню ветеринарного, фітосанітарного та інших видів державного контролю, якому підлягають задекларовані товари й транспортні засоби;

и) дотримуватися умов і обмежень щодо використання товарів і транспортних засобів та розпорядження ними, якщо митне оформлення не завершено;

і) подавати для ознайомлення суб’єктам зовнішньоекономічної діяльності на їх вимогу ліцензію на право провадження діяльності, Ліцензійні умови, а також надавати інформацію про умови договору доручення між ним і особою, яку він представлятиме;

ї) вести реєстр договорів, укладених з особами, яких він представляє або яким надає послуги, та подавати ці договори митниці на її вимогу;

й) перевіряти перед укладенням договору перевезення повноваження особи, що надають їй право розпоряджатися товарами й транспортними засобами;

к) забезпечувати збереження товарів і товаросупровідних документів під час їх перевезення.

Технічні вимоги. Суб'єкт господарювання, що надає послуги митного перевізника, для забезпечення своєї діяльності повинен:

а) мати в наявності належні йому на правах власності (приватної, колективної) чи повного господарського відання або додатково орендовані транспортні засоби (за умови їх належного обладнання для здійснення перевезень товарів під митним контролем);

б) мати ліцензію на право надання послуг з перевезення вантажів відповідним видом транспорту.

Суб'єкт господарювання, що надає послуги митного перевізника, повинен застрахувати власну діяльність на суму, не меншу ніж 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Особливі вимоги. Суб'єкт господарювання, що здійснює посередницьку діяльність митного перевізника, повинен мати у власності майно, що може бути віднесене до першої та другої груп основних фондів згідно із Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" і сукупна вартість якого становить не менше ніж 30 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність митного перевізника, повинен нести відповідальність за фінансовими зобов'язаннями перед Держмитслужбою відповідно до укладеної з нею угоди. Форма угоди встановлюється Держмитслужбою.

Взаємовідносини митного перевізника з особою, яку він представляє, визначаються договором доручення.

Надання повноважень на виконання тих самих функцій щодо партії товару декільком митним перевізникам або обмеження повноважень митного перевізника виконанням тільки частини цих функцій (або виконанням операцій у межах однієї функції) не дозволяється.

Права, обов'язки й відповідальність митного перевізника, установлені Ліцензійними умовами, не можуть бути обмежені договором між ним та особою, яку він представляє.

Митний перевізник повинен зберігати всю документацію, пов'язану зі здійсненням своєї діяльності, протягом терміну, встановленого законодавством України.

3.8.4. Міжвідомчі комісії

Положення про міжвідомчі комісії з контролю за транзитом підакцизних товарів затверджено спільним наказом Державної митної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України від 05.03.97 р. № 99/168/57, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.05.97 р. за № 197/2001.

Міжвідомчі комісії з контролю за транзитом підакцизних товарів (далі — комісії) створюються на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.96 р. № 760-р на всіх пунктах пропуску на митному кордоні України, визначених Постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку шляхів і напрямків транзиту підакцизних товарів через територію України та пункти на митному кордоні, через які здійснюється ввезення і вивезення цих товарів, та граничні терміни транзиту підакцизних товарів автомобільним і залізничним транспортом через територію України" від 06.05.96 р. № 484 (зі змінами та доповненнями).

Комісії створюються з досвідчених працівників підрозділів Державної митної служби, Міністерства внутрішніх справ і Державної податкової адміністрації з метою забезпечення контролю за доставкою підакцизних товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України, а також для налагодження оперативної та достовірної передачі інформації про

фактичне вивезення таких товарів за межі митної території України.

Персональний склад комісій затверджується керівниками регіональних (обласних) підрозділів Державної митної служби, Міністерства внутрішніх справ і Державної податкової адміністрації. Списки членів комісій та зразки підписів членів комісій направляються до Держмитслужби для інформування митних органів на місцях.

Ввезення підакцизних товарів на митну територію України. При ввезенні в зону митного контролю пункту пропуску підакцизних товарів, що переміщуються транзитом, інспектор митниці викликає членів комісії і в їх присутності проводить митне оформлення цих товарів згідно з положеннями чинних нормативних актів. За необхідності або на вимогу одного чи всіх членів комісії інспектором митниці за їх участю проводиться огляд транспортного засобу з підакцизними товарами.

Після проведення митного оформлення кожен з членів комісії вносить відомості про ввезені підакцизні товари до власного журналу реєстрації підакцизних вантажів прикордонного пункту пропуску (ввезення). У реєстраційному журналі митниці всі члени комісії розбірливо проставляють свої підписи і прізвища.

На всіх примірниках товаросупровідних документів на транзитні підакцизні товари, поданих перевізником, члени комісії розбірливо проставляють свої підписи і прізвища. Копії завірених підписами членів комісії товаросупровідних документів на транзитні підакцизні товари залишаються у справах митниці і зберігаються не менше трьох років. Після проведення митного оформлення за наявності підписів членів комісії на всіх примірниках товаросупровідних документів митниця дозволяє відправлення транспортного засобу, що перевозить транзитом підакцизні товари, до митниці призначення.

Повідомлення про направлення підакцизних товарів, що прямують транзитом, у першочерговому і пріоритетному по-

рядку надсилається того самого дня до митниці призначення каналами електронного зв'язку. Повідомлення засвідчується власними підписами всіх трьох членів комісії з розбірливим зазначенням прізвищ. Номер і дата повідомлення про направлення підакцизних товарів заносяться до журналу реєстрації підакцизних вантажів прикордонного пункту пропуску (ввезення).

Копії повідомлень зберігаються в регіональному підрозділі кожного з відомств, співробітники яких задіяні в міжвідомчій комісії, протягом трьох років.

Отримана митницями відправлення від митниць призначення інформація з підтвердженням надходження підакцизних товарів та вивезення їх за межі митної території України відображається кожним членом комісії у власному журналі реєстрації підакцизних вантажів прикордонного пункту пропуску (ввезення) із зазначенням джерела її отримання (факс, лист, електронна пошта чи інше, каналами митниці, МВС тощо). Копії повідомлень про надходження товарів зберігаються не менше 3 років у регіональних (обласних) підрозділах відомств, задіяних у комісіях.

Вивезення підакцизних товарів з митної території України. При ввезенні в зону митного контролю пункту пропуску підакцизних товарів, що переміщуються транзитом та надходять з митниці відправлення, інспектор митниці призначення викликає членів комісії і в їх присутності проводить митне оформлення цих товарів згідно з положеннями чинних нормативних актів. За необхідності або на вимогу одного чи всіх членів комісії інспектором митниці за участю членів комісії проводиться огляд транспортного засобу з підакцизними товарами.

Після проведення митного оформлення кожен з членів комісії вносить відомості про підакцизні товари, що вивозяться за межі митної території України, у власний журнал реєстрації підакцизних вантажів прикордонного пункту пропуску (вивезення). У реєстраційному журналі митниці всі члени комісії розбірливо проставляють свої підписи і прізвища.

На всіх примірниках товаросупровідних документів на транзитні підакцизні товари, поданих перевізником або групою охорони та супроводження, члени комісії розбірливо проставляють свої підписи і прізвища. Копії завірених підписами членів комісії товаросупровідних документів на транзитні підакцизні товари залишаються у справах митниці і зберігаються не менше трьох років. Після проведення митного оформлення за наявності підписів членів комісії на всіх товаросупровідних документах митниця дозволяє відправлення транспортного засобу, що перевозить транзитом підакцизні товари, за межі митної території України.

Номер і дата повідомлення про надходження підакцизних товарів до митниці призначення заносяться до журналу реєстрації отриманих з митниць відправлення повідомлень про ввезення в Україну підакцизних товарів та до журналів реєстрації підакцизних вантажів прикордонного пункту пропуску (вивезення).

Повідомлення про надходження підакцизних товарів надсилається у першочерговому і пріоритетному порядку того самого дня до митниці відправлення каналами електронного зв'язку (факсом, телетайпом, каналами модемного зв'язку тощо). Повідомлення засвідчується особистими підписами всіх трьох членів комісії з розбірливим зазначенням прізвищ. Копія повідомлення долучається до копії відповідного повідомлення з митниці відправлення і разом з нею зберігається регіональними підрозділами кожного з відомств, співробітники яких задіяні в міжвідомчих комісіях, протягом трьох років.

Порядок проходження інформації про підакцизні товари. Щодавно інформація про ввезення підакцизних товарів подається членами комісії незалежно один від одного до регіональних (обласних) підрозділів відповідних відомств, а зведена за регіонами — до центральних установ цих відомств.

У центральних установах відомств міжвідомча комісія, до складу якої входять посадові особи всіх задіяних відомств (по одній особі від кожного відомства), проводить звірку відомостей, надісланих з регіональних (обласних) підрозділів

відомств, та аналіз цих відомостей. При виявленні розбіжностей у наданих відомостях комісією визначаються причини виникнення таких розбіжностей та вживаються заходи щодо їх усунення.

При виявленні випадків в'їзду в Україну транспортних засобів з підакцизними транзитними товарами, про які протягом встановленого у відісланому повідомленні терміну не надійшло повідомлення з митниці призначення про фактичне вивезення цих товарів за межі митної території України, члени комісії терміново направляють запит до митниці призначення. Митниця призначення негайно після отримання такого запиту повинна надіслати повідомлення, засвідчене підписами всіх трьох членів комісії, про вивезення або про невивезення підакцизних транзитних товарів за межі митної території України.

При виявленні фактів недоставлення підакцизних транзитних товарів до митниці призначення члени комісій на митницях ввезення та вивезення негайно повідомляють про це місцеві та регіональні (обласні) підрозділи своїх відомств для організації оперативних заходів щодо розшуку транспортних засобів з цими товарами.

3.9. Місця прибуття автотранспорту

Відповідно до наказу ДМСУ від 15.11.99 р. № 721 “Про визначення переліку місць прибуття автотранспорту”, починаючи з 03.01.2000 р. митниці відправлення повинні направляти автотранспортні засоби, якими перевозяться вантажі під митним контролем, у митниці призначення тільки на адреси одного з місць прибуття, перелік яких визначено цим наказом.

Місця прибуття створюються у зоні діяльності внутрішніх митниць, до яких направлятимуться вантажі на адреси суб'єктів ЗЕД, що перебувають на обліку у цих митницях. Організацію місць прибуття у пунктах пропуску на митному кордоні, де і без того розташовані підрозділи митниць, що здійснюють митне оформлення вантажів, визнано недоцільною.

У місцях прибуття організовується чергування інспекторів митниці (за потреби — цілодобове).

При зверненні перевізника до чергового інспектора митниці в місці прибуття останній приймає за реєстром під розпис усі подані перевізником товаросупровідні документи, які підлягають врученню митниці призначення, засвідчує їх штампом “Під митним контролем” та вносить відмітку до ЄАІС Держмитслужби про надходження вантажу в зону діяльності митниці призначення. Реєстр прийнятих документів довільного зразка складається в трьох примірниках, кожен з яких засвідчується підписом перевізника, підписом чергового інспектора митниці та відтиском штампа “Під митним контролем”.

Після цього для подальшого митного оформлення вантажу інспектор митниці повертає перевізнику по одному примірнику кожного товаросупровідного документа разом з другим примірником реєстру. Цей примірник реєстру залишається у перевізника як свідчення про прийняття документів митницею.

Решта товаросупровідних документів до моменту митного оформлення товарів згідно з обраним митним режимом зберігається **виключно митницею**. Ці товаросупровідні документи можуть бути передані разом з третім примірником реєстру під розпис інспектору митниці, який проводить митне оформлення вантажу, що прибув за цими товаросупровідними документами, або іншій посадовій особі митниці за письмовою вказівкою начальника митниці чи його заступника.

Перший примірник реєстру зберігається у відділі контролю за доставкою вантажів митниці протягом року, після чого передається на зберігання до архіву митниці.

Перелік місць прибуття автотранспорту ведеться Держмитслужбою. Адреси місць прибуття вносяться до ЄАІС Держмитслужби і доступні для використання посадовими особами всіх митних установ. Вилучення з Переліку або внесення до нього нових місць прибуття здійснюється за письмовим поданням регіональної митниці або митниці до Держмитслужби.

До цього часу зміни до наказу ДМСУ від 15.11.99 р. № 721 не вносилися, хоч подання від митниць надходять регулярно. Митниці інформують одна одну про закриття, зміни адрес місць

прибуття, відкриття нових місць, але направлення автотранспортних засобів за новими адресами формально суперечить наказу ДМСУ від 15.11.99 р. № 721.

Інше важливе питання полягає у тому, що транспортний засіб не може бути просто відпущений з місця прибуття без митного оформлення вантажу або передачі вантажу на зберігання під митним контролем. Тому місця прибуття повинні створюватися на територіях, де є складські приміщення (на територіях підприємств, вантажних митних комплексів, автопортів, терміналів тощо).

Відповідно до наказу ДМСУ від 03.03.2000 р. № 124 на таких територіях створюються зони митного контролю відповідно до Положення про зону митного контролю, затвердженого наказом Держмиткому від 06.05.95 р. № 198 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 23.05.95 р. за № 152/688, за умови виконання підприємством — власником території — вимог забезпечення здійснення митного контролю в повному обсязі — від прибуття автотранспортного засобу з товарами і до завершення митного оформлення товарів відповідно до обраного режиму та надання митним органам технічних можливостей зв'язку з ЄАІС Держмитслужби.

У цьому ж наказі встановлено перелік вантажів, що можуть ввозитися без обов'язкового направлення до місць прибуття автотранспорту:

- небезпечні вантажі, перебування яких у місцях скупчення автотранспорту може створювати загрозу життю і здоров'ю населення чи навколишньому середовищу;

- вантажі, які потребують особливих умов зберігання, внаслідок чого не можуть протягом тривалого часу зберігатися в автотранспортних засобах;

- валютні цінності, які ввозяться банками чи іншими кредитно-фінансовими установами;

- вантажі, що ввозяться на митні ліцензійні склади закритого типу;

- вантажі, які ввозяться на склади транспортно-експедиційних підприємств, за умови, що таким підприємством за-

безпечено належні умови для роботи інспектора митниці та технічні можливості зв'язку з ЄАІС Держмитслужби;

— сировина, предмети та матеріали, що ввозяться на адресу підприємств з безперервним циклом виробництва і призначені для використання у процесі виробництва;

— у виняткових випадках — інші вантажі за рішенням начальника митниці.

При цьому також складаються реєстри та виконуються такі самі дії, що і при надходженні вантажів до місць прибуття автотранспорту.

3.10. Вантажні митні комплекси

Вантажний митний комплекс (далі — ВМК) — комплекс будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, розташований на визначеній митним органом території, власником якого є юридична особа України, що діє на підставі Статуту і зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності.

Використання вантажних митних комплексів, вантажних терміналів, автопортів (далі — ВМК) при здійсненні митного контролю та митного оформлення є сучасною формою обслуговування суб'єктів ЗЕД та перевізників. Здійснення митного контролю та митного оформлення з використанням ВМК сприяє ефективності роботи щодо контролю за доставленням вантажів у митниці призначення та посиленню боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил.

Діяльність ВМК в умовах відсутності фінансування з Державного бюджету позитивно впливає на вирішення завдань Президента України та Кабінету Міністрів України щодо розбудови державного кордону.

ВМК створюються як у пунктах пропуску на державному кордоні, так і в зоні діяльності внутрішніх митниць (у місцях прибуття автотранспорту та в інших місцях).

Основними цілями створення ВМК є:

— підвищення ефективності митного та інших видів державного контролю, митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, шляхом комплексного використання інженерно-технічних засобів і споруд, розміщених на території ВМК;

— створення сприятливих умов для прискорення товарообігу та збільшення пропускної спроможності пунктів пропуску на державному кордоні України;

— спрощення і прискорення процедур митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів;

— скорочення простою транспортних засобів;

— створення безпечних та сприятливих умов праці працівникам митниці, які мають здійснювати митне оформлення в зоні митного контролю ВМК;

— створення умов для надання соціально-побутових послуг водіям вантажних транспортних засобів;

— поліпшення екологічної та санітарно-епідеміологічної обстановки на митному кордоні України й у місцях митного оформлення на митній території України;

— ліквідація умов, що сприяють виникненню криміногенної обстановки на державному кордоні України.

Власник ВМК має право:

— займатися на території ВМК усіма видами підприємницької діяльності, які передбачені його Статутом і не суперечать Митному кодексу України та іншим нормативно-правовим актам, що стосуються митної справи;

— розташовувати на території ВМК поза межами зони митного контролю на договірних засадах структури, які забезпечують технологію оформлення відповідних документів: декларантські, страхові, пункти обміну валют та інші.

Власник ВМК зобов'язаний:

- забезпечувати виконання положень спільних технологічних схем, що регулюють питання організації митного контролю та митного оформлення на території ВМК;
- створити умови, необхідні для якісного здійснення митного контролю за переміщенням товарів та транспортних засобів;
- забезпечити охорону в зоні митного контролю товарів та транспортних засобів суб'єктів ЗЕД, приміщень митниці;
- надавати митниці на безоплатній основі приміщення, обладнання (у тому числі комп'ютерну та оргтехніку) і канали зв'язку, необхідні для здійснення роботи відповідних підрозділів митниці, що здійснюють митний контроль;
- надавати митниці на безоплатній основі складські приміщення та обладнання для функціонування складу митниці;
- не створювати перешкод при здійсненні митного контролю;
- виключити можливість доступу сторонніх осіб на територію ВМК без спеціальних дозволів, що видаються за погодженням з митницею;
- виключити можливість вилучення без дозволу на те з території ВМК товарів, предметів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем;
- приймати на зберігання опечатані службові приміщення митниці та нести матеріальну відповідальність за майно в цих приміщеннях відповідно до опису, підписаному сторонами;
- здійснювати реконструкцію, розбудову території, приміщень, під'їзних шляхів за попереднім погодженням з митницею.

Власник ВМК повинен за власний рахунок утримувати відповідну матеріально-технічну базу:

- засоби контролю товарів і транспортних засобів;
- приміщення для розміщення митних та інших державних служб для здійснення ними інших, крім митного, видів контролю (санітарної, ветеринарної, фітосанітарної, радіологічної, екологічної тощо);

- розвантажувально-завантажувальну техніку та відповідних спеціалістів з її експлуатації та обслуговування;
- транспортні засоби, які використовуються для обслуговування ВМК;
- протипожежні засоби;
- складські приміщення та обладнання;
- окремі складські приміщення для конфіскованих та не пропущених на митну територію України вантажів;
- рампи, естакади, оглядові площадки, оглядові кімнати, бокс для поглибленого огляду;
- відповідне технічне оснащення (оргтехніка, засоби зв'язку та контролю тощо).

Митниця має право:

- звертатися до ВМК з пропозиціями стосовно вдосконалення їх спільної роботи;
- у процесі спільної діяльності вводити в дію нові технологічні схеми та вносити зміни і доповнення до діючих технологічних схем за попереднім погодженням їх з керівництвом ВМК, якщо вони зачіпають права ВМК або стосуються спільних інтересів з організації технологічних процесів.

Митниця зобов'язується:

- здійснювати митний контроль та оформлення транспортних засобів і товарів, що перетинають митний кордон України на території ВМК, *у перевізника, який дав згоду на митний контроль та митне оформлення транспортних засобів і товарів у ВМК;*
- дотримуватись положень всіх технологічних схем митного оформлення на території ВМК, затверджених начальником митниці;
- надавати методичну допомогу ВМК при виконанні покладених на нього завдань;
- спільно з ВМК забезпечувати організацію та дотримання режиму, встановленого в зоні митного контролю на території ВМК;

— дотримуватися правил протипожежної безпеки на території ВМК.

На цей час ідея створення ВМК активно впроваджується в практику здійснення митної справи. Але мають місце певні труднощі, зумовлені насамперед недостатністю правової бази з питань будівництва ВМК, розташування об'єктів контрольних органів на території ВМК, розміщення товарів на зберігання.

Зберігання товарів під митним контролем підприємствами достатньо врегульовано чинними нормативно-правовими актами, наприклад Порядком зберігання підприємствами товарів та інших предметів, ввезених на митну територію України, під митним контролем, затвердженим наказом ДМСУ від 04.01.99 р. № 4, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.01.99 р. № 45/3338. Зберігання товарів вантажним митним комплексом є одним із видів зберігання товарів на складі, який не належить ані власникові товару, ані стороні зовнішньоекономічного контракту.

Названий Порядок, зокрема, встановлює умови, за яких вантаж може бути переданий на зберігання суб'єкту ЗЕД (підприємству), як альтернативу розміщення товару на митному ліцензійному складі (МЛС). До цих умов належать такі:

- підприємство має власні складські приміщення, які відповідають певним вимогам (не дуже складним);
- невинуватено великі відстані між місцезнаходженням одержувача товару та МЛС;
- у зоні діяльності митного органу відсутні МЛС;
- наявні МЛС неспроможні зберігати потрібні обсяги товарів;
- наявні МЛС неспроможні забезпечити спеціальні умови зберігання відповідних товарів;
- ввезення вантажів благодійної допомоги;
- визнання митницею необхідності подальшого зберігання товарів під митним контролем у разі, якщо МЛС, на якому розміщено такі товари, не забезпечує дотримання митного режиму, а в зоні діяльності митного органу відсутні інші МЛС.

Наведений перелік умов дає змогу суб'єктові ЗЕД за його бажанням уникнути розміщення товарів на митному ліцензійному складі і, відповідно, на ВМК.

У процесі функціонування ВМК можуть виникати такі проблеми. По-перше, розміщення товарів на складі ВМК є добровільним. По-друге, це призводить до додаткових витрат суб'єкта ЗЕД: збір за в'їзд на територію ВМК транспортного засобу; складські збори; навантаження та перевезення до власного складу після митного оформлення і т. п. Відсутність на територіях ВМК митного збору за роботу інспектора на території підприємства не завжди приводить до економії.

Питання обов'язкового розміщення на територіях ВМК певних товарів має бути вирішене на законодавчому рівні. Інакше примушування з боку митниці призведе до порушення прав суб'єктів ЗЕД і, як наслідок, оскарження дій митниці в судових інстанціях.

Плата за послуги, які надаються ВМК, має бути обмежена приблизною вартістю наданих послуг. Плата за в'їзд транспортного засобу на територію ВМК має бути виключена взагалі. Умови щодо переліку платних послуг та розміру плати обов'язково вносяться до Угод про співробітництво між митницями та вантажними митними комплексами. Угоди укладаються митницею за результатами проведення тендерних процедур.

3.11. Взаємодія між контрольними органами і службами, транспортними та іншими організаціями й установами

Контрольні органи і служби, транспортні та інші організації й установи забезпечують інформування органів прикордонного контролю та митних органів про прибуття (вибуття) у пункт пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів, товарів, результатів їх контролю, пропущених і непропущених через державний кордон осіб, транспортних засобів, товарів, виявлення осіб, причетних до протиправної діяльності, тощо.

Взаємодія підтримується шляхом взаємного інформування, проведення нарад, визначення спільних інструктажів тощо

в інтересах забезпечення безперебійного пропуску через державний кордон.

При виникненні в пунктах пропуску ситуацій, які ускладнюють або унеможливають пропуск через державний кордон чи функціонування пунктів пропуску, контрольні органи і служби вживають спільних скоординованих заходів щодо їх локалізації в межах своєї компетенції.

Перевізник або уповноважені ним особи завчасно забезпечують посадових осіб підрозділу прикордонного контролю і митниці інформацією про прибуття вищих посадових осіб, офіційних делегацій, військових команд і вантажів, аварійно-рятувальних та аварійно-відновних формувань, транспортних засобів, які перевозять небезпечні та спеціальні вантажі, організовані групи пасажирів, пункти виїзду з України в разі прямування транзитом через її територію.

У пунктах пропуску через державний кордон відповідно до міжнародних домовленостей посадові особи підрозділів прикордонного контролю організовують і щодоби уточнюють з представниками контрольних органів суміжної держави питання щодо пропущених і непропущених через державний кордон осіб і транспортних засобів, їх передачі, визначення спільних скоординованих дій в інтересах забезпечення безперебійного пропуску через державний кордон, а також про зміни в обстановці, які впливають на здійснення пропуску через державний кордон.

Глава 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ВАНТАЖІВ

Відповідно до ст. 13 Закону України “Про охорону праці” роботодавець зобов’язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечити додержання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

З цією метою власник забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого:

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їхні обов’язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій;

- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства та встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.

Інструкція є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання працівниками вимоги з охорони праці при виконанні ними робіт певного виду або за певною професією на робочих місцях, у виробничих приміщеннях, на території підприємства і будівельних майданчиків або в інших місцях, де за дорученням власника чи уповноваженого ним органу виконуються ці роботи, трудові чи службові обов'язки.

Інструкції розробляються відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці (ДНАОП-4.15-98), затвердженого наказом Державного комітету по нагляду за охороною праці від 29.01.98 р. № 9. Згідно з п. 2.4 Положення інструкції повинні містити такі розділи:

- загальні положення;
- вимоги безпеки перед початком роботи;
- вимоги безпеки під час виконання роботи;
- вимоги безпеки після закінчення роботи;
- вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

4.1. Загальні положення

Працівники, що здійснюють митний огляд транспортних засобів, зобов'язані знати й виконувати вимоги з охорони праці, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту, дотримуватися правил особистої гігієни та внутрішнього трудового розпорядку стосовно питань охорони праці.

За порушення (невиконання) вимог з охорони праці працівники несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Особи, які не пройшли медичний огляд та інструктаж з охорони праці у встановленому порядку, до митного огляду не допускаються.

Інспектор митної служби при проведенні митного огляду повинен знати, де розміщені засоби сигналізації, гасіння пожежі, захисту (огорожі, дорожні знаки) та за необхідності вміти ними користуватися.

Територія митного автомобільного пункту пропуску повинна мати розмітку напрямків руху транспорту та пішохідних проходів, бути огороженою й упорядкованою, освітлюватися в нічний час.

Дороги для проїзду автомобілів мають бути завширшки не менше 3 метрів, мати тверде покриття, влітку очищатися від бруду, а взимку — від снігу та льоду.

При виконанні оглядових, вантажних, розвантажувальних та інших робіт на території митного пункту пропуску відкриті люки, траншеї, ями повинні бути огорожені.

Щоб запобігти пожежам і вибухам у приміщеннях і на площадках, призначених для тимчасової стоянки автотранспортних засобів та розміщення вантажів, що ними перевозяться, не можна палити та користуватися відкритим вогнем.

Відстань між транспортними засобами та елементами конструкцій будівель і споруд у приміщеннях та на площадках має бути не менша 0,8 м.

Площадки для тимчасового місцезнаходження автотранспортних засобів, що перевозять шкідливі, отруйні та інфекційні речовини, повинні розташовуватися на відстані не менше 10 м одна від одної та від площадок для стоянки інших автомобілів, а також будівель, споруд і мати відповідні знаки та написи.

Площадки для тимчасової стоянки автотранспортних засобів не повинні бути зашарашені сторонніми предметами та устаткуванням.

Автомобілі-цистерни для перевезення паливно-мастильних, горючих та легкозаймистих речовин повинні стояти на спеціально виділених площадках. Відстань від інших площадок, будівель, споруд та між автомобілями-цистернами має бути не менша 12 м.

На всіх автомобілях, поставлених на стоянку для митного огляду, має бути вимкнене запалювання. Автомобілі повинні бути загальмовані стоянковим гальмом, а під колеса підкладені упори.

Оглядові канали для проведення митного огляду повинні бути обладнані огорожами та колесовідбійними пристроями.

Помости, площадки для виконання робіт з митного огляду, розташовані на висоті 1 м і більше (над рівнем підлоги), повинні бути стійкі, мати драбину та поручні заввишки 1 м.

У місцях проведення митного огляду можуть мати місце такі основні небезпечні та шкідливі фактори, які можуть призвести до ушкодження здоров'я:

- наїзди автотранспорту на працівників, падіння працівників з висоти, падіння на людей вантажів, деталей, агрегатів. Це може призвести до травм або загибелі;

- отруєння їдкими, отруйними речовинами при митному огляді сильнодіючих отруйних речовин — може погіршити стан здоров'я;

- контакт з інфекційними речовинами — може викликати зараження працівників інфекційними хворобами;

- підвищені загазованість і температура повітря в літній період можуть бути причиною погіршення стану здоров'я;

- знижена температура повітря в холодний період може призвести до переохолодження.

Під час митного огляду їдких, інфекційних, отруйних, сильнодіючих речовин необхідно використовувати такі засоби індивідуального захисту:

- захисні окуляри;
- респіратори або протигази;
- гумові рукавиці;
- бавовняні халати.

Засоби гасіння пожежі повинні розміщуватись у легкодоступних місцях.

Зони митного огляду мають бути забезпечені засобами надання першої медичної допомоги.

4.2. Вимоги безпеки перед початком роботи

Інспектор митної служби повинен отримати від старшого чергової зміни завдання та з'ясувати, чи належать вантажі до класу небезпечних.

Необхідно впевнитися щодо відсутності у вантажі небезпечних предметів та речовин, які під час огляду можуть призвести до травмування чи завдати шкоди здоров'ю.

Необхідно перевірити, чи прибрані сторонні предмети та бруд з під'їзних шляхів, місць роботи вантажопідіймальних механізмів.

Взимку шляхи під'їзду та проходу мають бути очищені від снігу та льоду, а в разі необхідності — посипані піском або шлаком.

Старший чергової зміни повинен перевірити наявність та укомплектованість первинних засобів гасіння пожежі.

Необхідно перевірити справність засобів зв'язку, інструменту, технічних засобів митного контролю та засобів індивідуального захисту. При виявленні їх несправності слід повідомити про це старшого чергової зміни, а за його відсутності — керівника підрозділу.

4.3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

Тара з небезпечними вантажами (вибуховими, отруйними, легкозаймистими, їдкими, радіоактивними речовинами) повинна мати попереджувальне маркування про ступінь небезпеки. Таке маркування передбачене правилами транспортування небезпечних вантажів. Оглядати такі вантажі дозволяється лише після отримання повної інформації про них з дотриманням вимог безпеки, зазначених у технологічних схемах митного оформлення вантажів, та використанням відповідних засобів індивідуального захисту.

Під час дощу, снігу, ожеледиці необхідно бути обережним при вході в кабіну автомобіля, у причіп тощо та при виході з

них. Звертати увагу на те, щоб були очищені сніг, лід, забруднення з підніжки автомобіля чи причепа.

Наближатися до автотранспортних засобів можна лише після повної їх зупинки.

Швидкість руху автотранспорту по території зони митного контролю не повинна перевищувати 10 км/год., а в оглядових приміщеннях — 5 км/год.

В'їзд (виїзд) до місця огляду здійснюється з дозволу та під наглядом відповідальної особи — інспектора.

При огляді автотранспорту (у т. ч. двигунів) на висоті понад 1 м працівники митної служби повинні користуватися спеціальними помостами, естакадами, площадками або інвентарними драбинами.

При підніманні по драбині руки повинні бути вільні, тобто не можна тримати в руках інструмент та технічні засоби митного контролю. У таких випадках інструмент та технічні засоби контролю необхідно переносити в спеціальній сумці зі шлейкою, що одягається через плече. Підніматися та спускатися по драбинах необхідно обличчям до них.

При проведенні огляду нижньої частини автомобіля, що знаходиться поза межами оглядової канави, підйомника, естакади, інспектор повинен користуватися лежачком.

При огляді передньої та задньої частин автотранспортних засобів, які знаходяться на оглядовій канаві, для переходу через неї необхідно користуватися перехідними містками.

Митний огляд автомобільних коліс необхідно здійснювати на спеціально відведеній ділянці, оснащеній устаткуванням, пристроями та інструментом для проведення шиномонтажних робіт.

Організація та виконання робіт з демонтажу, монтажу окремих деталей, вузлів агрегатів, зливання палива тощо здійснюється особами, що подають документи для митного оформлення. Паливо зливається в місцях, де виключена можливість його спалахування.

Не проводиться огляд транспорту, який підвішено на підйомних механізмах (домкратах, підйомниках, телях тощо) і не встановлено на підставки (козли). Не можна залишати

оглядовий інструмент на капоті, кабіні, рамі, агрегатах автомобіля, краях оглядової канави.

Митний огляд пневморесор потрібно здійснювати на спеціально обладнаних оглядових канавах.

Проведення огляду цистерн, баків та інших місткостей з-під небезпечних вантажів дозволяється тільки після проведення цільового інструктажу та оформлення наряду-допуску. Перед оглядом місткості повинні бути очищені та дегазовані (продуті стисненим повітрям).

Для уникнення падіння й травмування інспектор чи інші особи не повинні стояти на підніжці автотранспортного засобу під час його руху.

При огляді двигуна автотранспортного засобу з піднятою кабіною необхідно спочатку особисто перевірити закріплення кабіни спеціальною упорною штангою.

При відкриванні дверей автофургонів необхідно перебувати на безпечній відстані від дверей для запобігання травмуванню ними або в разі випадання вантажу. Відкриті двері мають бути надійно закріплені.

Щоб уникнути небезпеки опіку, під час огляду не торкатися агрегатів двигуна автотранспортного засобу.

Якщо при огляді газобалонних транспортних засобів виникла підозра щодо порушення герметичності газової системи (запах газу, характерний звук), митний огляд необхідно припинити до усунення несправностей власником автотранспорту.

Огляд двигунів, приладів, електрообладнання проводиться тільки після провітрювання протягом 3 хвилин підкапотного простору, відсіку для балонів (в автобусах), багажного відділення (у легкових автомобілях).

При митному огляді автотранспортних засобів, що працюють на зрідженому нафтовому газі, необхідно остерігатися його попадання на відкриті частини тіла.

При огляді оббивки стелі, дверей легкових автомобілів та мікроавтобусів потрібно оберегатися від поранення предметами, що колють і ріжуть.

У випадку виявлення небезпечних вантажів, які не мають супровідних документів, огляд припиняється, про що доповідь дається старшому чергової зміни.

Якщо виявлено пошкоджену тару, розлиті чи розсипані небезпечні речовини, пошкоджені балони з газом або отруйними речовинами, то в такому разі митний огляд припиняється до усунення відповідною транспортною організацією недоліків за межами зони митного контролю.

З метою запобігання пожежам та вибухонебезпечним ситуаціям, отруєнню та травмуванню людей під час огляду вантажів дозволяється користуватися тільки справними та перевіреними технічними засобами митного контролю, електроприладами й електроапаратами (електророзетками, електровимикачами та ін.), не дозволяється перевіряти роботу розібраних електроприладів і механізмів, що підключені до електромережі.

Прилади, що працюють як пружинні (відштовхувальні) механізми, потрібно оглядати після попередньої консультації з фахівцями.

Забороняється нюхати або кущтувати речовини, що перебувають під підозрою як наркотики або хімікати, розливати легкозаймисті рідини, торкатися виявлених вибухових пристроїв, перебувати в небезпечній зоні при проведенні вантажно-розвантажувальних робіт (під стрілою та піднятим вантажем), стояти поруч зі складеним у штабель та не закріпленим вантажем.

Для запобігання аварійним ситуаціям та нещасним випадкам не дозволяється до закінчення митного огляду запускати двигун і від'їжджати на транспортних засобах.

При нещасних випадках, раптових захворюваннях, виникненні ситуацій, що загрожують життю та здоров'ю людей, необхідно негайно повідомити про це старшого чергової зміни та чергового по митниці.

4.4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

Після закінчення роботи необхідно відключити від електромережі електроприлади, очистити інструмент, технічні засоби митного контролю та засоби індивідуального захисту, що використовувалися в роботі.

Потрібно здати старшому чергової зміни технічні засоби митного контролю, інструмент та прибрати робоче місце. Якщо засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) використовувалися під час огляду небезпечних речовин і був безпосередній контакт з цими речовинами, то ЗІЗ необхідно здати старшому чергової зміни для розміщення в спеціально відведеному місці для подальшого очищення (прання, хімічної або термічної обробки). Необхідно взяти заходи особистої гігієни: вимити руки й обличчя та за необхідності прийняти душ.

Про всі недоліки з питань безпеки праці, що виникли у процесі роботи і не були усунені, потрібно доповісти старшому чергової зміни та зробити про це запис у журналі передачі зміни.

4.5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

Кожен працівник митного органу повинен особисто взяти заходів щодо усунення ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю, життю чи здоров'ю інших людей або навколишньому середовищу, та повідомити про небезпеку старшого чергової зміни чи іншого керівника.

При проливанні шкідливих та небезпечних речовин (етилованого бензину, антифризу, гальмівних рідин, нафти та ін.) необхідно ці місця засипати піском або тирсою, а потім зібрати суміш у металеві ящики з кришками та повідомити про випадок чергову службу митниці.

При аваріях з небезпечними, отруйними або інфекційними речовинами потрібно негайно повідомити старшого зміни та санітарно-епідеміологічну службу (СЕС), огородити небезпечну зону та заборонити доступ до неї, виконувати вказівки фахівців СЕС.

При виникненні пожежі слід повідомити чергового, викликати пожежну команду і діяти згідно з інструкцією з пожежної безпеки. У разі виникнення пожежі на автомобілях необхідно вимкнути запалювання, закрити витратні та магістральні вентиля. Гасити пожежу необхідно вогнегасниками, кошмою, піском або струменем розпиленої води. Балони з газом необхідно поливати холодною водою, щоб уникнути надмірного підвищення тиску в них.

При нещасних випадках потрібно терміново повідомити старшого чергової зміни чи іншого керівника, надати першу медичну допомогу потерпілим та викликати швидку медичну допомогу.

Про аварію, нещасний випадок та про заходи, яких вжито для їх усунення, потрібно терміново інформувати старшого чергової зміни та чергового по митниці.

Глава 5

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Порядок митного оформлення автотранспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення, затверджено наказом Державної митної служби України від 10.11.2000 р. № 637, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.12.2000 р. за № 892/5113.

Порядок регламентує умови переміщення суб'єктами підприємницької діяльності через митний кордон України автотранспортних засобів (далі — АТЗ) — порожніх, з пасажирами або з товарами, що використовуються зі службовою метою для виїзду за кордон, крім автотранспортних засобів, що належать дипломатичним представництвам та консульським установам на території України, представництвам міжнародних організацій.

Суб'єкти, які використовують автотранспортні засоби, за винятком АТЗ, що не мають вантажних відділень (сідельні тягачі, причепа-розпуски, причепа та напівпричепа для перевезень великовагових і негабаритних вантажів та ін.), повинні відповідно до встановленого порядку мати Свідоцтво про допущення дорожніх транспортних засобів до перевезення вантажів під митними печатками та пломбами.

Для багаторазового переміщення через митний кордон України АТЗ суб'єкт, який використовує цей АТЗ, подає митниці за місцем державної реєстрації цього суб'єкта або його філії (представництва) вантажну митну декларацію на автотransпортний засіб (далі — ВМД АТЗ), заповнену відповідно до Положення про вантажну митну декларацію, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.97 р. № 574, та порядку заповнення вантажної митної декларації на автотransпортний засіб. Термін дії ВМД АТЗ не може перевищувати 11 місяців з моменту її оформлення.

У разі використання для здійснення міжнародних перевезень АТЗ, оформленого відповідно до митного режиму тимчасового ввезення, ВМД АТЗ подається суб'єктом, який зазначений у ВМД на тимчасове ввезення і надав відповідне зобов'язання митниці. Термін дії ВМД АТЗ, що оформляється на АТЗ, який уже оформлено відповідно до митного режиму тимчасового ввезення, обмежується терміном зворотного вивезення.

Для митного оформлення ВМД АТЗ суб'єкт підприємницької діяльності пред'являє митниці АТЗ та подає такі документи:

- ВМД АТЗ, заповнену на бланках форми МД-2 на кожний АТЗ окремо;
- свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт або технічний талон) транспортного засобу;
- свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками та пломбами.

Митні збори за митне оформлення ВМД АТЗ справляються в порядку, встановленому для тимчасового ввезення (вивезення).

В термін, що не перевищує 4 годин з моменту оформлення такої ВМД, митниця, використовуючи електронний зв'язок, передає до ЄАІС Держмитслужби інформацію про оформлення ВМД АТЗ і ставить ВМД на контроль.

5.1. Митний контроль за переміщенням автотransпортних засобів через митний кордон України

Кожне переміщення АТЗ через митний кордон України здійснюється за умови подання в пункті пропуску через митний кордон України четвертого примірника ВМД АТЗ. При цьому інспектором митного органу в пункті пропуску ніякі відмітки на зазначеному примірнику ВМД АТЗ не проставляються. Примірник ВМД АТЗ, поданий водієм (експедитором) з метою переміщення АТЗ через митний кордон України, залишається у водія (експедитора).

У разі зношення четвертого примірника ВМД АТЗ або його втрати дозволяється подання в пункті пропуску копії п'ятого примірника ВМД АТЗ з відміткою митниці оформлення на п'ятому примірнику ВМД АТЗ про втрату четвертого примірника. У разі втрати (зношення) четвертого й копії п'ятого примірників ВМД АТЗ власник АТЗ має подати митниці нову ВМД АТЗ.

У разі потреби внесення змін у відомості про АТЗ оформляється нова ВМД АТЗ, до граfi 40 якої вносяться відомості про попередню ВМД АТЗ. При цьому четвертий примірник (або завірену копію п'ятого примірника) попередньої ВМД АТЗ суб'єкт має здати в митницю оформлення, після чого протягом 4 годин митниця знімає з контролю цю ВМД АТЗ у ЄАІС ДМСУ.

До закінчення терміну дії ВМД АТЗ суб'єкт, який використовує АТЗ, з метою оформлення наступної ВМД АТЗ має:

- 1) пред'явити митному органу автотransпортний засіб, яким здійснювались міжнародні перевезення;
- 2) подати четвертий або копію п'ятого примірника ВМД АТЗ, який залишається у справах митниці.

Оформлення нової ВМД АТЗ на наступний термін здійснюється за умови сплати митних зборів відповідно до чинного законодавства. Нова ВМД АТЗ, оформлена на наступний термін, є підставою для зняття з контролю попередньої ВМД АТЗ.

Якщо суб'єкт, який оформив ВМД АТЗ, не бажає здійснювати міжнародні перевезення вантажів і, як наслідок, оформляти нову ВМД АТЗ на новий термін, то митному органу за місцем державної реєстрації цього суб'єкта до закінчення дванадцятимісячного терміну з дня оформлення ВМД АТЗ має бути пред'явлений автотransпортний засіб та подана вантажна митна декларація на зворотне ввезення після тимчасового вивезення.

Якщо АТЗ неможливо пред'явити митному органу, то його власникові потрібно подати документи, видані органами ДАІ МВС, про причини неможливості пред'явлення АТЗ митним органам.

Повернення АТЗ на територію України за ВМД АТЗ, термін дії якої закінчився, дозволяється.

Якщо АТЗ був оформлений відповідно до митного режиму тимчасового ввезення, а термін тимчасового ввезення закінчився, то згідно зі ст. 210 МК України (92-IV) особа, яка давала зобов'язання про зворотне вивезення, повинна:

- вивезти АТЗ за межі митної території України (митниці подається вантажна митна декларація на зворотне вивезення після тимчасового ввезення з обов'язковим проведенням митницею митного огляду транспортного засобу);

- або заявити про зміну митного режиму, якщо це допускається стосовно даного АТЗ.

5.2. Митне оформлення автотransпортних засобів, які належать нерезидентам

Іноземні транспортні засоби, якими через митний кордон України переміщуються товари та пасажирів, декларуються без заповнення окремої ВМД. Відомості про такі транспортні засоби наводяться:

- при ввезенні товарів та інших предметів в Україну — у книжці МДП (CARNET TIR), товаротransпортній накладній (CMR тощо), в інших товаросупровідних документах. За цими

документами та документом контролю за доставкою товарів у митницю призначення транспортні засоби направляються прикордонними митницями в митниці призначення для проведення відповідного митного оформлення;

- при в'їзді в Україну без вантажу (для вивезення товарів за межі України) — у дорожніх документах;

- при ввезенні товарів та інших предметів в Україну з метою транзиту — у відповідній ВМД, що оформлена згідно з митним режимом транзиту, у згаданих товаросупровідних та дорожніх документах (якщо ВМД не оформляється — у товаросупровідних та дорожніх документах).

При виїзді за межі України транспортного засобу, яким здійснювалося ввезення товарів та інших предметів в Україну, прикордонній митниці обов'язково подаються документи, які підтверджують факт доставки цим транспортним засобом товарів у митницю призначення.

При виїзді АТЗ за межі України після ввезення товарів з метою транзиту митні органи для виявлення можливих порушень зобов'язання про транзит перевіряють цілість накладених забезпечень.

Іноземні напівпричеми, які є власністю або перебувають у користуванні нерезидента і ввозяться на митну територію України автомобілями українських суб'єктів без укладення договору оренди (лізингу) з метою транспортування товарів на термін, потрібний для:

- доставки товарів, які перебувають під митним контролем у митниці призначення;

- завантаження товарами, які вивозитимуться з України;

- доставки товарів у пункт пропуску через митний кордон України — підлягають пропуску через митний кордон України за іноземними свідоцтвами про допущення до перевезень товарів під митними печатками та пломбами й з обов'язковим використанням книжки МДП.

Відомості про іноземний напівпричіп і вантаж, що є в ньому, мають зазначатися в книжці МДП.

Термін перебування таких напівпричепів на митній території України не може перевищувати 30 діб.

Вантажна митна декларація на автотransпортний засіб заповнюється згідно з додатком до Порядку митного оформлення автотransпортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення, затвердженого наказом Державної митної служби України від 10.11.2000 р. № 637, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.12.2000 р. за № 892/5113.

Глава 6

МИТНА КОНВЕНЦІЯ ПРО МІЖНАРОДНЕ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КНИЖКИ МДП (Конвенція МДП 1975 року)

6.1. Терміни, що вживаються у Конвенції

Система МДП (МДП — міжнародні дорожні перевезення) — сукупність інститутів міжнародної фінансової гарантії, умов допущення перевізників, дорожніх транспортних засобів і контейнерів до перевезень товарів та інших предметів відповідно до процедури МДП, взаємне визнання митного забезпечення країнами — учасницями Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення 1975 року (далі — Конвенція МДП).

Процедура МДП — перевезення товарів та інших предметів на умовах Конвенції МДП.

Договірна сторона — країна, що приєдналася до Конвенції МДП і визнала її чинність відповідно до національного законодавства.

Уповноважена Асоціація — національна організація МДП, уповноважена Міжнародним союзом автомобільного транспорту (Швейцарія) здійснювати видачу книжок МДП перевізникам.

Гарантійне об'єднання — уповноважена Асоціація, визнана митним органом Договірної сторони як гарант сплати митних зборів і податків за вантажі, що переміщуються відповідно до процедури МДП.

Книжка МДП — документ міжнародної гарантії доставки вантажу в митницю призначення та сплати митних зборів і податків.

Держатель книжки МДП — юридична або фізична особа, яка допущена до виконання перевезень на умовах Конвенції МДП у порядку, передбаченому національним законодавством країни, де зареєстрований перевізник, і яка придбала право користування книжкою МДП в уповноваженій Асоціації, реквізити якої зазначено в розділі 3 титульної сторінки книжки МДП.

Вантаж — товари та інші предмети, що переміщуються перевізником під митним контролем між митницями України.

Консолідований вантаж — вантаж, що перевозиться одним транспортним засобом і складається з кількох партій товарів, призначених різним одержувачам.

Дорожній транспортний засіб — сідельний тягач, напівпричіп, причіп, платформа.

Сідельний тягач — вантажний автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для буксирування напівпричепа.

Платформа — автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення контейнера.

Напівпричіп — дорожній транспортний засіб, призначений для руху в з'єднанні із сідельним тягачем.

Причіп — дорожній транспортний засіб, призначений для руху в з'єднанні з напівпричепом чи бортовим вантажним автомобілем.

Контейнер — клітка, знімна цистерна, знімний кузов (вантажне відділення, що за своєю конструкцією є частиною автомобіля) чи інше подібне обладнання.

Маятникове перевезення — перевезення вантажів сідельним тягачем з напівпричепом, причепом з можливістю замінити сідельного тягача на будь-якому відрізку маршруту.

Митниця відправлення — будь-який митний орган України, з якого починається переміщення під митним контролем усієї кількості вантажів, консолідованих вантажів або частини цих вантажів територією України з дотриманням процедури МДП.

Митниця призначення — будь-який митний орган України, у якому закінчується переміщення під митним контролем вантажів, консолідованих вантажів або частини цих вантажів територією України з дотриманням процедури МДП.

Товаротransпортні документи — документи, за якими здійснюється переміщення транспортних засобів у пункт пропуску через митний кордон України (при вивезенні товарів) або з пункту пропуску через митний кордон України в митницю призначення (при ввезенні товарів).

Товаросупровідні документи — документи, що прямують разом з вантажами й містять відомості про ці вантажі, що переміщуються транспортним засобом. До основних товаросупровідних документів належать: вантажна митна декларація, товаротransпортна накладна, рахунок-фактура, відвантажувальна специфікація, пакувальний лист тощо.

6.2. Зона дії Конвенції МДП

Конвенція МДП стосується перевезень вантажів, які здійснюються без їх проміжного перевантаження, дорожніми транспортними засобами, складами дорожніх транспортних засобів або в контейнерах з перетином одного чи декількох

кордонів з митниці відправлення однієї Договірної сторони в митницю призначення іншої Договірної сторони або тієї самої Договірної сторони за умови, що вся процедура МДП або певна її частина від початку до кінця здійснюється автомобільним транспортом.

Положення Конвенції МДП не є перепорою для застосування державними органами в межах їх повноважень обмежень, що випливають з міркувань громадської безпеки, охорони здоров'я або гігієни, а також здійснення санітарно-епідеміологічного, ветеринарного, фітосанітарного, екологічного та інших видів обов'язкового контролю, визначених законодавством України.

6.3. Призначення

Система МДП призначена для спрощення перевезення вантажів під митним контролем та забезпечення необхідних гарантій державам транзиту.

Митні органи держав транзиту висувають до вантажів, що перевозяться, вимоги щодо гарантування доставлення відповідно до законодавства цих держав. Такі вимоги можуть відрізнятися в різних країнах, але зазвичай це огляд вантажів та заходи гарантування сплати митних платежів на випадок порушення правил перевезення вантажів (грошова застава та інші фінансові гарантії, охорона та супроводження). Такі заходи призводять до додаткових витрат перевізників, затримання та простою транспортних засобів.

Система МДП була розроблена з метою спрощення митних процедур і одночасно створення міжнародної системи контролю та гарантій, спрямованих на захист держав транзиту від нелегального ввезення вантажів.

6.4. Елементи системи МДП

З метою забезпечення безперешкодного переміщення вантажів з мінімальними затримками у проміжних митницях та з метою забезпечення максимальної безпеки з погляду митних

органів країн транзиту система МДП містить чотири основних елементи:

- 1) вантажі повинні перевозитись у безпечних транспортних засобах або контейнерах;
- 2) сплата митних платежів, щодо яких є ризик несплати, повинна бути забезпечена міжнародною гарантією;
- 3) вантажі мають супроводжуватися визнаними всіма країнами — учасницями Конвенції документами контролю за доставленням вантажів;
- 4) митні процедури країни відправлення вантажу повинні визнаватися достатніми в країнах транзиту та призначення.

6.4.1. Допущення до перевезення у процедурі МДП перевізників, транспортних засобів та контейнерів

Допущення перевізників до перевезення з використанням книжки МДП є першим елементом системи МДП.

Допущення перевізників проводиться національним митним органом і складається з системи допущення кожного транспортного засобу або контейнера та, крім того, з системи допущення самого власника цих транспортних засобів до виконання міжнародних перевезень товарів.

При цьому митні органи країн — учасниць Конвенції МДП повинні повністю довіряти рішенням про допуск, виданим митними органами іншої країни.

Конвенція МДП встановлює стандарти конструкцій та процедури допущення транспортних засобів і контейнерів до перевезення вантажів під митними печатками та пломбами.

Перевезення великовагових або громіздких вантажів регулюються спеціальними положеннями.

Якщо контейнер або вантажне відділення транспортного засобу відповідає всім вимогам Конвенції, то відповідне національне відомство видає Свідоцтво про допущення транспортного засобу або табличку про допущення для контейнера.

Положення про порядок допущення дорожніх транспортних засобів до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами із застосуванням книжки МДП затверджено на-

казом ДМКУ від 06.03.95 р. № 82, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.03.95 р. за № 80/616.

До міжнародних перевезень вантажів під митними печатками і пломбами можуть допускатися тільки ті транспортні засоби, вантажні відділення яких сконструйовані таким чином, щоб:

- не було можливості вилучити або вкласти вантажі з опечатаної частини транспортного засобу без залишення видимих слідів злому або пошкодження митних печаток і пломб;
- митні печатки і пломби могли накладатися простим і надійним способом;
- в них не було ніяких потаємних місць для приховування вантажів;
- всі місця, в які можуть поміщатися вантажі, були легкодоступні для митного огляду.

Транспортні засоби можуть бути допущені до перевезень згідно з однією із вказаних процедур:

- в індивідуальному порядку;
- по типу конструкції (серія транспортних засобів).

На кожний, допущений до перевезень транспортний засіб, видається Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами (далі — Свідоцтво) відповідно до встановленого зразка (додаток 6). Це Свідоцтво оформляється митницею, в зоні діяльності якої зареєстрований як учасник зовнішньоекономічної діяльності власник транспортного засобу або його користувач (далі — митниця реєстрації), і має бути надруковане українською та англійською мовами. Якщо митниця реєстрації вважає за необхідне, то вона може вимагати, щоб до Свідоцтва додавалися фотокартки або креслення (рисунки) транспортного засобу, які завіряються цією митницею. Всі записи у Свідоцтві робляться друкарським способом українською та англійською мовами.

Бланки зазначених Свідоцтв перевізникам видаються тіль-

ки в Асоціації міжнародних автомобільних перевізників (АсМАП) України з наступним оформленням митницями.

Свідоцтво про допущення дорожніх транспортних засобів до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами на транспортні засоби, що не мають вантажних відділень (сідельні тягачі, причеви-розпуски, причеви та напівпричеви для перевезень великовагових або громіздких вантажів — контейнеровози і т. п.), не потрібне. Оригінал Свідоцтва повинен супроводжувати транспортний засіб.

Термін дії Свідоцтва — два роки з дня його оформлення. По закінченні цього терміну транспортні засоби повинні подаватися в митницю реєстрації або, якщо транспортний засіб не підлягає реєстрації, в митницю, в зоні діяльності якої мешкає його власник або користувач, для продовження або для поновлення Свідоцтва.

Митниця має право не визнавати дійсність Свідоцтва транспортного засобу у тих випадках, коли він більше не відповідає вимогам, передбаченим у Конвенції МДП 1975 року. Для можливості подальшого використання для перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП транспортний засіб має бути приведений до стану, який відповідав би цим вимогам. Але недоцільно затримувати перевезення, якщо виявлені несправності не значні і не створюють умов для контрабанди.

Якщо основні характеристики транспортного засобу було змінено, Свідоцтво цього транспортного засобу втрачає силу. Він підлягає процедурі нового допущення перед тим, як його можна буде використовувати для перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП.

За обставин, коли термін дії Свідоцтва закінчився під час перевезення, але транспортний засіб відповідає технічним вимогам, передбаченим процедурою допущення, митниця має право здійснювати його митне оформлення із застосуванням книжки МДП при ввезенні та транзиті вантажів. Якщо за вищевказаних обставин має місце вивезення вантажу з України, митниця повинна здійснювати митне оформлення такого вантажу із застосуванням вантажної митної декларації без застосування книжки МДП.

6.4.1.1. Процедура індивідуального допущення

Для індивідуального допущення транспортного засобу до перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП його власником чи особою, яка користується транспортним засобом, або представником того чи другого до митниці реєстрації подається відповідна заява.

Митниця реєстрації здійснює огляд поданого транспортного засобу на відповідність технічним вимогам, зазначеним у Конвенції МДП 1975 р., і після прийняття рішення про допущення видає Свідоцтво за встановленою в Конвенції МДП 1975 р. формою.

6.4.1.2. Процедура допущення по типу конструкції

Коли транспортні засоби одного й того ж типу конструкції виготовляються серійно, завод-виробник може звернутися до митниці, в зоні діяльності якої виробляються транспортні засоби, з проханням про їх допущення по типу конструкції.

Завод-виробник повинен зазначити у своїй заяві розпізнавальні цифри або літери, які він присвоює типу транспортного засобу, що є предметом його заяви. До цієї заяви повинні додаватись креслення та детальний опис типу конструкції транспортного засобу, який підлягає допущенню.

Завод-виробник повинен письмово зобов'язатись:

- подати для огляду митниці ті транспортні засоби, які ця митниця вирішить оглянути;
- дозволити митниці оглядати інші екземпляри у будь-який момент під час серійного виробництва даного типу;
- інформувати митницю про будь-які, навіть незначні, зміни у кресленнях або детальному описі конструкції перед тим, як ці зміни будуть здійснені;
- на видному місці наносити на транспортні засоби розпізнавальні цифри або літери типу конструкції, а також порядковий номер кожного серійно виготовленого транспортного засобу даного типу (заводський номер);

— вести облік транспортних засобів, які виробляються відповідно до допущеного типу.

У разі необхідності митниця вказує на зміни, які потрібно внести в передбачений тип конструкції для допущення до перевезення.

Жодний транспортний засіб не може бути допущений по типу конструкції, якщо митниця не дійшла висновку на підставі огляду одного чи декількох виготовлених за цим типом транспортних засобів, що транспортні засоби цього типу відповідають технічним вимогам, зазначеним у Конвенції МДП 1975 р.

Митниця в письмовій формі повідомляє завод-виробник про своє рішення стосовно допущення по типу конструкції. Це рішення повинне мати дату, номер та містити точну назву органу, який його прийняв.

Митниця вживає заходів щодо видачі належним чином завіреного ним Свідоцтва для кожного транспортного засобу, виготовленого відповідно до допущеного типу конструкції.

Перед використанням транспортного засобу для перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП власник Свідоцтва вписує, за необхідності, до нього реєстраційний номер, присвоєний транспортному засобу (графа 1) або, якщо транспортний засіб не підлягає реєстрації, своє прізвище та юридичну адресу (графа 8).

У випадку, коли транспортний засіб, допущений до перевезень по типу конструкції, експортується в іншу країну, яка є Договірною стороною Конвенції МДП, у цій країні не потрібне проведення додаткової процедури допущення.

6.4.1.3. Процедура внесення відміток до Свідоцтва

Заповнення Свідоцтва відбувається за таким порядком.

Розділ “Розпізнання” (додаток 6.2):

- до **графі 1** власником транспортного засобу заноситься державний реєстраційний номер його транспортного засобу;
- до **графі 2** власником транспортного засобу заноситься тип транспортного засобу: автомобіль, напівпричіп, причіп та ін.;

— до **графи 3** власником транспортного засобу заноситься номер шасі;

— до **графи 4** власником транспортного засобу заноситься марка транспортного засобу (або найменування заводу-виробника);

— до **графи 5** співробітником митниці можуть заноситись службові записи (наприклад, про кількість та місткість додаткових баків для пального і т. п.);

— до **графи 6** співробітником митниці заноситься кількість додатків (фотографій, креслень та ін.), що додаються до Свідоцтва.

Розділ “Допущення”:

— до **графи 7** співробітником митниці заносяться термін дії Свідоцтва, а також ставиться Х-подібна відмітка у відповідній клітинці про індивідуальне допущення або допущення по типу конструкції, записуються місце проведення оформлення, дата оформлення. Записи в цій графі завіряються підписом начальника митниці або його заступника та гербовою печаткою митниці.

Розділ “Власник”:

— до **графи 8** співробітником митниці заноситься найменування та адреса власника у випадку, коли Свідоцтво видається на транспортний засіб, який не підлягає реєстрації.

Розділ “Продовження”:

— до **графи 9** співробітником митниці заносяться дані, необхідні для продовження дії Свідоцтва, характер яких зазначено у відповідних пунктах цієї графі. Записи в цій графі завіряються підписом начальника митниці або його заступника та гербовою печаткою митниці. Термін продовження не повинен перевищувати двох років.

Розділ “Зауваження” (додаток 6.3):

— до **графи 10** співробітником митниці заносяться дані про виявлені під час огляду несправності, назва митного поста або пункту пропуску, в якому вони були виявлені. Записи в цій графі завіряються підписом співробітника митниці, який проводив огляд, та його особистою номерною печаткою;

— до **графи 11** співробітником митниці заносяться дані стосовно усунення відповідних несправностей, виявлених під час огляду і зазначених у графі 10, а також назва митного поста або пункту пропуску. Записи в цій графі завіряються підписом співробітника митниці, який проводив огляд, та його особистою номерною печаткою;

— до **графи 12** співробітником митниці можуть заноситись інші зауваження, що виникли під час огляду, які за своїм характером не впливають на допущення.

6.4.1.4. Допущення контейнерів до міжнародних перевезень

Відповідно до Конвенції МДП 1975 р. контейнери допускаються до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами (як правило) по типу конструкції, тобто на стадії виробництва.

Підприємству-виробнику в цьому випадку видається єдиний екземпляр допущення, а на контейнери даного типу відповідним чином прикріплюється табличка установленого зразка. Зазначена табличка підтверджує наявність допущення контейнера до операції МДП на весь період його експлуатації.

В індивідуальному порядку допущення видаються у разі, коли табличку відокремлено від контейнера або коли вона відсутня; коли контейнер перестав відповідати технічним вимогам; у випадку, якщо фірма-виробник не отримала права на одержання Свідоцтва по типу конструкції.

Для отримання Свідоцтва про допущення контейнера до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами в індивідуальному порядку перевізникам необхідно звернутись до АсМАП України, отримати бланк допущення і в установленому порядку провести в митниці його оформлення.

Зразок Свідоцтва про допуск наведено у додатку 7.

6.4.1.5. Допуск перевізників України до здійснення міжнародних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП

Допуск перевізників-резидентів до здійснення міжнародних перевезень вантажів із застосуванням книжки МДП відбувається на підставі рішення спільної комісії Держмитслужби і уповноваженої Асоціації (далі — комісія). Ця комісія утворюється відповідно до Угоди між Держмитслужбою й уповноваженою Асоціацією. Склад комісії визначається окремим спільним наказом Держмитслужби й уповноваженої Асоціації.

З метою допуску перевізників до роботи за процедурою МДП уповноважена Асоціація подає Держмитслужбі копії завірених уповноваженою Асоціацією документів:

- заяви перевізника за встановленим уповноваженою Асоціацією зразком з проханням допустити до роботи в системі МДП;
- ліцензії Міністерства транспорту України на право здійснення міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом;
- списку дорожніх транспортних засобів, допущених до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами;
- Свідоцтв про допущення дорожніх транспортних засобів до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами;
- облікової картки суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, виданої митницею за місцем його державної реєстрації;
- Свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності.

Держмитслужба протягом двох тижнів розглядає подані уповноваженою Асоціацією матеріали щодо перевізників, які бажають отримати допуск до перевезень вантажів із застосуванням процедури МДП, і в разі відсутності зауважень дає згоду на допуск цих перевізників до таких перевезень.

Державна митна служба України протягом тижня, починаючи з дати видачі перевізникові допуску до роботи за

процедурою МДП або скасування такого допуску, направляє детальні відомості про цього перевізника Виконавчій раді МДП — міжурядовому органу в складі 9 членів — представників Договірних сторін, який контролює при вищому органі Конвенції МДП — Адміністративному комітеті Конвенції МДП застосування процедури МДП на міжнародному й національному рівнях.

6.4.2. Міжнародна система гарантій

Другим елементом системи МДП є міжнародна система гарантій.

Ця система гарантує сплату національним гарантійним об'єднанням (НГО) мита, податків і зборів, що підлягають сплаті у випадку незаконного залишення товару на території даної країни. В Україні національним гарантійним об'єднанням виступає Асоціація міжнародних автомобільних перевізників (АСМАП).

Уповноважена Асоціація встановлює термін дії книжки МДП, який не може бути продовжено.

Національне гарантійне об'єднання у разі висунення претензії з боку митних органів своєї країни забезпечує сплату необхідних платежів незалежно від національної приналежності перевізника, якщо перевезення здійснювалося з застосуванням книжки МДП. Умовами надання такої гарантії є наявність відповідної угоди між НГО і національними митними органами про відшкодування фінансових претензій.

Національні гарантійні об'єднання країн — учасниць Конвенції МДП створюють єдину систему міжнародних гарантій, управління та фінансування якої здійснюється Міжнародним союзом автомобільного транспорту (МСАТ).

Митні органи будь-якої країни — учасниці Конвенції у разі виявлення порушень процедури МДП до звернення у НГО зобов'язані зажадати відшкодування сум податків та зборів від перевізника — безпосереднього порушника митних правил. При неможливості отримати від перевізника відшкодування (перевізник — іноземець, неплатоспроможний і т. п.)

митні органи держави, де відбулося або виявлене порушення, пред'являють фінансову претензію своєму НГО. При цьому НГО може через МСАТ зажадати відшкодування своїх витрат.

Національне гарантійне об'єднання стає відповідальним перед митними органами з моменту прийняття книжки МДП одним із національних митних органів (митницею відправлення).

Гарантійне об'єднання відповідає за всі товари, які перебувають під митним контролем у запломбованій частині дорожнього транспортного засобу і зазначені у вантажному маніфесті книжки МДП.

Гарантії розповсюджуються також на вантажі, які перевозяться без додержання процедури МДП, але перебувають в тому ж транспортному засобі, що і вантажі, які перевозяться з додержанням процедури МДП.

Для визначення сум платежів, що підлягають сплаті митним органам у разі виявлення порушень, використовуються дані про товар, внесені до книжки МДП. Однак за відсутності у книжці МДП необхідних точних даних про товар, що дають змогу митним органам зробити нарахування платежів, перевізник може подати документальні докази, що дають можливість визначити характер і відмінні риси товару. Надані зведення будуть використані для визначення коду товару згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності з наступним визначенням ставок мита та інших обов'язкових платежів для даного товару таких, як при випуску його у вільний обіг на території даної держави (митне оформлення імпорту). Якщо зазначені відомості в розпорядженні митних органів надані не були, то платежі будуть нараховуватися за максимально можливими для даного, заявленого у вантажному маніфесті книжки МДП, товару ставками.

Митні органи за необхідності можуть стягувати також додаткові суми (за заподіяний збиток, інші штрафи) з користувача книжки МДП (перевізника).

Учасниками міжнародної системи гарантій є:

1) *Міжнародний союз автомобільного транспорту*, який є власником і розпорядником книжок МДП, забезпечує їх одер-

жання і використання перевізниками через національні гарантійні об'єднання;

2) *національні гарантійні об'єднання (національні асоціації перевізників)* — члени МСАТ, що видають національним перевізникам книжки МДП і гарантують виплати національним митним органам сум фінансових претензій у випадку порушення операції МДП національними або іноземними перевізниками на митній території своєї країни;

3) *страхові компанії й організації*, що забезпечують міжнародне і національне страхування, при цьому міжнародне страхування забезпечує страхову відповідальність НГО на випадок невиконання національними страховиками своїх зобов'язань, а страхування відповідальності перевізників (держателі книжок МДП) здійснюють національні страхові організації.

Перевізники — держателі книжок МДП несуть фінансову відповідальність перед всіма організаціями — складовими міжнародної системи гарантій за правильне виконання зобов'язань щодо перевезень зовнішньоекономічних товарів на умовах Конвенції МДП. Перевізники, які здійснюють перевезення в процедурі МДП, зобов'язані, крім того, виконувати правила використання книжок МДП, а у випадку порушень і пред'явлення претензій з боку митних органів повинні вжити заходів щодо їхнього врегулювання (дати переконливі докази виконання своїх зобов'язань з доставки товару) або відшкодувати суму фінансових претензій, пред'явлених митними органами.

Функціонування міжнародної системи гарантій відбувається таким чином:

1) при виявленні порушень операції МДП митні органи будь-якої країни — учасниці Конвенції пред'являють фінансову претензію національному гарантійному об'єднанню на суму “ввізних або вивізних мит і зборів”, при цьому розглядаються претензії щодо перевезень, які здійснюються національними й іноземними перевізниками;

2) національне гарантійне об'єднання розглядає фінансову претензію і направляє її в МСАТ;

3) Міжнародний союз автомобільного транспорту розглядає фінансову претензію митних органів і при встановленні факту її обґрунтованості дає дозвіл національному гарантійному об'єднанню оплатити відповідну суму фінансової претензії митному органу;

4) при порушенні операції МДП іноземним перевізником МСАТ відшкодовує суму сплачених фінансових претензій національному гарантійному об'єднанню, яке здійснило оплату претензії своєму національному митному органу;

5) МСАТ одержує відшкодування сплачених сум фінансових претензій від міжнародної страхової компанії;

6) національна страхова компанія відшкодовує міжнародній страховій компанії необхідну суму;

7) національна страхова компанія вживає заходів щодо стягнення збитків з перевізника — користувача книжки МДП або страхової компанії, де застрахований перевізник.

Таким чином, головний об'єкт контролю — перевізник зовнішньоекономічних товарів із застосуванням книжки МДП в усіх випадках зобов'язаний врегулювати претензію або відшкодувати митним органам суми фінансових претензій.

У Конвенції МДП встановлено строк пред'явлення позову митними органами гарантійному об'єднанню. Якщо книжку МДП оформлено без застережень, то митні органи мають право пред'являти позов лише в тому разі, якщо буде доведено, що митне оформлення було здійснено протизаконним чи обманним шляхом. У випадку неоформлення книжки МДП або оформлення її з застереженнями компетентні органи мають право вимагати від гарантійного об'єднання сплати сум за умови письмового повідомлення гаранта протягом 1 року з дня відмови в оформленні (оформлення з застереженнями). Для випадків оформлення незаконним шляхом такий строк — 2 роки. Вимога про сплату сум гарантії може бути висунута не раніше ніж через 3 місяці після отримання гарантійним об'єднанням повідомлення. Цей період часу дає можливість провести розслідування та надати необхідні докази митним органам, які можуть переглянути прийняте рішення. Гарантійне об'єднання має 3 місяці для сплати гарантійних сум з мо-

менту виставлення вимоги про сплату. Сплачені суми можуть бути повернуті гарантійному об'єднанню, якщо протягом 2 років будуть надані докази того, що порушень процедури МДП не було.

Кожна країна — учасниця Конвенції МДП має право самостійно визначати граничну суму фінансової гарантії, однак МСАТ рекомендує обмежити максимальну суму, що може бути витребувана від НГО в розмірі до 50 000 доларів США на одну книжку МДП (для книжок МДП “Тютюнові вироби / Алкогольні напої” — 200 000 доларів США).

На сьогодні припинено дію гарантій для перевезення за процедурою МДП для всіх митних режимів таких товарів:

№ з/п	Назва товару	Код за УКТ ЗЕД
1	Спирт етиловий неденатурований, з концентрацією спирту не менш як 80 об. %	2207 10
2	Спирт етиловий неденатурований, з концентрацією спирту менш як 80 об. %; спиртові настоянки, лікери та інші спиртові напої	2208
3	Сигари, включаючи сигари з відрізними кінцями, та сигарилли (тонкі сигари) з вмістом тютюну	2402 10
4	Сигарети, цигарки з вмістом тютюну	2402 20
5	Тютюн для паління, з вмістом або без вмісту заміників у будь-якій пропорції	2403 10

Митне оформлення транзитних перевезень на умовах Конвенції МДП таких товарів забороняється:

№ з/п	Назва товару	Код за УКТ ЗЕД
1	Частини тушок домашньої птиці, свіжі або охолоджені: обвалені	0207 13 10 00
2	Частини тушок домашньої птиці, свіжі або охолоджені: ніжки та їх частини	0207 13 60 00
3	Частини тушок домашньої птиці, заморожені: ніжки та їх частини	0207 14 60 00

6.4.2.1. Порядок підготовки та подання гарантійному об'єднанню претензій щодо сплати передбачених законодавством обов'язкових платежів за порушення процедури МДП

Підготовка та подання гарантійному об'єднанню претензій щодо сплати передбачених законодавством мита, митних зборів та інших обов'язкових платежів за порушення процедури МДП (далі — претензії) українськими й іноземними перевізниками здійснюються тільки регіональними митницями та митницями прямого підпорядкування. Матеріали подаються за кожною книжкою МДП окремо.

Відповідно до § 4 Угоди між Державною митною службою України і Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України від 30.07.99 р. відповідальність гарантійного об'єднання обмежується сумою 50 000 доларів США в національній валюті України в перерахунку за курсом Національного банку України на день прийняття книжки МДП до митного оформлення митним органом України.

Сума претензії обчислюється для кожного конкретного випадку, виходячи з митного режиму, встановленого для цього вантажу, і відповідно до вимог законодавства, чинного на момент порушення процедури МДП. До цієї суми включаються обов'язкові платежі, які мали б бути сплачені при митному оформленні вантажу у вільне використання, а також відсоток за прострочення їх сплати.

При цьому, у разі притягнення українського чи іноземного перевізника до адміністративної відповідальності за порушен-

ня процедури МДП він не звільняється від сплати обов'язкових платежів, які мали б бути сплачені при митному оформленні вантажу у вільне використання, а також відсотка за прострочення їх сплати.

6.4.2.2. Підготовка й подання гарантійному об'єднанню матеріалів про виявлення порушень процедури МДП

При ввезенні вантажу на митну територію України. Якщо вантаж ввезено на митну територію України й відривний листок № 2 книжки МДП у встановлений термін не надійшов з митниці призначення в митницю відправлення:

- митниця відправлення робить запит до ЄАІС Держмитслужби про надходження вантажу в митницю призначення;
- у разі отримання митницею відправлення з ЄАІС Держмитслужби підтвердження правильності виконання процедури МДП питання вважається врегульованим;

— при отриманні митницею відправлення з ЄАІС Держмитслужби інформації про ненадходження вантажу в митницю призначення митниця відправлення роздруковує з ЄАІС Держмитслужби витяг з реєстру вантажів, для яких вичерпано термін доставки, визначений чинним законодавством України. У витягу, роздрукованому та належним чином завіреному митницею відправлення, повинні міститись відомості про ненадходження конкретного вантажу в митницю призначення. На підставі цього витягу до гарантійного об'єднання надсилаються повідомлення про недоставку вантажу встановленої форми і завірена відповідно до вимог чинного законодавства копія відривного листка № 1 книжки МДП. Митниці, підпорядковані регіональним митницям, надсилають такі повідомлення тільки в регіональні митниці. Регіональні митниці узагальнюють такі повідомлення й надсилають їх до гарантійного об'єднання.

Якщо гарантійне об'єднання протягом трьох місяців з дня отримання ним повідомлення про ненадходження вантажу в митницю призначення не надасть переконливих доказів виконання перевізником процедури МДП, то регіональна мит-

ниця (митниця прямого підпорядкування) виставляє гарантійному об'єднанню претензію з доданням матеріалів про виявлення порушень процедури МДП.

При вивезенні вантажу з митної території України. Якщо вантаж оформлено для вивезення з митної території України й відривний листок № 2 книжки МДП у встановлений строк не надійшов з митниці призначення в митницю відправлення:

- митниця відправлення робить запит до ЄАІС Держмитслужби;

- у разі отримання митницею відправлення з ЄАІС Держмитслужби підтвердження виконання процедури МДП питання вважається врегульованим;

- при отриманні митницею відправлення з ЄАІС Держмитслужби інформації про ненадходження вантажу в митницю призначення митниця відправлення роздруковує з ЄАІС Держмитслужби витяг з реєстру вантажів, для яких вичерпано термін доставки, установлений чинним законодавством. У витягу, роздрукованому та належним чином завіреному митницею відправлення, повинні міститись відомості про ненадходження конкретного вантажу в митницю призначення. На підставі цього витягу до гарантійного об'єднання надсилаються повідомлення про недоставку вантажу встановленого зразка і завірена відповідно до чинного законодавства копія відривного листка № 1 книжки МДП. Митниці, підпорядковані регіональним митницям, надсилають такі повідомлення тільки в регіональні митниці. Регіональні митниці узагальнюють ці повідомлення й надсилають їх до гарантійного об'єднання.

На підставі отриманого повідомлення гарантійне об'єднання проводить перевірку правильності виконання перевізником процедури МДП та інформує про її результати регіональну митницю (митницю прямого підпорядкування).

Якщо перевірка, проведена гарантійним об'єднанням, підтверджує факт порушення перевізником процедури МДП, то матеріали претензії надсилаються регіональною митницею (митницею прямого підпорядкування) до Держмитслужби

України для вирішення питання про тимчасове позбавлення перевізника права здійснення перевезення вантажів митною територією України відповідно до процедури МДП або вжиття інших заходів, передбачених ст. 37 Закону України від 16.04.91 р. № 959-ХІІ “Про зовнішньоекономічну діяльність”, зі змінами й доповненнями.

У подальшому регіональною митницею (митницею прямого підпорядкування) до податкових органів України надсилається інформація про недоставку вантажу для відповідного реагування.

При переміщенні вантажу транзитом через митну територію України. Якщо вантаж був оформлений для переміщення транзитом через митну територію України й митниця відправлення не отримала відривного листка № 2 з митниці призначення, то здійснюються заходи відповідно до порядку, встановленого для ввезення вантажів.

Виїзд (вивезення) транспортного засобу з митної території України без вантажу. Якщо митницею на державному кордоні України, у зоні діяльності якої транспортний засіб виїжджає (вивозиться) з митної території України, виявлено, що вантаж згідно з поданою цій митниці книжкою МДП у митницю призначення доставлений не був, то вона проводить митне розслідування, і в разі непідтвердження виконання процедури МДП перевізник притягується до відповідальності згідно з чинним законодавством України. Матеріали розслідування направляються в митницю відправлення, яка здійснила пропуск вантажу на митну територію України, для повідомлення гарантійного об'єднання про порушення митних правил відповідно до викладеного вище порядку.

При потребі книжка МДП у перевізника вилучається, а йому видається відривна частина останнього листка обкладинки книжки МДП (на якому надруковано номер книжки та штрих-код), де зазначається причина вилучення книжки. Наприклад: “Книжку МДП № ____ вилучено у зв'язку з недоставкою вантажу в митницю призначення”. Транспортний засіб при цьому не затримується.

При виявленні відділом контролю за доставкою вантажів митниці відправлення факту недоставки вантажу в митницю призначення подання гарантійному об'єднанню матеріалів про виявлення порушень процедури МДП здійснюється відповідно до порядку, описаного вище.

У разі виявлення недостачі вантажу інспектор митниці призначення оформляє книжку МДП із застереженням. При встановленні вини перевізника в недостачі вантажу митниця призначення виставляє гарантійному об'єднанню претензію на суму обов'язкових платежів за недоставлену частину вантажу відповідно до порядку, описаного вище. У цьому разі книжка МДП та транспортний засіб не затримуються.

Експертні дослідження. Переконливими доказами належного виконання перевізником процедури МДП залежно від митного режиму, в який були розміщені товари та інші предмети при перевезенні за процедурою МДП, є товаросупровідні документи, книжка МДП, реєстр передання товаросупровідних документів перевізником інспектору митниці, попередня декларація, попереднє повідомлення, завірені відтисками штампів "Під митним контролем" або (і) відтисками особистої номерної печатки інспектора митниці призначення, довідка з бази даних SAFE TIR.

Якщо митниця призначення не підтверджує митного оформлення поданих гарантійним об'єднанням документів, зазначених вище, то регіональна митниця (митниця прямого підпорядкування), що подала гарантійному об'єднанню документи про порушення процедури МДП, забезпечує проведення експертних досліджень відтисків митних забезпечень, проставлених на вказаних вище документах.

У разі ввезення вантажу на митну територію України регіональна митниця (митниця прямого підпорядкування) на виконання вимог пункту 7 статті 8 Конвенції МДП проводить перевірку отримання цього вантажу одержувачем.

Якщо подані гарантійним об'єднанням документи, що підтверджують належне виконання перевізником процедури МДП, та пояснення свідчать про отримання вантажу одержу-

вачем (при ввезенні вантажу на митну територію України), то регіональна митниця (митниця прямого підпорядкування) проводить додаткову перевірку. Ця ж митниця забезпечує в разі потреби проведення експертного дослідження відтиску печатки вантажоодержувача в товаросупровідних документах.

Матеріали про результати експертних досліджень направляються гарантійному об'єднанню. Документи, надані гарантійним об'єднанням як об'єкти досліджень, повертаються.

6.4.2.3. Порядок висування претензії

Якщо гарантійне об'єднання не надасть протягом трьох місяців з дня отримання повідомлення про порушення митних правил переконливих доказів належного виконання процедури МДП перевізником або такі докази буде спростовано регіональною митницею (митницею прямого підпорядкування) шляхом проведення експертиз та інших заходів, то регіональна митниця (митниця прямого підпорядкування) надсилає до гарантійного об'єднання такі матеріали:

- претензію щодо сплати передбачених законодавством обов'язкових платежів за порушення процедури МДП (далі — претензія) у встановленому порядку;

- розрахунок обов'язкових платежів із зазначенням коду товару за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, а також митної вартості товару, ставок митних та інших обов'язкових платежів з посиланням на відповідні нормативно-правові акти, згідно з якими проведено нарахування платежів;

- копію товаротransпортної накладної, вантажної митної декларації, рахунка-фактури, попереднього повідомлення — при ввезенні вантажу на митну територію України;

- інші матеріали, що мають значення для розгляду справи.

Перед тим як виставляти претензію гарантійному об'єднанню, регіональна митниця (митниця прямого підпорядкування) направляє перевізнику лист з пропозицією про сплату суми обов'язкових платежів, копію якого надсилає гарантійному об'єднанню для інформації.

Гарантійне об'єднання звільняється від сплати обов'язкових платежів у випадках:

— якщо митні органи визнають достатніми докази того, що вантаж, зазначений у вантажному маніфесті книжки МДП, загинув чи його неможливо надалі використовувати внаслідок пошкодження під час дорожньо-транспортної пригоди, пожежі чи за обставин непереборної сили, або що недостача вантажу була наслідком притаманних йому якостей;

— якщо вантаж знищено за рішенням органу екологічного, санітарно-епідеміологічного, фітосанітарного чи ветеринарного контролю.

6.4.3. Книжка МДП

Третім елементом системи МДП є книжка МДП (додаток 8).

Книжка МДП (CARNET TIR) — документ міжнародної гарантії доставки вантажу в митницю призначення та сплати митних зборів і податків.

Книжки МДП видаються Міжнародним союзом автомобільного транспорту національним гарантійним об'єднанням згідно з умовами, визначеними в угодах між НГО та МСАТ. Кожне національне гарантійне об'єднання видає книжки МДП держателям книжки МДП (перевізникам) своєї країни на умовах, що визначені в декларації — зобов'язанні перевізника.

Подання належним чином заповненої перевізником книжки МДП, яка містить підписи та печатки МСАТ і національного гарантійного об'єднання в строки, встановлені НГО, є достатнім доказом існування та дійсності гарантій.

Книжка МДП складається:

— з чотирьох сторінок обкладинки (оранжевого кольору) (додатки 8.1; 8.2; 8.7; 8.8);

— невідривного листка № 1/№ 2 та невідривного корінця № 1/№ 2 (жовтого кольору) (додаток 8.3);

— відривних листків № 1 і невідривних корінців № 1 (білого кольору) (додаток 8.4);

— відривних листків № 2 і невідривних корінців № 2 (зеленого кольору) (додаток 8.5);

— бланка протоколу про дорожньо-транспортні пригоди (жовтого кольору) (додаток 8.6).

Книжки МДП друкуються французькою мовою за винятком невідривних жовтих листків № 1/№ 2 та Правил користування книжкою МДП, які друкуються англійською мовою або мовою держав — учасниць Конвенції МДП.

Книжка МДП заповнюється мовою країни відправлення, якщо тільки митні органи не дозволяють використання іншої мови. Митні органи інших країн, територіями яких здійснюється перевезення, зберігають за собою право вимагати перекладу книжки МДП (вантажного маніфесту) на мову їх країни. Щоб запобігти затримкам, які можуть бути викликані цією вимогою, перевізникам рекомендується мати у своєму розпорядженні належні переклади.

У книжці МДП не повинно бути ані підчисток, ані помарок. Робити виправлення має право особа, яка попередньо внесла ці дані, шляхом закреслення помилкових даних і внесення правильних у митниці відправлення, де розпочинається процедура МДП. Ці виправлення перевіряються, завіряються підписом та особистою номерною печаткою інспектора митниці відправлення, де розпочинається процедура МДП.

Не допускаються виправлення в графах 2, 3, 4, 5, 12 титульної сторінки обкладинки книжки МДП, графах 4, 12 відривних листків, графах 2, 3, 5 Протоколу книжки МДП (Procès-verbal de constat), який складено відповідно до ст. 25 Конвенції МДП.

У разі виявлення під час здійснення митного контролю (крім випадків, коли в митниці починається перевезення за процедурою МДП) підчищень або неналежно зроблених виправлень у книжці МДП, через що митниця отримала неправдиві відомості, книжка закривається й вилучається митницею. У подальшому складається протокол про порушення митних правил.

Комбінації відривних листків і невідривних корінців № 1 і № 2 (пара) призначаються для використання в кожній країні

(відправлення, транзиту й призначення). Якщо митниць відправлення та/або митниць призначення декілька, то для кожної додаткової митниці відправлення (призначення) використовується додаткова пара відривних листків і невідривних корінців № 1 і № 2.

Як правило, книжки МДП складаються з **4, 6, 14 або 20 листків** і призначені для перевезення вантажів через територію 2, 3, 7, 10 держав відповідно.

У першу митницю відправлення подається книжка МДП, в якій заповнена така кількість відривних листків, яка необхідна для доставлення вантажу в останню митницю призначення.

6.4.3.1. Титульна сторінка обкладинки книжки МДП

Титульна сторінка обкладинки книжки МДП заповнюється уповноваженою Асоціацією й держателем книжки МДП.

У верхній частині обкладинки вказано: “Міжнародний союз автомобільного транспорту (МСАТ)”. Праворуч — печатка МСАТ.

Нижче наведено: “CARNET TIR” (Книжка МДП), кількість сторінок та номер книжки МДП.

Графа 1. Дійсна для прийняття вантажів митницею місця відправлення до (дата)... включно

У графі вказана дата останнього дня, в який книжка МДП може бути прийнята до оформлення в першій митниці відправлення. При цьому Книжка МДП залишається дійсною до кінця перевезення, навіть якщо частина перевезення відбувається після вказаної дати.

Графа 2. Видана (ким)

У графі вказується країна, назва та поштова адреса гарантійного об'єднання.

Графа 3. Держатель

У графі вказується країна, назва та поштова адреса держателя книжки МДП (перевізника).

Якщо держатель книжки МДП є суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності — резидентом, то у графі 3 титульної сто-

рінки обкладинки книжки МДП зазначається його код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі — код за ЄДРПОУ), затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. № 118, або ідентифікаційний номер у Державному реєстрі фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів — для фізичної особи за Свідоцтвом про державну реєстрацію (перереєстрацію) суб'єкта підприємницької діяльності — фізичної особи (далі — номер за Свідоцтвом), затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.98 р. № 740 “Про порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності”.

Графа 4. Підпис представника об'єднання, що видало документ, та печатка цього об'єднання

У графі проставляються підпис уповноваженої особи національного гарантійного об'єднання та печатка НГО.

Графа 5. Підпис секретаря міжнародної організації

У графі проставляються підпис (факсиміле) секретаря МСАТ.

Графа 6. Країна / країни відправлення

У графі зазначається назва країни (країн) відправлення згідно з Класифікатором держав світу ДК 007-96 (затвердженим наказом Держстандарту України від 18.04.96 р. № 160).

Графа 7. Країна / країни призначення

У графі зазначається назва країни (країн) призначення згідно з Класифікатором держав світу ДК 007-96 (затвердженим наказом Держстандарту України від 18.04.96 р. № 160).

Графа 8. Реєстраційний(і) номер(и) дорожнього(их) транспортного(их) засобу(ів)

У графі зазначається державний реєстраційний номер транспортного засобу в органах ДАІ МВС України.

Графа 9. Свідоцтво(а) про допущення дорожнього(их) транспортного(их) засобу(ів) (номер і дата)

У графі вказується номер та дата видачі Свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками та пломбами.

Графа 10. Розпізнавальний(і) номер(и) контейнера(ів)

У графі зазначається номер контейнера.

Графа 11. Інші зауваження

У графі вказуються зауваження, що стосуються перевезення. Наприклад, вказівка на те, що з дозволу уповноваженої асоціації кількість митниць відправлення та призначення для цього перевезення більша чотирьох.

Графа 12. Підпис держателя книжки

У графі проставляється підпис уповноваженої особи перевізника.

6.4.3.2. Невідривний листок № 1/№ 2 (жовтого кольору)

Невідривний листок № 1/№ 2 використовується як зразок заповнення книжки МДП і *не призначений для використання митницею*.

У невідривних жовтих листках № 1/№ 2:

- графи 1; 3 заповнено типографським способом;
- графи 2; 5—12 заповнюються власником вантажу або за його дорученням особою, уповноваженою на декларування;
- графи 4; 13—15 заповнюються держателем книжки МДП.

Графа 1. Книжка МДП №...**Графа 2. Митниця(і) місця відправлення**

У графі вказується назва населеного пункту, в якому розташована митниця відправлення, і назва якої зазвичай походить від назви цього пункту.

Графа 3. Видана

У графі вказано: “Міжнародний союз автомобільного транспорту (МСАТ)”.

Графа 4. Держатель книжки (найменування, адреса, країна)

У графі проставляється штамп перевізника — держателя книжки МДП, у тексті відбитка якого зазначаються назва перевізника, адреса, контактні телефони (факси), за наявності —

код за ЄДРПОУ (для фізичних осіб — суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності — номер за Свідоцтвом). До тексту штампа рекомендується включати код країни та реєстраційний номер перевізника в уповноваженій Асоціації.

Графа 5. Країна / країни відправлення

У графі зазначається назва країни (країн) відправлення згідно з Класифікатором держав світу ДК 007-96 (затвердженим наказом Держстандарту України від 18.04.96 р. № 160)

Графа 6. Країна / країни призначення

У графі зазначається назва країни (країн) призначення згідно з Класифікатором держав світу ДК 007-96 (затвердженим наказом Держстандарту України від 18.04.96 р. № 160).

Графа 7. Реєстраційний(і) номер(и) дорожнього(их) транспортного(их) засобу(ів)

У графі вказується державний реєстраційний номер транспортного засобу в органах ДАІ МВС України.

Графа 8. Прикладені до маніфесту документи

У графі вказуються реквізити товаросупровідних документів (номер, дата). Товаросупровідні документи — документи, що прямують разом з вантажами й містять відомості про вантажі, що переміщуються транспортним засобом. До основних товаросупровідних документів належать: вантажна митна декларація, товаротransпортна накладна, рахунок-фактура, відвантажувальна специфікація, пакувальний лист тощо.

Вантажний маніфест

Вантажний маніфест книжки МДП має містити дані про вміст кожного дорожнього транспортного засобу або кожного контейнера.

Графа 9. а) Вантажне(і) відділення(—) або контейнер(и) б) Розпізнавальні знаки та номери вантажних місць або предметів

У графі вказуються (окремо для кожного транспортного засобу або контейнера) номери чи інша ідентифікація вантажного відділення транспортного засобу або номер контейнера, а також ідентифікаційні знаки окремих вантажних місць.

Графа 10. Число і рід вантажних місць або предметів; опис вантажів

У графі вказується кількість та рід вантажних місць і опис товарів. Наприклад, 10 ящиків; олія соняшникова.

Якщо у вантажному маніфесті недостатньо місця для внесення даних про всі вантажі, що перевозяться, то до відривних листків можуть додаватися додаткові листки такого самого зразка, що й маніфест, або комерційні документи із зазначенням усіх відомостей, які наводяться в маніфесті. У такому разі до всіх відривних листків книжки МДП потрібно внести дані про кількість таких додаткових листків, прикріпити по одному примірнику останніх до кожного відривного листка книжки МДП й завірити особистою номерною печаткою та підписом посадової особи митниці, уповноваженої на оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України із застосуванням процедури МДП. Додаткові листки оформлюються так само, як і відривні листки книжки МДП.

Графа 11. Вага бруutto в кг

Графа 12. Загальне число вантажних місць, записаних у маніфесті

У графі вказується загальне число вантажних місць та число місць, які повинні бути вивантажені в митницях призначення (якщо митниць призначення декілька). Наприклад:

12. Загальне число вантажних місць, записаних у маніфесті Місце призначення:	Число
1. Митниця Харків	10
2. Митниця Дніпропетровськ	10
3. Митниця	

Графа 13. Я заявляю, що відомості, наведені вище у рубриках 1—4, точні та повні

Графа відтворює зобов'язання і не потребує внесення додаткових відомостей.

Графа 14. Місце і дата

У графі вказується місце і дата заповнення вантажного маніфесту.

Графа 15. Підпис держателя або його представника

У графі проставляється підпис уповноваженої особи перевізника.

6.4.3.3. Відривні листки № 1 (білого кольору)

У відривних білих листках № 1:

- граfi 1; 3 заповнено типографським способом;
- граfi 2; 5—12 заповнюються власником вантажу або за його дорученням особою, уповноваженою на декларування;
- граfi 4; 13—15 заповнюються держателем книжки МДП;
- граfi 16—23 заповнюються виключно посадовими особами митних органів.

Графа 13. Я заявляю, що відомості, наведені вище у рубриках 1—12, точні та повні

Граfi 1—15 заповнюються у порядку, викладеному вище.

Графа 16. Накладені пломби або розпізнавальні знаки (число, ідентифікація)

У графі вказуються дані про кількість та відтиск накладених пломб і печаток або розпізнавальних знаків.

Графа 17. Митниця місця відправлення. Підпис посадової особи митниці та штамп митниці з датою

У графі вказується назва митниці відправлення та проставляється відтиск особистої номерної печатки, прізвище й підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

Графа 18. Свідоцтво про прийняття вантажу до митного оформлення (митниця місця відправлення або проміжна митниця при в'їзді)

У графі вказується назва митниці відправлення.

Графа 19. Накладені печатки та пломби або розпізнавальні знаки визнано непошкодженими

У разі визнання накладених пломб та печаток або розпізнавальних знаків непошкодженими проставляється Х-подібна відмітка.

Графа 20. Тривалість транзитного перевезення

У графі вказується дата, до якої включно цей вантаж має бути пред'явлений митниці призначення для митного оформлення.

Графа 21. Зареєстровано митницею (якою)... за №...

У графі вказується назва митниці відправлення та реєстраційний номер книжки МДП, присвоєний цією митницею, який складається з порядкового номера книжки МДП за журналом реєстрації й останніх двох цифр поточного року: 000.000.000/00.

Графа 22. Різне (встановлюється маршрут, митниця, де має бути наданий вантаж, тощо)

У графі вказується назва митниці призначення, місцезнаходження та назва вантажного відділу (митного поста); також може зазначатися маршрут перевезення.

Графа 23. Підпис посадової особи митниці та штамп митниці з датою

У графі проставляється відтиск особистої номерної печатки, прізвище та підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

6.4.3.4. Невідривні корінці № 1 (білого кольору)

Графа 1. Прийнято до оформлення митницею (якою)...

У графі вказується назва митниці відправлення, у якій здійснюється оформлення.

Графа 2. За №...

У графі вказується реєстраційний номер книжки МДП за журналом реєстрації, присвоєний цією митницею, який складається з порядкового номера книжки МДП за журналом реєстрації й останніх двох цифр поточного року: 000.000.000/00.

Графа 3. Накладені печатки та пломби або розпізнавальні знаки...

У графі вказується кількість та ідентифікація митних пломб і печаток або розпізнавальних знаків (якщо не змінювались, то графа не заповнюється).

Графа 4. Накладені печатки та пломби або розпізнавальні знаки визнано непошкодженими

У разі визнання накладених пломб та печаток або розпізнавальних знаків непошкодженими проставляється Х-подібна відмітка.

Графа 5. Різне (встановлюється маршрут, митниця, де має бути наданий вантаж, тощо)

У графі вказується назва митниці призначення, місцезнаходження та назва вантажного відділу (митного поста); також може зазначатися маршрут перевезення.

Графа 6. Підпис посадової особи митниці та штамп митниці з датою

У графі проставляється відтиск особистої номерної печатки, прізвище й підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

6.4.3.5. Відривні листки № 2 (зеленого кольору)

У відривних зелених листках № 2:

- граfi 1; 3 заповнені типографським способом;
- граfi 2; 5—12 заповнюються власником вантажу або за його дорученням особою, уповноваженою на декларування;
- граfi 4; 13—15 заповнюються держателем книжки МДП;
- граfi 16—28 заповнюються виключно посадовими особами митних органів.

Графи 18—28 складають відривну частину відривного листа № 2.

Графи 1—23 заповнюються у порядку, викладеному вище.

Графа 24. Свідоцтво про проведення митного оформлення (проміжна митниця при виїзді або митниця місця призначення)

У графі вказується назва митниці, в якій здійснюється митне оформлення.

Графа 25. Накладені печатки та пломби або розпізнавальні знаки визнані непошкодженими

У разі визнання накладених пломб та печаток або розпізнавальних знаків непошкодженими проставляється Х-подібна відмітка.

Графа 26. Число оформлених вантажних місць

У графі вказується кількість оформлених вантажних (таких, що вивантажені) місць.

Графа 27. Застереження при оформленні

До графи заносяться застереження щодо порушень, які сталися під час переміщення вантажів із застосуванням процедури МДП, або крадіжки чи пошкодження вантажу (його частини) внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Застереження можуть також стосуватися кількості й ідентифікаційних ознак вантажних місць або предметів, опису вантажів, їх ваги, накладених пломб, печаток або розпізнавальних знаків. Інспектор митниці повинен чітко викласти суть застереження й зробити позначку про його наявність проставленням символу “R” у графі 5 невідривного корінця № 2.

У випадку відсутності застережень графа не заповнюється.

Графа 28. Підпис посадової особи митниці та штамп митниці з датою

У графі проставляється відтиск особистої номерної печатки, прізвище й підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

Графа. Для офіційного користування

У графі проставляється:

— прізвище, підпис та відбиток штампа “Під митним контролем” інспектора митниці відправлення, який проводив митне оформлення книжки МДП;

— прізвище, підпис та відбиток особистої номерної печатки інспектора митниці призначення, який проводив митне оформлення книжки МДП.

6.4.3.6. Невідривні корінці № 2 (зеленого кольору)

Графа 1. Прибуття встановлено митницею (якою)...

У графі вказується назва митниці, в якій здійснюється митне оформлення.

Графа 2. “Накладені печатки та пломби або розпізнавальні знаки визнано непошкодженими”

У разі визнання накладених пломб та печаток або розпізнавальних знаків непошкодженими проставляється Х-подібна відмітка.

Графа 3. Кількість місць, щодо яких підтверджено завершення операції МДП (згідно з маніфестом)

У графі вказується кількість оформлених (вивантажених) вантажних місць.

Графа 4. Нові накладені печатки та пломби...

У разі накладення нових пломб та печаток або розпізнавальних знаків проставляється Х-подібна відмітка та вказуються дані про кількість та відтиск нових накладених пломб і печаток або розпізнавальних знаків (якщо не змінювалися, то графа не заповнюється).

Графа 5. Застереження при оформленні

До графи вносяться застереження щодо порушень, які сталися під час переміщення вантажів із застосуванням процедури МДП, або крадіжки чи пошкодження вантажу (його частини) внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Застереження можуть також стосуватися кількості й ідентифікаційних

ознак вантажних місць або предметів, опису вантажів, їх ваги, накладених пломб, печаток або розпізнавальних знаків. Інспектор митниці повинен чітко викласти суть застереження й зробити позначку про його наявність проставленням символу “R” у графі 5 невідривного корінця № 2.

У випадку відсутності застережень графа не заповнюється.

Графа 6. Підпис посадової особи митниці та штамп митниці з датою

У графі проставляється відтиск особистої номерної печатки, прізвище й підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

6.4.3.7. Протокол книжки МДП

Протокол книжки МДП оформляється, якщо митні печатки й пломби пошкоджено в дорозі (за винятком інших випадків, коли митні печатки та пломби знімалися для проведення перевірки або огляду вантажу митними органами), якщо вантаж був пошкоджений, утрачений (частково або повністю) без пошкодження митних печаток та пломб, а також якщо в результаті поломки чи ДТП його потрібно перевантажити на інший транспортний засіб або в інший контейнер.

При встановленні, що пошкодження митних печаток та пломб сталося не внаслідок зловживань з боку перевізника, оформляється Протокол книжки МДП.

Графа 1. Митниця(і) місця відправлення

У графі вказується назва населеного пункту, в якому розташована митниця відправлення, і назва якої, зазвичай, походить від назви цього пункту.

Графа 2. Книжка МДП №...

Графа 3. Видана (ким)

У графі вказано: “Міжнародний союз автомобільного транспорту (МСАТ)”.

Графа 4. Реєстраційний(і) номер(и) дорожнього(их) транспортного(их) засобу(ів). Розпізнавальний(і) номер(и) контейнера(ів)

У графі вказується державний реєстраційний номер транспортного засобу в органах ДАІ МВС України, розпізнавальний номер контейнера.

Графа 5. Держатель книжки

У графі проставляється штамп перевізника — держателя книжки МДП, у тексті відбитка якого зазначаються назва перевізника, адреса, контактні телефони (факси), за наявності — код за ЄДРПОУ (для фізичних осіб — суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності — номер за Свідоцтвом). До тексту штампа рекомендується включати код країни та реєстраційний номер перевізника в уповноваженій Асоціації.

Графа 6. Митні пломби не пошкоджені / пошкоджені

У графі проставляється Х-подібна позначка, що підтверджує факт пошкодження чи непошкодження митних пломб та печаток.

Графа 7. Вантажне відділення або контейнер не пошкоджені / пошкоджені

У графі проставляється Х-подібна позначка, що підтверджує факт пошкодження або непошкодження вантажного відділення дорожнього транспортного засобу чи контейнера.

Графа 8. Зауваження

У графі вказуються зауваження при огляді.

Графа 9. Видимої втрати вантажу не встановлено. Вантажі, вказані в графах 10—13, відсутні (М) або знищені (D), як вказано у графі 12

У графі проставляються у відповідному розділі Х-подібні позначки, що підтверджують дані про наявність, відсутність або факт втрати вантажу.

Графа 10. а) Вантажне(і) відділення(—) або контейнер(и) б) Розпізнавальні знаки та номери вантажних місць або предметів

У графі вказується місцезнаходження вантажу при перевезенні (у вантажному відділенні причепа або напівпричепа чи в контейнері).

Графа 11. Число і рід вантажних місць або предметів; опис вантажів

У графі вказується кількість та ідентифікаційні ознаки вантажних місць або предметів, подається їх опис.

Графа 12. М або D

У графі вказується — у разі загибелі чи відсутності вантажів — відповідно літера “З” (загибель) або “В” (відсутність).

Графа 13. Зауваження (зокрема, вказати вантажі, що відсутні, або знищені вантажі)

У графі вказується кількість відсутніх або знищених вантажів.

Графа 14. Дата, місце та умови дорожньо-транспортної пригоди

У графі вказується дата, місце та умови дорожньо-транспортної пригоди.

Графа 15. Заходи, вжиті для продовження процедури МДП накладення нових печаток та пломб: кількість ____ опис ____ перевантаження вантажів (див. нижче графу 16), інше ____

У графі проставленням Х-подібної позначки підтверджуються заходи, вжиті для продовження здійснення операції МДП: накладення нових митних печаток і пломб (їх кількість та опис чи відтиск), або перевантаження вантажу (дані зазначаються в графі 16), або інші заходи.

Графа 16. Якщо вантажі були перевантажені: відмінні ознаки дорожнього(их) транспортного(их) засобу(ів) або контейнера(ів), на які було перевантажено вантажі

Графа заповнюється у випадку перевантаження вантажів у інший транспортний засіб.

Підпункт “а)” Транспортний засіб

Вказується реєстраційний (державний) номер транспортного засобу, відомості про його допущення: так чи ні (Х-подібна відмітка у відповідній клітинці), номер Свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами, кількість накладених печаток і пломб, їх відтиск або опис.

Підпункт “б)” Контейнер

Заповнюється аналогічно попередньому підпункту.

Графа 17. Компетентний орган, що склав цей протокол

У графі проставляється місце й дата проведення оформлення, підпис та відтиск особистої номерної печатки інспектора митниці, який оформив Протокол книжки МДП.

Графа 18. Віза наступної митниці, через яку перевезено вантажі з використанням книжки МДП

У графі проставляється підпис та відтиск особистої номерної печатки інспектора наступної митниці, через яку здійснено перевезення вантажу із застосуванням цієї книжки МДП.

6.4.3.8. Змішана книжка МДП

Поряд зі звичайними з 01.09.87 р. використовуються нові форми книжок МДП, призначені для континентальних та міжконтинентальних змішаних перевезень.

Книжки МДП, призначені для здійснення змішаних перевезень, також видаються МСАТ і містять додатковий лист, який відрізняється від звичайних листків книжки і призначений для посвідчення особи перевізників, які складають транспортний ланцюжок (додаток 9).

Держатель змішаної книжки МДП при передачі вантажів, що перевозяться за цією книжкою в процесі змішаного перевезення, вносить у додатковий лист найменування та адресу наступного перевізника, який у свою чергу перевіряє наявність і стан митних пломб та розпізнавальних знаків, а також кількість транспортних документів, що додані до книжки МДП.

Ця процедура повторюється кожного разу, коли товари, що перевозяться за змішаною книжкою МДП, переходять до чергового перевізника. При цьому одна копія додаткового листа залишається у перевізника, а інша слідує разом з книжкою.

Додатковий лист, не призначений для використання митницею і який носить неофіційний характер, дає змогу встановити перевізника, відповідального за порушення процедури МДП, і сприяє врегулюванню спірних питань, які можуть виникати при здійсненні змішаного перевезення.

З 01.09.89 р. на такий вид книжок МДП поширюється міжнародна система гарантій.

6.4.3.9. Книжка МДП “Тютюнові вироби / Алкогольні напої”

Книжка МДП “Тютюнові вироби / Алкогольні напої” введена в дію з 01.10.94 р.

Конвенція МДП не позбавляє митні служби права вимагати від національного гарантійного об'єднання суму, більшу, ніж рекомендована сума в 50 000 доларів США на одну книжку МДП (це положення може бути передбачене в угоді, що підписана згідно з національним законодавством між митною службою країни і відповідним національним гарантійним об'єднанням). Однак МСАТ дійшов висновку про необхідність рекомендувати, на міжнародному рівні, максимальну суму гарантії з метою гармонізації застосування та тлумачення Конвенції.

У 1993 р. було вирішено збільшити для деяких товарів максимальну рекомендовану суму, оскільки, з одного боку, максимальна гарантія в 50 000 доларів США в 1975 р. реально зменшилась у зв'язку з інфляцією, а з іншого боку, постійно збільшується кількість контрабандних перевезень. Оскільки контрабандними товарами частіше є тютюнові вироби та алкогольні напої, податки на них особливо високі у більшості країн ЄС. Договірні сторони вирішили запровадити спеціальну книжку МДП для перевезення цих товарів та збільшити заставу до 200 000 доларів США.

Природно, що рішення збільшити заставу до 200 000 доларів США на книжку МДП саме по собі не достатнє для покриття всіх податків, що підлягають стягненню, наприклад якщо йдеться про повне завантаження транспортного засобу тютюновими виробами. Використання цієї книжки МДП змушує гарантійні об'єднання пильно вибирати перевізників, які мають право використовувати таку книжку.

Всі перевізники, що працюють з тютюновими виробами та алкогольними напоями згідно з системою МДП повинні використовувати нову книжку МДП “Тютюнові вироби / Алко-

гольні напої” незалежно від кількості товару, що перевозиться. Точне найменування цих товарів міститься у додатку 6 Конвенції, пояснювальна записка 0.8.3. та, крім того, відтворюється на додатковому аркуші, який вкладено в книжку МДП.

АсМАП України книжки МДП “Тютюнові вироби / Алкогольні напої” не видає і гарантії на такі книжки не розповсюджує.

6.4.4. Міжнародне визнання заходів митного контролю

Четвертим елементом системи МДП є умова визнання країнами транзиту і призначення процедур митного контролю, що здійснені у країні відправлення, достатніми.

Митні органи країн — учасниць Конвенції МДП взаємно визнають митні забезпечення (пломби, печатки) митних органів країни відправлення, що суттєво спрощує процедуру перетину кордонів та зменшує час на проведення контрольних процедур у пунктах пропуску на кордонах.

Однією з додаткових форм митного контролю на кордоні є огляд вантажів. Вибір транспортного засобу для проведення огляду вантажу проводиться на підставі системи селекції ризиків, яка дає змогу шляхом аналізу товаросупровідних документів прийняти одне з двох рішень: провести огляд вантажу або обмежитися перевіркою документів та пропустити товар на територію країни.

Вантажі, що перевозяться з дотриманням процедури МДП запломбованими дорожніми транспортними засобами, складом дорожніх транспортних засобів або в контейнерах, як правило, звільняються від митного огляду в пунктах пропуску через митний кордон України.

Митний огляд може здійснюватись у таких випадках:

1) за наявності достатніх підстав (оперативної інформації митниць, відділення (служби) боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, правоохоронних органів тощо) вважати, що в транспортному засобі містяться предмети контрабанди або предмети, які безпосередньо є об'єктами порушення митних правил;

2) за наявності підстав вважати, що в запломбованих дорожніх транспортних засобах чи контейнерах містяться вантажі, не зазначені у вантажному маніфесті книжки МДП;

3) за потреби уточнення опису вантажів при ввезенні їх на митну територію України, якщо це уточнення може значно вплинути на порядок пропуску цього вантажу через пункт пропуску на державному кордоні.

У разі здійснення митного огляду посадовою особою митного органу складається Акт про проведення митного огляду товарів за формою, затвердженою наказом Державної митної служби України “Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів із застосуванням вантажної митної декларації” від 14.10.2002 р. № 561, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.11.2002 р. за № 877/7165. Один примірник Акта про проведення митного огляду обов’язково видається держателю книжки МДП.

Таким чином, для успішного функціонування системи МДП якість митного контролю в країні відправлення має вирішальне значення.

Митниця відправлення повинна також до накладення митних забезпечень перевірити стан дорожнього транспортного засобу або контейнера, стан покриття (тенту) та запірних пристроїв.

6.5. Умови застосування процедури МДП

Відповідно до процедури МДП дозволяється перевезення вантажів, не заборонених чинним законодавством України для ввезення в Україну, вивезення з України й переміщення транзитом через її територію.

Процедура МДП застосовується за умови, що вантажі:

- перевозяться із застосуванням книжки МДП, заповненої та оформленої відповідно до положень Конвенції МДП;
- забезпечуються фінансовою гарантією гарантійного об’єднання;

— перевозяться дорожніми транспортними засобами, складом дорожніх транспортних засобів або в контейнерах, що допущені до перевезень під митними печатками й пломбами, за наявності Свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами (за винятком перевезень великовагових чи громіздких вантажів).

Якщо операція МДП здійснюється дорожнім транспортним засобом або складом дорожніх транспортних засобів, то на них мають бути прикріплені таблички прямокутної форми з написом “TIR” згідно з вимогами додатка 5 до Конвенції МДП: одна табличка розміщується спереду, друга така сама — позаду дорожнього транспортного засобу або складу дорожніх транспортних засобів таким чином, щоб їх було чітко видно й була можливість їх відкріплювати.

Якщо сума митних зборів і податків, що підлягають сплаті за вантаж, який переміщується транзитом через територію України, перевищує розмір гарантії, тобто більша ніж еквівалент 50 000 доларів США в національній валюті України в перерахунку за курсом Національного банку України на день подання книжки МДП до оформлення, то цей вантаж супроводжується в порядку, визначеному спільним наказом Держмитслужби та Міністерства внутрішніх справ України від 25.07.96 р. № 344\510 “Про затвердження Інструкції про порядок застосування охорони і супроводження товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України”, затвердженим у Міністерстві юстиції України 06.08.96 р. за № 424/1449.

Книжка МДП не приймається до митного оформлення, якщо:

— сума митних зборів і податків, що підлягають сплаті за вантаж, який перевозиться із застосуванням книжки МДП, перевищує розмір гарантії, тобто більша ніж еквівалент 50 000 доларів США в національній валюті України в перерахунку за курсом Національного банку України на день подання книжки МДП до оформлення;

— у графі 9 титульної сторінки обкладинки не зазначено номер та термін дії Свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами;

— у графі 3 титульної сторінки обкладинки не зазначено держателя книжки, код за ЄДРПОУ для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (номер за Свідоцтвом — для фізичних осіб), а також відсутні відбиток печатки й підпис відповідальної особи гарантійного об'єднання та підпис секретаря Міжнародного союзу автомобільного транспорту;

— у графі 8 титульної сторінки обкладинки не зазначено державні реєстраційні номери дорожніх транспортних засобів;

— у графі 9 Вантажного маніфесту (Manifeste de marchandises) аркушів книжки МДП не зазначено кількість вантажних відділень або контейнерів, розпізнавальних знаків та номерів вантажних місць або предметів;

— у графі 10 Вантажного маніфесту не зазначено кількість і рід вантажних місць чи предметів, що перевозяться у складі вантажу, відсутній опис вантажу;

— у графі 11 Вантажного маніфесту не проставлено вагу вантажу;

— ця книжка МДП не належить перевізнику, який здійснює перевезення вантажу, тобто дані, зазначені у графі 3 титульної сторінки обкладинки книжки МДП (назва юридичної особи або прізвище та ініціали фізичної особи, країна реєстрації та юридична адреса держателя книжки МДП), не збігаються з даними, зазначеними в товаросупровідних документах;

— термін дії книжки МДП закінчився до моменту подання її митниці, де починається міжнародне перевезення за процедурою МДП;

— у перевізника відсутнє Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами або термін його дії закінчився (крім випадків перевезення великовагових або громіздких вантажів);

— для перевезення вантажів під митним забезпеченням використовується транспортний засіб або контейнер, які на

момент здійснення такого перевезення не відповідають вимогам, що були підставою для видачі Свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами;

— у книжці МДП виявлено підчищення та виправлення даних, виправлення яких не передбачене.

У всіх перелічених випадках зауваження та інформація про вжиті митницею заходи вносяться до графи 7 Журналу реєстрації книжок МДП (далі — Журнал), а книжка МДП вилучається митницею. На відривній частині четвертої сторінки обкладинки (додаток 8.8), де зазначено номер книжки МДП та штриховий код, робиться запис, що обґрунтовує вилучення книжки МДП, а на зворотному боці цієї відривної частини ставляться підпис та відбиток особистої номерної печатки інспектора митниці, який вилучив книжку МДП. Перевізнику видається ця відривна частина четвертої сторінки обкладинки книжки МДП.

Після цього процедура МДП вважається перерваною й подальша доставка вантажу в митницю призначення здійснюється у звичайному порядку, передбаченому для перевезень вантажів без застосування книжки МДП.

Вилучена книжка МДП зі службовою запискою інспектора митниці, який виявив порушення, про причини її вилучення пересилається до регіональної митниці. Регіональна митниця фіксує факт порушення й пересилає цю книжку МДП до гарантійного об'єднання.

Якщо в митниці починається міжнародне перевезення за процедурою МДП і виявлене одне з перелічених вище порушень, то книжка МДП не вилучається.

6.6. Принципи перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП

6.6.1. Порядок митного оформлення книжки МДП при вивезенні вантажів за межі митної території України

У митниці відправлення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого перевіряється відповідність даних, зазначених у вантажному маніфесті книжки МДП, даним, зазначеним у товаросупровідних документах.

Робляться записи:

- у графах 16; 17 всіх відривних листків № 1 та № 2;
- у графі “Для офіційного користування” відривного листа № 2 (під графою 2 цього листа);
- у графах 18—23 пари відривних листків № 1 та № 2;
- у невідривному корінці № 1.

У графах 16; 17 робляться такі записи:

- у графі 16 — про кількість накладених пломб і печаток (при цьому проставляються їх відбитки) та розпізнавальні знаки;
- у графі 17 — назва митниці відправлення та відбиток особистої номерної печатки, прізвище й підпис інспектора митниці, який здійснив митне оформлення книжки МДП.

Якщо має місце відправлення вантажів із декількох митниць відправлення, то при митному оформленні вантажу в першій митниці відправлення записи в графах 16; 17 робляться лише **в одній парі** відривних листків № 1 і № 2. У наступній митниці відправлення при митному оформленні вантажу застосовується звичайний порядок і заповнюються графи 16; 17 решти відривних листків книжки МДП.

Відривний листок № 1 залишається в митниці відправлення, а відривний листок № 2 залишається в книжці МДП

для подання митниці призначення разом з товаросупровідними документами.

З прибуттям вантажу в митницю призначення митне оформлення книжки МДП здійснюється першочергово.

При надходженні вантажу в митницю призначення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого в ній заповнюються графи 24—28 і “Для офіційного користування” відривного листа № 2 та невідривний корінець № 2.

Після закінчення митного оформлення відривний листок № 2 залишається в митниці призначення, а відривна частина цього листа у термін, що не перевищує 10 діб, відправляється засобами поштового зв’язку в митницю відправлення.

У разі відмови митниці суміжної країни в пропуску на свою територію вантажу, випущеного за книжкою МДП митними органами України за межі митної території України, і повернення митницею суміжної країни такого вантажу на митну територію України митниця, що здійснювала випуск вантажу за межі митної території України, закриває книжку МДП, і вантаж направляється в митницю відправлення відповідно до порядку, встановленого чинним законодавством України.

6.6.2. Митне оформлення книжки МДП при транзиті вантажів через митну територію України

У митниці відправлення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого перевіряється відповідність даних, зазначених у вантажному маніфесті книжки МДП, даним, зазначеним у товаросупровідних документах.

Робляться записи:

- у графі “Для офіційного користування” відривного листа № 2 (під графою 2 цього листа);
- в графах 18—23 пари відривних листків № 1 та № 2;
- у невідривному корінці № 1.

Відривний листок № 1 залишається в митниці відправлення, а відривний листок № 2 залишається в книжці МДП

для подання митниці призначення разом з товаросупровідними документами.

З прибуттям вантажу в митницю призначення митне оформлення книжки МДП здійснюється першочергово.

При надходженні вантажу в митницю призначення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого в ній заповнюються графи 24—28 і “Для офіційного використання” відривного листка № 2 та невідривний корінець № 2.

Після закінчення митного оформлення відривний листок № 2 залишається в митниці призначення, а відривна частина цього листка у термін, що не перевищує 10 діб, відправляється засобами поштового зв’язку в митницю відправлення.

6.6.3. Митне оформлення книжки МДП при ввезенні вантажів на митну територію України

У митниці відправлення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого перевіряється відповідність даних, зазначених у вантажному маніфесті книжки МДП, даним, зазначеним у товаросупровідних документах.

Робляться записи:

- у графі “Для офіційного користування” відривного листка № 2 (під графою 2 цього листка);
- в графах 18—23 пари відривних листків № 1 та № 2;
- у невідривному корінці № 1.

Відривний листок № 1 залишається в митниці відправлення, а відривний листок № 2 залишається в книжці МДП для подання митниці призначення разом з товаросупровідними документами.

З прибуттям вантажу в митницю призначення митне оформлення книжки МДП здійснюється першочергово.

При надходженні вантажу в митницю призначення книжка МДП реєструється в Журналі, після чого в ній заповнюються графи 24—28 і “Для офіційного користування” відривного листка № 2 та невідривний корінець № 2.

Після закінчення митного оформлення відривний листок № 2 залишається в митниці призначення, а відривна частина цього листка у термін, що не перевищує 10 діб, відправляється засобами поштового зв’язку в митницю відправлення.

Після такого оформлення книжка МДП відразу повертається держателю.

У разі ввезення в Україну консолідованого вантажу, що оформлюватиметься в декількох митницях призначення, митниця відправлення направляє вантаж під митним контролем у першу митницю призначення, яка здійснює митне оформлення частини вантажу.

У такому разі при оформленні вантажу в першій митниці призначення з усіма вантажними маніфестами відривних листків № 1 та № 2, які залишаються в книжці МДП, виконуються такі дії:

- у графі 10 обводиться запис щодо частини вантажу, який оформлено в першій митниці призначення, і зазначається номер вантажної митної декларації або іншого документа, що свідчить про здійснення митного оформлення, а внесені зміни завіряються особистою номерною печаткою інспектора митниці, який здійснював митне оформлення цієї частини вантажу;
- у графі 16 викреслюються дані митниці країни відправлення вантажу, розпізнавальні знаки, вносяться нові дані про кількість вантажу та проставляється відтиск нових накладених пломб і печаток.

Оформлення книжки МДП та переміщення решти вантажу в наступні митниці призначення здійснюються аналогічно порядку, зазначеному вище.

У разі прийняття митницею відправлення на митному кордоні України рішення про відмову в пропуску вантажу на митну територію України через відсутність у передбачених випадках попереднього повідомлення про намір ввезти вантаж на митну територію України, попередньої вантажної митної декларації або через неможливість пропустити вантаж на митну територію України внаслідок його невідповідності ви-

могам фітосанітарних, ветеринарних, екологічних та інших норм, передбачених чинним законодавством України, виконуються такі дії:

- у графі 22 відривних листків № 1 та № 2 і графі 5 невідривних корінців № 1 та № 2 інспектором митниці робиться запис про відмову в пропуску на митну територію України вантажу із зазначенням причин;

- запис завіряється у графі 23 відривних листків № 1 та № 2 і в графі 6 невідривних корінців № 1 та № 2 особистим підписом і відбитком особистої номерної печатки інспектора митниці, який зробив цей запис;

- відривні листки № 1 та № 2 залишаються в цій митниці відправлення на митному кордоні, а перевізнику повертається книжка МДП разом з виписаною Карткою відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів, форму якої затверджено наказом Держмитслужби від 24.04.99 р. № 239, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.05.99 р. за № 300/3593, і перевізник з вантажем повертається в суміжну країну, з якої він в'їхав.

При отриманні письмового звернення власника вантажу (перевізника) щодо повернення вантажу за межі митної території України проводяться аналогічні дії за винятком оформлення картки відмови.

6.6.4. Заміна транспортного засобу, перевантаження вантажу

У разі поломки чи дорожньо-транспортної пригоди (далі — ДТП), внаслідок чого сидельний тягач не може продовжувати рух і виникає потреба в його заміні, держатель книжки МДП в усній формі повідомляє про це найближчу за маршрутом прямування митницю (митний пост) (і органи ДАІ МВС України в разі ДТП) та особисто змінює державний реєстраційний номер сидельного тягача у графі 8 титульної сторінки обкладинки книжки МДП та у графі 7 вантажного маніфесту відривних листків книжки МДП шляхом викреслення попередніх

даних і занесення даних про прибулий для його заміни дорожній транспортний засіб. Ці зміни завіряються особистою номерною печаткою інспектора митниці (митного поста) на підставі довідки служби технічного обслуговування або ДАІ про неможливість продовження руху сидельним тягачем внаслідок поломки чи ДТП. Цей самий інспектор митниці завіряє дані про державний реєстраційний номер нового сидельного тягача і в інших товаротransпортних і товаросупровідних документах. Заміна сидельного тягача дозволяється за умови, що новий тягач належить тому ж власнику, що й попередній. Дані про державний реєстраційний номер нового сидельного тягача заносяться до бази даних Єдиної автоматизованої інформаційної системи Держмитслужби України.

Якщо внаслідок технічної поломки чи ДТП причепа, напівпричепа або платформи запломбована частина цих дорожніх транспортних засобів або запломбований контейнер та митне забезпечення не були пошкоджені, а поломка потребує тривалого ремонту, то несправний транспортний засіб доставляється службами технічної допомоги в митницю (на митний пост), найближчу за маршрутом прямування. У митниці (на митному посту) у присутності інспектора митниці (митного поста) здійснюється перевантаження вантажу в інший причіп, напівпричіп або перевантаження контейнера на іншу платформу.

Перевізник і цей інспектор митниці (митного поста) вносять зміни до книжки МДП і товаротransпортних та товаросупровідних документів.

У разі можливості усунення поломки безпосередньо на місці перевізник звертається з письмовою заявою у довільній формі до найближчої за маршрутом прямування митниці (митного поста) з проханням продовжити термін доставки вантажу в митницю призначення. У цьому випадку митниця діє відповідно до вимог пунктів 2.4—2.5 розділу 2 Положення про порядок здійснення контролю за доставкою вантажів у митниці призначення, затвердженого наказом Держмитслужби від 08.12.98 р. № 771, зареєстрованого Міністерством юстиції України 22.01.99 р. за № 42/3335.

Якщо внаслідок поломки або ДТП відкрився несанкціонований доступ до вантажного відсіку й (або) пошкоджено митне забезпечення та (або) вантаж, то перевізник наявними засобами зв'язку викликає інспектора найближчої за маршрутом прямування митниці (митного поста) на місце пригоди. Інспектор митниці заповнює Протокол книжки МДП (*Procès-verbal de constat*). Вантаж перевантажується в інший транспортний засіб, накладається нове митне забезпечення, а невідривний корінець № 2 книжки МДП заповнюється із занесенням застереження. При цьому новий транспортний засіб має належати тому самому власникові, що й попередній. Це правило не поширюється на причепа та напівпричепа, зареєстровані в Україні або за її межами і які можуть використовуватися перевізниками на підставі договору оренди, генерального доручення та інших договорів. Дані про державний реєстраційний номер нового транспортного засобу заносяться до ЄАІС Держмитслужби.

Митниця (митний пост), найближча за маршрутом прямування, протягом доби повинна проінформувати митницю відправлення та митницю призначення про поломку чи ДТП і про перебування вантажу під її митним контролем.

У разі виконання маятникових перевезень із заміною сідельного тягача до графі 8 титульної сторінки обкладинки книжки МДП і до графі 7 вантажного маніфесту відривних листків книжки МДП держателем книжки МДП заносяться зміни (закреслюється державний реєстраційний номер попереднього сідельного тягача та проставляється державний реєстраційний номер нового). Ці зміни за усним зверненням держателя книжки МДП завіряються особистою номерною печаткою інспектора митниці (митного поста), найближчої за маршрутом прямування транспортного засобу. Інспектор митниці (митного поста) заносить аналогічні зміни до інших товаротransпортних і товаросупровідних документів та завіряє ці зміни відбитком особистої номерної печатки. При цьому новий сідельний тягач має належати тому ж власникові, що й попередній. Дані про державний реєстраційний номер нового сідельного тягача заносяться до ЄАІС Держмитслужби.

6.6.5. Особливості оформлення перевезень великовагових або громіздких вантажів

Великовагові або громіздкі вантажі, а також будь-яке приладдя до них можуть перевозитися між митницями на відкритих дорожніх транспортних засобах.

У таких випадках перевізникам потрібно вживати заходів, які унеможливають підміну вантажів, для чого проводити детальний опис їх у товаросупровідних та інших документах, наносити на вантажі розпізнавальні знаки, додавати пакувальні листи, фотокартки вантажів тощо.

У митниці відправлення документи, що додаються, завіряються особистою номерною печаткою інспектора митниці, який здійснював оформлення вантажу, прикріплюються до внутрішньої частини другого аркуша обкладинки книжки МДП, а в усіх вантажних маніфестах книжки МДП робиться відмітка про наявність цих документів.

Відповідальність гарантійного об'єднання поширюється не тільки на вантажі, перелічені в книжці МДП, а й на вантажі, які, хоч і не перелічені в цій книжці, містяться на платформі або між переліченими в книжці МДП вантажами.

При перевезенні таких вантажів на вантажні відділення дорожніх транспортних засобів чи контейнери не накладається митне забезпечення. У такому випадку держателю книжки МДП не потрібно мати Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками й пломбами.

При цьому на обкладинці й на всіх відривних листках книжки МДП має бути проставлений штамп “Великовагові або громіздкі вантажі” (англ. — “Heavy or bulky goods”) або штамп “Відкритий МДП” (англ. — “Open TIR”).

6.6.6. Порядок заповнення Журналу реєстрації книжок МДП

Журнал реєстрації книжок МДП ведеться для контролю за доставкою в митниці призначення вантажів, які перевозяться із застосуванням книжки МДП.

Відповідальність за організацію зберігання та ведення Журналу на митному посту (у вантажному відділі) до його здачі до архіву митниці покладається на начальника митного поста (начальника вантажного відділу).

Журнал реєстрації книжок МДП при в'їзді на митну територію України транспортних засобів, що перевозять вантажі із застосуванням книжки МДП, має вестись окремо від Журналу реєстрації книжок МДП при виїзді з території України таких транспортних засобів, для чого на титульній сторінці Журналу в дужках робиться відповідний запис “в'їзд в Україну” або “виїзд з України”.

При реєстрації книжки МДП інспектором митниці, який здійснив митне оформлення, у Журналі робляться такі записи:

— у графі 1 **“Дата митн. оформл. книжки МДП”** — дата митного оформлення книжки МДП у митниці;

— у графі 2 **“Порядковий номер книжки МДП”** — реєстраційний номер книжки МДП, який присвоюється їй при митному оформленні в кожній митниці відправлення та кожній митниці призначення і зазначається в графі 21 вантажного маніфесту;

— у графі 3 **“Серія, номер книжки МДП”** — серія та номер книжки МДП, присвоєні їй при виготовленні й нанесені типографським способом у графі 1 вантажного маніфесту на кожному відривному листку книжки МДП;

— у графі 4 **“Уповноважена Асоціація, що видала книжку МДП, та держатель книжки МДП”** — назва уповноваженої Асоціації, що видала книжку МДП, зазначена в графі 2

титульної сторінки обкладинки книжки МДП; прізвище, адреса, країна реєстрації держателя книжки МДП зазначено в графі 3 титульної сторінки та графі 4 вантажного маніфесту на кожному відривному листку книжки МДП;

— у графі 5 **“Опис вантажу, вага, к-ть вантажних місць, к-ть накладених пломб, печаток або розпізнавальних знаків”** — опис вантажу, його вага, кількість вантажних місць;

— у графі 6 **“Державний реєстраційний номер транспортного засобу”** — державний реєстраційний номер дорожнього транспортного засобу, яким здійснюється перевезення, дані, зазначені в графі 8 титульної сторінки та графі 7 вантажного маніфесту на кожному відривному листку книжки МДП;

— у графі 7 **“Зауваження або дані про порушення при митному оформленні”** — будь-які зауваження або дані про порушення, виявлені під час митного оформлення вантажу, а саме: вид порушення, вжиті заходи (складено протокол, вантаж затримано);

— у графі 8 **“Інспектор, який провів митне оформлення”** — посада та прізвище інспектора, який здійснював митне оформлення.

6.7. Переваги системи МДП

Переваги для митних органів. Система МДП, без сумніву, має переваги для митних органів, оскільки вона дає можливість скоротити кількість необхідних вимог, які висуваються національним законодавством до вантажів, що перевозяться. Разом з тим вона дає змогу уникнути необхідності проведення складного та дорогого щодо обладнання огляду вантажів у країнах транзиту. Митний контроль зводиться до перевірки цілісності митних забезпечень та зовнішнього огляду транспортних засобів або контейнерів. Крім того, спрощується національна система гарантування доставлення транзитних вантажів, уніфікація транзитного документа — книжки МДП —

значно знижує ризик надання митним органам недостовірної інформації шляхом заміни документів.

Переваги для торговельних і транспортних фірм. Переваги для торговельних і транспортних фірм не менш очевидні. Вантажі можуть перетинати кордони країн транзиту з мінімальними затримками з боку митних органів. Відповідно, скорочуються транспортні витрати. Положення Конвенції МДП дають змогу широко використовувати контейнерні, а також змішані перевезення.

Глава 7

КОНВЕНЦІЇ ПРО ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ

На виконання ст. 3 Указу Президента України від 14.09.2000 р. № 1072 “Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу” розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про заходи щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до Європейського Союзу в 2002 році” від 28.01.2002 р. № 34-р затверджено план дій щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до Європейського Союзу в 2002 р. та план роботи з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Планом, зокрема, передбачається приєднання України до Митної конвенції А.Т.А. 1961 р. та Конвенції про тимчасове ввезення 1990 р.

7.1. Митна конвенція А.Т.А.

7.1.1. Сфера застосування

Конвенція А.Т.А. має за мету полегшення ввезення товарів, дозволених до тимчасового безмитного ввезення в країни, які є учасницями Конвенції. Для цього в Конвенції визначається форма карнета А.Т.А. (англ. — *Admission Temporaires — Temporary Admission*: дозвіл тимчасовий — тимчасовий дозвіл), який використовується як документ тимчасового ввезення товарів, встановлюються права та обов'язки уповноваженої асоціації, яка буде видавати карнети А.Т.А. та вносити до національних митних органів забезпечення, що необхідно для тимчасового безмитного ввезення товарів.

Карнети А.Т.А. можуть використовуватися в таких випадках:

1) товари, що тимчасово ввозяться:

— за Митною конвенцією про тимчасове ввезення професійного обладнання (Брюссель, 1961) (наприклад, працівників радіо, телебачення і т. п.);

— за Митною конвенцією про документи на ввезення товарів для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, конференціях чи подібних заходах (Брюссель, 1961);

2) товари, що тимчасово ввозяться за іншими міжнародними конвенціями про тимчасове ввезення (наприклад, Угода ЮНЕСКО про ввіз матеріалів освітнього, наукового та культурного характеру 1950 р.; Європейська конвенція про митне оформлення піддонів, що використовуються в міжнародних перевезеннях);

3) товари, що тимчасово ввозяться згідно з національним законодавством або правилами.

Від того, чи є конкретна країна учасницею названих конвенцій, залежить, замінює карнет А.Т.А. національні документи чи ні.

Товари, призначені для переробки або ремонту, виключено зі сфери застосування конвенції А.Т.А. Виключення не розповсюджується на товари, що тимчасово ввозяться в рамках конвенції про ярмарки і які дозволено використовувати на виставках, ярмарках, конференціях або подібних заходах для демонстрації обладнання, у процесі якої товари обробляються або ремонтуються.

Карнет А.Т.А. може прийматися для транзитних товарів. Транзит визначається як переміщення товару від одного митного органу до іншого митного органу в межах однієї митної території.

За винятком поштових відправлень, відносно яких можуть бути застереження, конвенція А.Т.А. не містить положень, що обмежують її застосування певним видом транспорту.

7.1.2. Механізм використання карнета А.Т.А.

Практична реалізація схеми карнета А.Т.А. залежить від двох умов: створення міжнародної мережі асоціацій-гарантів та затвердження митними органами асоціацій як таких, що видають карнети та (або) надають гарантії.

Асоціації-гаранти приймають на себе зобов'язання сплачувати митним органам країни, в якій вони створені, ввізне мито та інші платежі, передбачені при імпорті, у випадку невиконання умов тимчасового ввозу або транзиту товарів, ввезення яких здійснено за карнетом А.Т.А. Асоціація несе відповідальність за сплату цих сум разом з особами, з яких ці суми підлягають стягненню.

Кожній асоціації митними органами країни, в якій створено асоціацію, має бути надано дозвіл. Передбачається видача двох дозволів: один — на видачу карнетів А.Т.А.; другий — щодо прийняття зобов'язань зі сплати платежів. На практиці кожна асоціація отримує обидва дозволи.

Карнети А.Т.А. видаються суб'єктам підприємництва (фізичним та юридичним особам незалежно від їх місцезнаходження).

Асоціація повинна вказати в карнеті А.Т.А. строк його

дії (не більш ніж один рік з дня видачі) та країну, в якій карнет є дійсним. Митні органи не повинні продовжувати термін тимчасового ввезення товарів на строк більший, ніж строк дії карнета.

Термін дії гарантії закінчується після виконання операції тимчасового ввезення (транзиту) належним чином або якщо протягом одного року після закінчення терміну дії карнета від митних органів не надійшла вимога про сплату гарантованих сум. В останньому випадку претензію може бути висунуто гарантуючій асоціації, якщо буде з'ясовано, що відмітка про виконання карнета була отримана незаконним шляхом або мали місце інші порушення умов тимчасового ввезення чи транзиту.

Якщо митний орган висуває вимогу щодо сплати сум щодо невиконаного карнета А.Т.А., гарантуюча асоціація протягом шести місяців повинна надати докази зворотного вивезення товарів. У випадку ненадання доказів асоціація повинна перерахувати на депозит митного органу належну суму. Якщо доказів не буде представлено протягом наступних трьох місяців, то платежі обертаються на користь держави. Гарантуючі асоціації мають право вимагати від порушників — користувачів карнетів А.Т.А. відшкодування сплачених сум.

Доказом належного виконання зобов'язань є сертифікат про завершення зворотного вивезення, який додається до карнета А.Т.А. митним органом країни тимчасового ввезення. Як доказ зворотного вивезення приймаються також інші документи.

Якщо тимчасово ввезені товари оформлено в режимі вільного використання або іншому режимі, який виключає їх зворотне вивезення, то для припинення зобов'язання гарантуючої асоціації митні органи повинні зробити в карнеті А.Т.А. відповідну відмітку.

Карнети А.Т.А., термін дії яких закінчився, або використані карнети повинні бути повернуті гарантуючій асоціації.

7.2. Конвенція про тимчасове ввезення

Конвенція про тимчасове ввезення (1990 р.) розроблена з метою створення єдиного міжнародного договору, який охоплює всі діючі конвенції про тимчасове ввезення.

Переліки товарів, що можуть бути ввезені з застосуванням документів про тимчасове ввезення, описуються в додатках і наводяться в доповненнях до Конвенції про ввезення.

Згідно зі ст. 5 Конвенції про тимчасове ввезення кожна Договірна сторона приймає замість національних митних документів і як гарантію сплати документи, які відповідають встановленим зразкам: карнет А.Т.А., карнет С.Р.Д.

Карнет А.Т.А. — це документ про тимчасове ввезення, який використовується для тимчасового ввозу товарів, за винятком транспортних засобів.

Карнет С.Р.Д. — це документ про тимчасове ввезення, який використовується для тимчасового ввозу транспортних засобів.

Порядок застосування карнета С.Р.Д. в основному аналогічний порядку, що описаний для карнета А.Т.А, і відрізняється термінами подання доказів про зворотне вивезення транспортного засобу та строками сплати сум гарантуючою асоціацією.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR) (примірник для відправника)

1 Екземпляр для відправника
Copy for sender

Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України
ASSOCIATION of INTERNATIONAL ROAD CARRIERS of the UKRAINE

МІЖНАРОДНА ТОВАРОТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА
INTERNATIONAL CONSIGNMENT NOTE

А № 0578001

Ця перевізниця, на довільність якої не вказано, застосовується згідно з положеннями Конвенції про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (CMR)
This carriage is subject, notwithstanding any clause to the contrary, to the Convention of the Contract for the International Carriage of goods by road (CMR)

2 Одержувач (на йменування, адреса, країна)
Consignee (name, address, country)

3 Місце розвантаження вантажу
Place of delivery of the goods (place, country)

4 Місце та дата завантаження вантажу
Place and date of taking over the goods (place, country, date)

5 Документи, які додаються
Documents attached

6 Знаки та номери
Marks and Nos

7 Кількість місць
Number of packages

8 Різ. пакування
Method of packing

9 Найменування вантажу
Nature of the goods

10 Статист. №
Statistical number

11 Вага бруто, кг
Gross weight in kg

12 Об'єм, м³
Volume in m³

13 Вказівки відправника
Sender's instructions

14 Інструкції щодо оплати за вантаж
Instructions as to payment for carriage
☐ Франко / Carriage paid
☐ Не франко / Carriage forward

15 Співгодини
Established in

16 Перевізник (на йменування, адреса, країна)
Carrier (name, address, country)

17 Наступний перевізник (на йменування, адреса, країна)
Successive carriers (name, address, country)

18 Зауваження та застереження перевізника
Carrier's remarks and observations

19 Особливі узгоджені умови
Special agreements

20 Розрахунок платежів
Calculation of charges

21 Підпис та штамп відправника
Signature and stamp of the sender

22 Підпис та штамп перевізника
Signature and stamp of the carrier

23 Підпис та штамп одержувача
Signature and stamp of the consignee

24 Вантаж одержано / Goods received

25 Підпис та штамп одержувача
Signature and stamp of the consignee

Додаток 2

Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR) (примірник для одержувача)

2 Екземпляр для одержувача
Copy for the consignee

Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України
ASSOCIATION of INTERNATIONAL ROAD CARRIERS of the UKRAINE

МІЖНАРОДНА ТОВАРОТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА
INTERNATIONAL CONSIGNMENT NOTE

А № 0578001

Ця перевізниця, на довільність якої не вказано, застосовується згідно з положеннями Конвенції про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (CMR)
This carriage is subject, notwithstanding any clause to the contrary, to the Convention of the Contract for the International Carriage of goods by road (CMR)

3 Одержувач (на йменування, адреса, країна)
Consignee (name, address, country)

4 Місце розвантаження вантажу
Place of delivery of the goods (place, country)

5 Місце та дата завантаження вантажу
Place and date of taking over the goods (place, country, date)

6 Документи, які додаються
Documents attached

7 Знаки та номери
Marks and Nos

8 Кількість місць
Number of packages

9 Різ. пакування
Method of packing

10 Найменування вантажу
Nature of the goods

11 Статист. №
Statistical number

12 Вага бруто, кг
Gross weight in kg

13 Об'єм, м³
Volume in m³

14 Вказівки одержувача
Consignee's instructions

15 Інструкції щодо оплати за вантаж
Instructions as to payment for carriage
☐ Франко / Carriage paid
☐ Не франко / Carriage forward

16 Співгодини
Established in

17 Перевізник (на йменування, адреса, країна)
Carrier (name, address, country)

18 Наступний перевізник (на йменування, адреса, країна)
Successive carriers (name, address, country)

19 Зауваження та застереження перевізника
Carrier's remarks and observations

20 Особливі узгоджені умови
Special agreements

21 Розрахунок платежів
Calculation of charges

22 Підпис та штамп одержувача
Signature and stamp of the consignee

23 Підпис та штамп перевізника
Signature and stamp of the carrier

24 Вантаж одержано / Goods received

25 Підпис та штамп одержувача
Signature and stamp of the consignee

Додаток 3

Міжнародна товаротransпортна накладна (CMR)
(примірник для перевізника)

3

Екземпляр для перевізника
Copy for carrier

Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України
ASSOCIATION of INTERNATIONAL ROAD CARRIERS of the UKRAINE

МІЖНАРОДНА ТОВАРОТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА
INTERNATIONAL CONSIGNMENT NOTE

CMR

A № 0578001

1

Відправник (найменування, адреса, країна)
Sender (name, address, country)

2

Одержувач (найменування, адреса, країна)
Consignee (name, address, country)

3

Місце розвантаження вантажу
Place of delivery of the goods (place, country)

4

Місце та дата завантаження вантажу
Place and date of taking over the goods (place, country, date)

5

Документи, які додаються
Documents attached

6

Знаки та номери
Marks and Nos

7

Кількість міських
Number of packages

8

Рід пакування
Method of packing

9

Найменування вантажу
Nature of the goods

10

Статист. №
Statistical number

11

Вага брутто, кг
Gross weight in kg

12

Об'єм, м³
Volume in m³

13

Вказівки відправника
Sender's instructions

14

Умови оплати
Instructions as to payment for carriage

15

Оплата, яка підлягає поверненню
Cost on delivery

16

Перевізник (найменування, адреса, країна)
Carrier (name, address, country)

17

Наступний перевізник (найменування, адреса, країна)
Successive carriers (name, address, country)

18

Застереження та зауваження перевізника
Carrier's reservations and observations

19

Особливі угоди між сторонами
Special agreements

20

Підписи до оплати
Signatures for payment

21

Складено
Established in

22

Підпис та штамп відправника
Signature and stamp of the sender

23

Підпис та штамп перевізника
Signature and stamp of the carrier

24

Вантаж одержано / Goods received

25

Підпис та штамп одержувача
Signature and stamp of the consignee

Додаток 4

Картка контролю автотранспорту

Серія, номер _____

Державна належність _____

Водій _____

Супровідні особи _____

Марка і тип автомашини _____

Номерний знак автомашини _____

Номерний знак причепа (напівпричепа) _____

Вантаж / об'єм _____

Маршрут _____

(в'їзд / виїзд, пункт пропуску – пункт слідування)

№ з/п	Орган контролю	Дата, час початку контролю	Дата, час закінчення контролю	Відмітка контрольного органу	Примітки
1	Прикордонні війська				
2	Митна служба				
3	СМАП Мінтрансу				
4	Ветеринарна служба				
5	Фітосанітарна служба				
6	Санітарна служба				
7	Екологічна служба				

Примітки:

1. У розділі “Відмітка контрольного органу” ставиться особиста печатка посадової особи, яка здійснювала відповідний контроль.

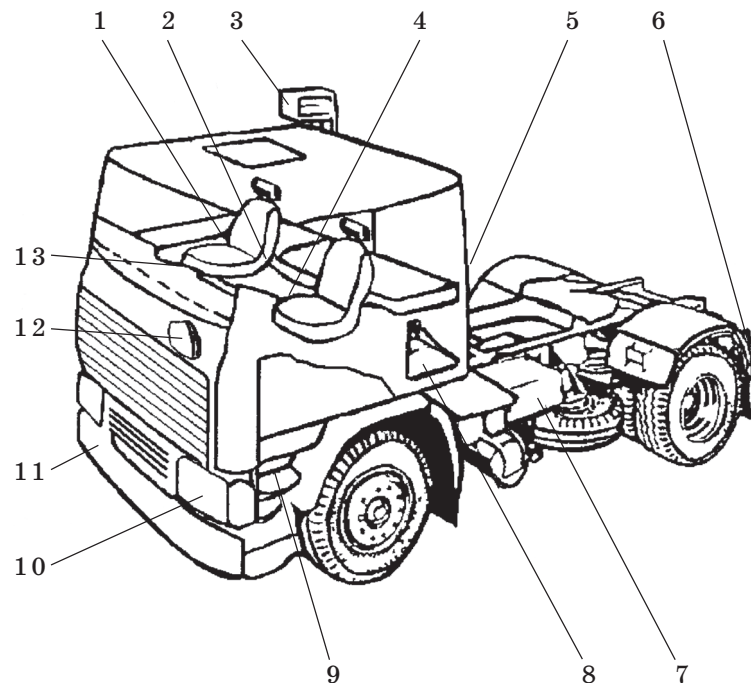
2. Відмітки про проходження прикордонного і митного контролю, контролю руху автомобільного транспорту робляться стосовно всіх транспортних засобів закордонного прямування, відмітки інших контрольних органів і служб робляться тільки стосовно підконтрольних їм транспортних засобів і вантажів.

Додаток 5.1

Будова автомобільного транспортного засобу

Рис. 1. Вантажний автомобіль. Загальний вигляд:
1 — вантажний відсік; 2 — кабіна

Продовження дод. 5.1

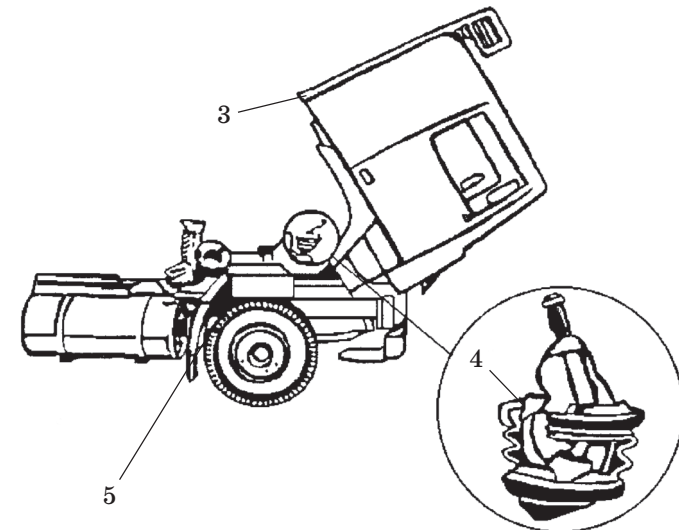
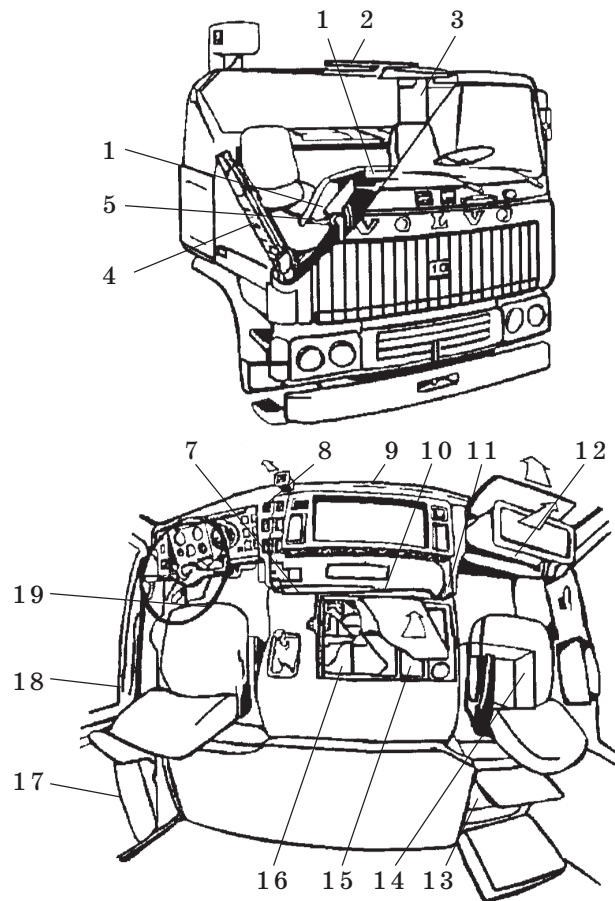

Рис. 2. Загальна будова вантажного автомобіля:
1 — скриня; 2 — простір для запобіжників; 3 — повітрязабірник; 4 — простір важеля перемикавання передатчика; 5 — повітряний фільтр і паливний бак; 6 — задні ліхтарі; 7 — скриня акумулятора; 8 — інструментальна скриня; 9 — горловина заливки масла; 10 — простір фар; 11 — простір бампера; 12 — розширюючий бачок; 13 — простір за фільтром опалювача

Додаток 5.2

Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)

1 — штанги, виводи системи опалення; 2 — вентиляційний люк; 3 — простір радіоприймача і динаміків; 4 — опалення бічного скла; 5 — штанги, виводи системи опалення; 6 — простір під зйомною полицею; 7 — штанги, виводи системи опалення; 8 — простір під дошкою приладів; 9 — штанги, виводи системи опалення; 10 — внутрішнє освітлення; 11 — штанги, виводи системи опалення; 12 — простір під зйомною полицею; 13 — холодильник; 14 — скриня під сидіннями; 15 — скриня для документів; 16 — простір для запобіжників; 17 — вішалка для одягу; 18 — опалення бічного скла; 19 — покриття нижнього перемикача

Додаток 5.3

Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)

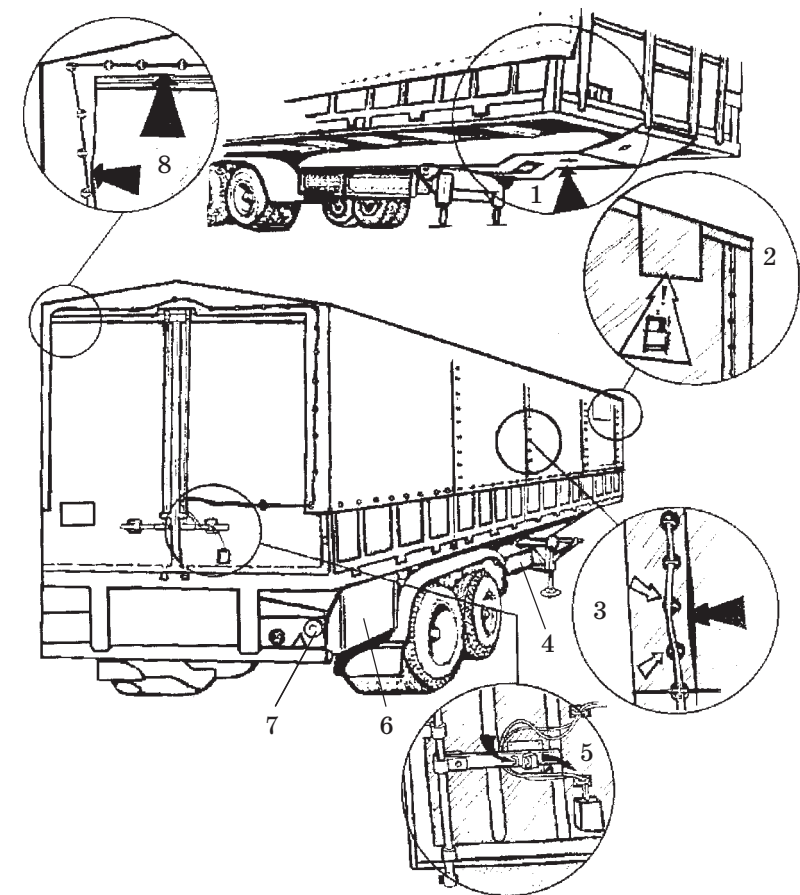

Рис. 4. Вантажний відсік (тент):

1 — пустотілий простір у зчепі напівпричепа; 2 — латки; 3 — ремінь; 4 — запасне колесо; 5 — скоба; 6 — шухляда для інструменту; 7 — ліхтарі габаритів; 8 — простір під тентом

Додаток 5.4

Будова автомобільного транспортного засобу (продовження)

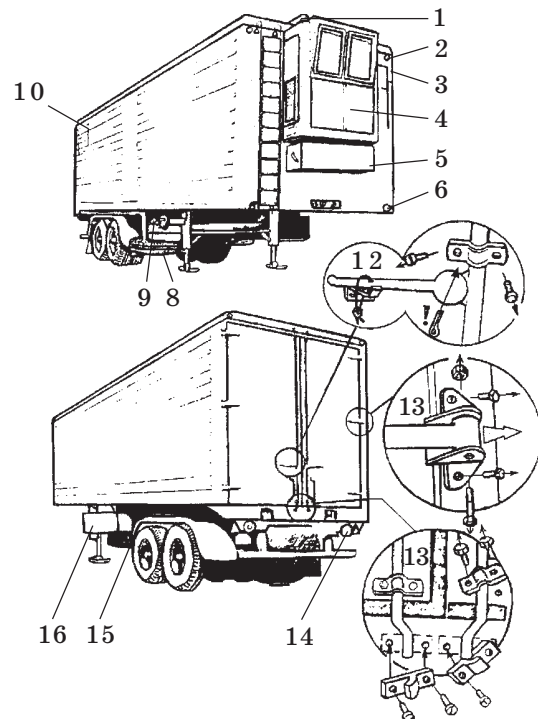

Рис. 5. Вантажний відсік (рефрижератор):

1 — вихлопна труба холодильної установки; 2, 6, 11, 14 — габаритні ліхтарі; 3 — вентиляційні віконця; 4 — скриня холодильної установки; 5 — акумуляторна скриня; 7, 15 — днище напівпричепа; 8 — запасне колесо; 9 — бак ПММ (паливно-мастильних матеріалів); 10 — вентиляційні віконця; 12 — шнурок з митною пломбою; 13 — болти; 16 — шухляда запасних частин

При огляді салону кабіни звернути увагу на інструментальну скриню 8 (рис. 2), простір під зйомною полицею 6, 12 (рис. 3), скриню під сидінням 14, скриню для документів 15, простір для запобіжників 16, попередньо вийнявши й оглянувши їх вміст; оглянути закриті пустоти опалення бокового скла 4, 18 (рис. 3), вентиляційний люк 2, холодильник; 13 — вийняти вміст і перевірити корпус, простір навколо вішалки і вміст вішалки 17.

Продовження дод. 5.4

При огляді вантажного відсіку (тент) (рис. 4) звернути увагу на латки 2, ремінь 3, скоби 5, простір під тентом 8. Простір під тентом передньої частини причепа пришиті машинкою, ремінь просунутий крізь усі кільця; шухляду для інструментів 6 оглянути візуально, попередньо вийнявши та оглянувши вміст шухляди.

При огляді вантажного відсіку (рефрижератор) (рис. 5) звернути увагу на вихлопну трубу холодильної установки 1, вентиляційні віконця 3 і 10, які необхідно оглянути, скриню холодильної установки 4, шнурок з митною пломбою 12 та болти. Шухляду запасних частин 16 оглянути візуально, попередньо вийнявши та оглянувши вміст шухляди. При огляді днища звернути увагу на пустий простір в зчіпці напівпричепа 1 (рис. 4) і 7 та 15 (рис. 5).

Додаток 6.1

Україна

Ukraine

СВІДОЦТВО ПРО ДОПУЩЕННЯ

дорожнього транспортного засобу
до перевезення вантажів
під митними печатками і пломбами

APPROVAL CERTIFICATE

of a road vehicle for the transport of goods
under Customs seal

Свідоцтво
Certificate

№ 033063

Конвенція МДП від 14 листопада 1975 року
TIR Convention of 14 November 1975

Ким видано:.....

(назва компетентного органу)

Issued by

(competent Authority)

Додаток 6.2

Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами (продовження)

РОЗПІЗНАННЯ IDENTIFICATION		Свідоцтво Certificate № 033063	
1.	Регістраційний № Registration №		
2.	Тип транспортного засобу Type of vehicle		
3.	Шасі № Chassis №		
4.	Марка (або назва з-ду виробника) Trade mark (or name of manufacturer)		
5.	Інші дані Other particulars		
6.	Кількість додатків Number of annexes		
7. ДОПУЩЕННЯ APPROVAL		Дійсно до Valid until	
☐ індивідуальне допущення*) individual approval		Печатка Stamp	
☐ допущення по типу конструкції*) approval by design type			
Номер дозволу (якщо потрібно)			
Authorization No (if applicable)			
Місце			
Place			
Дата			
Date			
Підпис			
Signature			
8. ВЛАСНИК, (завод-виробник, власник або користувач) (тільки для незареєстрованих транспортних засобів) Назва та адреса HOLDER, (manufacturer, owner or operator) (for unregistered vehicles only) Name and address			
9. ПРОДОВЖЕННЯ RENEWALS			
Дійсно до Valid until			
Місце Place			
Дата Date			
Підпис Signature			
Печатка Stamp			

*) відмітити "X" у відповідній клітинці
mark applicable alternative with an "X"

Дивись "Вказівки" на звороті.
Please see the "Important Notice" overleaf.

Додаток 6.3

**Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного
засобу до перевезення вантажів під митними печатками
і пломбами (продовження)**

ЗАУВАЖЕННЯ (застосовується компетентним органом) REMARKS (reserved for the use of Competent Authorities)		Свідоцтво Certificate № 033063	
10. Помічені несправності Defects noted		11. Усунення несправностей Rectification of defects	
Компетентний орган Authority	Печатка Stamp	Компетентний орган Authority	Печатка Stamp
Підпис Signature		Підпис Signature	
10. Помічені несправності Defects noted		11. Усунення несправностей Rectification of defects	
Компетентний орган Authority	Печатка Stamp	Компетентний орган Authority	Печатка Stamp
Підпис Signature		Підпис Signature	
10. Помічені несправності Defects noted		11. Усунення несправностей Rectification of defects	
Компетентний орган Authority	Печатка Stamp	Компетентний орган Authority	Печатка Stamp
Підпис Signature		Підпис Signature	
12. Інші зауваження Other remarks			

Дивися "Важливі" застереження.
Please see the "Important Notice" overleaf

Додаток 6.4

**Свідоцтво про допущення дорожнього транспортного
засобу до перевезення вантажів під митними печатками
і пломбами (зворотний бік)**

ВКАЗІВКИ	
1. Коли компетентний орган, який видав свідоцтво про допущення, вважає за необхідне, до свідоцтва додаються фотографії і малюнки, завірені цим органом. В такому випадку кількість цих документів вказується у рубриці № 6 свідоцтва. 2. Свідоцтво супроводжує дорожній транспортний засіб. Воно повинне являти собою оригінал, а не фотокопію. 3. Дорожні транспортні засоби подаються кожні два роки для перевірки та, коли це необхідно, для поновлення свідоцтв компетентним органам країни їх реєстрації або, якщо мова йде про незареєстрований транспортний засіб, компетентним органам країни, в якій проживає його власник або використовує. 4. Якщо дорожній транспортний засіб більше не відповідає технічним вимогам, які призначені процедурою допущення, то перш, ніж використовувати його для перевезення вантажів із застосуванням книжок М/ПІІ, воно повинно бути приведено в стан, який був підставою для його допущення таким чином, щоб знову відповідати цим технічним вимогам. 5. Якщо основні характеристики дорожнього транспортного засобу змінені, допущення цього транспортного засобу втрачає силу і воно підлягає процедури нового допущення компетентним органом перш, ніж він буде використовуватися для перевезення вантажів із застосуванням книжок МДП.	
IMPORTANT NOTICE	
1. When the authority which has granted the approval deems it necessary, photographs or diagrams authenticated by the authority shall be attached to the approval certificate. The number of those documents shall then be inserted by the competent authority, under item No. 6 of the certificate. 2. The certificate shall be kept on the road vehicle. This must be the original of the certificate, not, however, a photocopy. 3. Road vehicles shall be produced every two years, for the purposes of inspection and of renewal of approval where appropriate, to the competent authorities of the country in which the vehicle is registered or, in the case of unregistered vehicles, of the country in which the owner or user is resident. 4. If a road vehicle no longer complies with the technical conditions prescribed for its approval, it shall, before it can be used for the transport of goods under cover of TIR Carnets, be restored to the condition which had justified its approval so as to comply again with the said technical conditions. 5. If the essential characteristics of a road vehicle are changed, the vehicle shall cease to be covered by the approval and shall be re-approved by the competent authority before it can be used for the transport of goods under cover of TIR Carnets.	

Додаток 7

Свідомство про допущення контейнера до перевезення вантажів під митними печатками і пломбами

Таможенная конвенция о международной перевозке грузов с применением книжки МДП 1975 года

Свидетельство о допущении, выданное на каком-либо этапе после изготовления

1. Номер свидетельства* _____
2. Удостоверяется, что указанный(ые) ниже контейнер(ы) допущен(ы) к перевозке под таможенными печатками и пломбами.
3. Род контейнера(ов) _____
4. Порядковый(ые) номер(а), присвоенный(ые) контейнеру(ам) заводом-изготовителем _____
5. Вес тары _____
6. Наружные размеры в см _____
7. Основные характеристики конструкции (вид материалов, тип конструкций и т. д.) _____
8. Выдано _____
(название и адрес предприятия, подавшего заявку)

которому разрешено прикреплять табличку о допущении на указанном(ых) выше контейнере(ах).

(место)

(дата)

(подпись и печать учреждения или организации, выдающей свидетельство)

* Укажите буквы и цифры, которые будут проставлять на табличке о допущении (см. пункт 5(b) части II приложения 7 к Таможенной конвенции о международной перевозке грузов с применением книжки МДП 1975 г.).

Додаток 8.1

Книжка МДП. Титульная страница обложки (друкується французькою та англійською мовами)

IRU UNION INTERNATIONALE
DES TRANSPORTS ROUTIERS (UICP)

CARNET TIR *

4 volets

031000000

1. Veuillez noter que les données sur le carnet de transport des véhicules (carnet) sont les données de base de la carte de transport des véhicules (carnet) et ne sont pas les données de base de la carte de transport des véhicules (carnet).

2. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

3. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

4. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

5. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

6. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

7. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

8. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

9. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

10. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

11. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

12. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

13. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

14. Titulaire du carnet de transport des véhicules (carnet) : _____

* Les données de base de la carte de transport des véhicules (carnet) sont les données de base de la carte de transport des véhicules (carnet) et ne sont pas les données de base de la carte de transport des véhicules (carnet).

[illegible]

Додаток 8.4

Книжка МДП. Відривний листок та корінець № 1

(друкується французькою мовою)

VOLET N° 1		CARNET TIR XZ35000000	
2. Bureau(s) de douane de départ 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Nom de l'organisation internationale IRU Union Internationale des Transports Routiers (IRU)	
Pour usage officiel		4. Titulaire du carnet (nom, adresse, pays)	
		5. Pays de départ 6. Pays de destination	
7. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s)		8. Documents joints au manifeste	
MANIFESTE DE MARCHANDISES			
9. a) Compartiment(s) de chargement ou conteneur(s) b) Marques et Nos des colis ou objets	10. Nombre et nature des colis ou objets; désignation des marchandises	11. Poids brut en kg	16. Scelléments ou marques d'identification apposés (nombre, identification)
12. Total des colis figurant sur le manifeste Destination: 1. Bureau de douane 2. Bureau de douane 3. Bureau de douane		13. Je certifie que les indications sous numéros 1 à 12 ci-dessus sont exactes et complètes 14. Lieu et date 15. Signature du titulaire ou de son représentant	17. Bureau de douane de départ Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane
18. Certificat de prise en charge (bureau de douane de départ ou de passage d'entrée) ☐ 19. Scelléments ou marques d'identification reconnus intacts		20. Délai de transit	
21. Enregistré par le bureau de douane de _____ sous le No _____			
22. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.)			
23. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane			

Carnet TIR
PAGE 1

SOUCHE N° 1 XZ35000000		PAGE 1 du CARNET TIR	
1. Pris en charge par le bureau de douane de _____		8. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane	
2. Sous le No _____			
3. Scelléments ou marques d'identification apposés			
4. ☐ Scelléments ou marques d'identification reconnus intacts			
5. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.)			

Додаток 8.5

Книжка МДП. Відривний листок та корінець № 2

(друкується французькою мовою)

VOLET N° 2		CARNET TIR XZ35000000	
2. Bureau(s) de douane de départ 1. _____ 2. _____ 3. _____		3. Nom de l'organisation internationale IRU Union Internationale des Transports Routiers (IRU)	
Pour usage officiel		4. Titulaire du carnet (nom, adresse, pays)	
		5. Pays de départ 6. Pays de destination	
7. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s)		8. Documents joints au manifeste	
MANIFESTE DE MARCHANDISES			
9. a) Compartiment(s) de chargement ou conteneur(s) b) Marques et Nos des colis ou objets	10. Nombre et nature des colis ou objets; désignation des marchandises	11. Poids brut en kg	16. Scelléments ou marques d'identification apposés (nombre, identification)
12. Total des colis figurant sur le manifeste Destination: 1. Bureau de douane 2. Bureau de douane 3. Bureau de douane		13. Je certifie que les indications sous numéros 1 à 12 ci-dessus sont exactes et complètes 14. Lieu et date 15. Signature du titulaire ou de son représentant	17. Bureau de douane de départ Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane
18. Certificat de prise en charge (bureau de douane de départ ou de passage d'entrée) ☐ 19. Scelléments ou marques d'identification reconnus intacts		20. Délai de transit	
21. Enregistré par le bureau de douane de _____ sous le No _____			
22. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.)			
23. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane			

Carnet TIR
PAGE 1

SOUCHE N° 1 XZ35000000		PAGE 1 du CARNET TIR	
1. Pris en charge par le bureau de douane de _____		8. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane	
2. Sous le No _____			
3. Scelléments ou marques d'identification apposés			
4. ☐ Scelléments ou marques d'identification reconnus intacts			
5. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.)			

Додаток 8.6

Книжка МДП. Протокол (друкується французькою мовою)

Protocole-annexe de carnet
Annexe au carnet de transit international de marchandises (Carnet TIR)
Annexe au carnet de transit international de marchandises (Carnet TIR)

1. Numéro de carnet de transit		CARNET TIR N° 35000000	
2. Nom du titulaire du carnet		3. Adresse du titulaire	
4. Nom de l'entreprise		5. Adresse de l'entreprise	
6. Date d'émission		7. Date d'expiration	
8. Lieu d'émission		9. Lieu de destination	
10. Nom de l'agent de transit		11. Adresse de l'agent de transit	
12. Nom de l'agent de transit		13. Adresse de l'agent de transit	
14. Nom de l'agent de transit		15. Adresse de l'agent de transit	
16. Nom de l'agent de transit		17. Adresse de l'agent de transit	
18. Nom de l'agent de transit		19. Adresse de l'agent de transit	
20. Nom de l'agent de transit		21. Adresse de l'agent de transit	
22. Nom de l'agent de transit		23. Adresse de l'agent de transit	
24. Nom de l'agent de transit		25. Adresse de l'agent de transit	
26. Nom de l'agent de transit		27. Adresse de l'agent de transit	
28. Nom de l'agent de transit		29. Adresse de l'agent de transit	
30. Nom de l'agent de transit		31. Adresse de l'agent de transit	
32. Nom de l'agent de transit		33. Adresse de l'agent de transit	
34. Nom de l'agent de transit		35. Adresse de l'agent de transit	
36. Nom de l'agent de transit		37. Adresse de l'agent de transit	
38. Nom de l'agent de transit		39. Adresse de l'agent de transit	
40. Nom de l'agent de transit		41. Adresse de l'agent de transit	
42. Nom de l'agent de transit		43. Adresse de l'agent de transit	
44. Nom de l'agent de transit		45. Adresse de l'agent de transit	
46. Nom de l'agent de transit		47. Adresse de l'agent de transit	
48. Nom de l'agent de transit		49. Adresse de l'agent de transit	
50. Nom de l'agent de transit		51. Adresse de l'agent de transit	
52. Nom de l'agent de transit		53. Adresse de l'agent de transit	
54. Nom de l'agent de transit		55. Adresse de l'agent de transit	
56. Nom de l'agent de transit		57. Adresse de l'agent de transit	
58. Nom de l'agent de transit		59. Adresse de l'agent de transit	
60. Nom de l'agent de transit		61. Adresse de l'agent de transit	
62. Nom de l'agent de transit		63. Adresse de l'agent de transit	
64. Nom de l'agent de transit		65. Adresse de l'agent de transit	
66. Nom de l'agent de transit		67. Adresse de l'agent de transit	
68. Nom de l'agent de transit		69. Adresse de l'agent de transit	
70. Nom de l'agent de transit		71. Adresse de l'agent de transit	
72. Nom de l'agent de transit		73. Adresse de l'agent de transit	
74. Nom de l'agent de transit		75. Adresse de l'agent de transit	
76. Nom de l'agent de transit		77. Adresse de l'agent de transit	
78. Nom de l'agent de transit		79. Adresse de l'agent de transit	
80. Nom de l'agent de transit		81. Adresse de l'agent de transit	
82. Nom de l'agent de transit		83. Adresse de l'agent de transit	
84. Nom de l'agent de transit		85. Adresse de l'agent de transit	
86. Nom de l'agent de transit		87. Adresse de l'agent de transit	
88. Nom de l'agent de transit		89. Adresse de l'agent de transit	
90. Nom de l'agent de transit		91. Adresse de l'agent de transit	
92. Nom de l'agent de transit		93. Adresse de l'agent de transit	
94. Nom de l'agent de transit		95. Adresse de l'agent de transit	
96. Nom de l'agent de transit		97. Adresse de l'agent de transit	
98. Nom de l'agent de transit		99. Adresse de l'agent de transit	
100. Nom de l'agent de transit		101. Adresse de l'agent de transit	

Додаток 8.7

Книжка МДП. Внутрішній бік останнього аркуша (друкується англійською мовою)

RULES REGARDING THE USE OF THE TIR CARNET

A. General

- Issue:** The TIR carnet may be issued either in the country of departure or in the country in which the holder is established or resident.
- Language:** The TIR carnet is printed in French, except for page 1 of the cover where the items are also printed in English; this page is a translation of the « Rules regarding the use of the TIR carnet » given in French on page 2 of the cover. Additional sheets giving a translation of the printed text may also be inserted. Carnets used for TIR operations within a regional guarantee chain may be printed in any other official language of the United Nations except for page 1 of the cover where items are also printed in English or French. The « Rules regarding the use of the TIR Carnet » are printed on page 2 of the cover in the official language of the United Nations used and are also printed in English or French on page 3 of the cover.
- Validity:** The TIR carnet remains valid until the completion of the TIR operation at the Customs office of destination, provided that it has been taken under Customs control at the Customs office of departure within the time-limit set by the issuing association (item 1 of page 1 of the cover).
- Number of carnets:** Only one TIR carnet may be required for a combination of vehicles (coupled vehicles) or for several containers loaded either on a single vehicle or on a combination of vehicles (see also rule 10(d) below).
- Number of Customs offices of departure and Customs offices of destination:** Transport under cover of a TIR Carnet may involve several Customs offices of departure and destination but the total number of Customs offices of departure and destination shall not exceed four. The TIR Carnet may only be presented to Customs offices of destination if all Customs offices of departure have accepted the TIR Carnet (see also rule 10 e) below).
- Number of forms:** Where there is only one Customs office of departure, and one Customs office of destination, the TIR carnet must contain at least 2 sheets for the country of departure, 2 sheets for the country of destination and 2 sheets for each country traversed. For each additional Customs office of departure (or destination) 2 extra sheets shall be required.
- Presentation at Customs offices:** The TIR carnet shall be presented with the road vehicle, combination of vehicles, or container(s) at each Customs office of departure, Customs office *en route* and Customs office of destination. At the last Customs office of departure, the Customs Officer shall sign and date stamp item 17 below the manifest on all vouchers to be used on the remainder of the journey.

B. How to fill in the TIR carnet

- Erasures, over-writing:** No erasures or over-writing shall be made on the TIR carnet. Any correction shall be made by crossing out the incorrect particulars and adding, if necessary, the required particulars. Any change shall be initialed by the person making it and endorsed by the Customs authorities.
- Information concerning registration:** When national legislation does not provide for registration of trailers and semi-trailers, the identification or manufacturer's no. shall be shown instead of the registration no.
- The manifest:**
 - The manifest shall be completed in the language of the country of departure, unless the Customs authorities allow another language to be used. The Customs authorities of the other countries traversed reserve the right to require its translation into their own language. In order to avoid delays which might ensue from this requirement, carriers are advised to supply the driver of the vehicle with the requisite translations.
 - The information on the manifest should be typed or multicopied in such a way as to be clearly legible on all sheets. Illegible sheets will not be accepted by the Customs authorities.**
 - Separate sheets of the same model as the manifest or commercial documents providing all the information required by the manifest, may be attached to the vouchers. In such a case, all the vouchers must bear the following particulars:
 - the number of sheets attached (box 8);
 - the number and type of the packages or articles and the total gross weight of the goods listed on the attached sheets (boxes 9 to 11).
 - When the TIR carnet covers a combination of vehicles or several containers, the contents of each vehicle or each container shall be indicated separately on the manifest. This information shall be preceded by the registration no. of the vehicle or the identification no. of the container (item 9 of the manifest).
 - Likewise, if there are several Customs offices of departure or of destination, the entries concerning the goods taken under Customs control at, or intended for, each Customs office shall be clearly separated from each other on the manifest.
- Packing lists, photographs, plans, etc:** When such documents are required by the Customs authorities for the identification of heavy or bulky goods, they shall be endorsed by the Customs authorities and attached to page 2 of the cover of the TIR carnet. In addition, a reference shall be made to these documents in box 8 of all vouchers.
- Signature:** All vouchers (items 14 and 15) must be dated and signed by the holder of the TIR carnet or his agent.

C. Incidents or accidents

- In the event of Customs seals being broken or goods being destroyed or damaged by accident *en route* the carrier shall immediately contact the Customs authorities, if there are any near at hand, or, if not, any other competent authorities of the country he is in. The authorities concerned shall draw up with the minimum delay the certified report which is contained in the TIR carnet.
- In the event of an accident necessitating transfer of the load to another vehicle or another container, this transfer may be carried out only in the presence of one of the authorities mentioned in rule 13 above. The said authority shall draw up the certified report. Unless the carnet carries the words « Heavy or bulky goods », the vehicle or container substituted must be one approved for the transport of goods under Customs seals. Furthermore, it shall be sealed and details of the seal affixed shall be indicated in the certified report. However, if no approved vehicle or container is available, the goods may be transferred to an unapproved vehicle or container, provided it affords adequate safeguards. In the latter event, the Customs authorities of succeeding countries shall judge whether they, too, can allow the transport under cover of the TIR carnet to continue in that vehicle or container.
- In the event of imminent danger necessitating immediate unloading of the whole or of part of the load, the carrier may take action on his own initiative without requesting, or waiting for action by the authorities mentioned in rule 13 above. It shall then be for him to furnish proof that he was compelled to take such action in the interests of the vehicle or container or of the load and, as soon as he has taken such preventive measures as the emergency may require, he shall notify one of the authorities mentioned in rule 13 above in order that the facts may be verified, the load checked, the vehicle or container sealed and the certified report drawn up.
- The certified report shall remain attached to the TIR carnet until the Customs office of destination is reached.
- In addition to the model form inserted in the TIR carnet itself, associations are recommended to furnish carriers with a supply of certified report forms in the language or languages of the countries of transit.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України (1996 р.).
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV.
3. Конвенція про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (1956 р.).
4. Митна конвенція, що стосується контейнерів (1956 р.).
5. Митна конвенція А.Т.А. (1961 р.).
6. Конвенція про дорожній рух (1968 р.).
7. Конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (1973 р.).
8. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (1975 р.).
9. Конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах (1982 р.).
10. Конвенція про тимчасове ввезення (1990 р.).
11. Довідник по Конвенції МДП. Секретаріат Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, 1996 р.
12. Закон України “Про охорону праці” від 14.10.92 р. № 2694-ХІІ.

13. Закон України “Про транзит вантажів” від 20.10.99 р. № 1172-XIV.

14. Закон України “Про внесення змін до закону України “Про запровадження єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України” від 12.06.2001 р. № 2659-III.

15. Закон України “Про комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002—2010 роках” від 07.02.2002 р. № 3022-III.

16. Указ Президента України “Про заходи щодо забезпечення контролю за переміщенням транзитом товарів через територію України” від 14.07.95 р. № 614/95 (в редакції Указу Президента України від 20.05.96 р. № 353/96).

17. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку шляхів і напрямків транзиту підакцизних товарів через територію України та пункти на митному кордоні, через які здійснюється ввезення і вивезення цих товарів, та граничні терміни транзиту підакцизних товарів автомобільним і залізничним транспортом через територію України” від 06.05.96 р. № 484.

18. Постанова Кабінету Міністрів України “Про подальше посилення контролю за ввезенням, вивезенням та переміщенням транзитом через територію України алкогольних напоїв і тютюнових виробів, на які встановлено акцизний збір” від 12.08.96 р. № 938.

19. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Положення про надання фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення” від 04.10.96 р. № 1216.

20. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про порядок охорони і супроводження товарів митними органами та підрозділами Міністерства внутрішніх справ” від 29.06.96 р. № 699.

21. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Положення про надання митним органам України фінансових гарантій

щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення" від 29.06.96 р. № 700.

22. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію" від 09.06.97 р. № 574.

23. Розпорядження кабінету Міністрів України від 30.11.96 р. № 760-р.

24. Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про заходи щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до Європейського Союзу в 2002 році" від 28.01.2002 р. № 34-р.

25. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон" від 24.10.2002 р. № 1569.

26. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку створення зон митного контролю та їх функціонування і Порядку надання дозволу на розміщення у зонах митного контролю споруд та об'єктів інфраструктури, що належать іншим, ніж митні, органам державної влади, які здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України" від 25.12.2002 р. № 947.

27. Наказ Державного митного комітету України "Про затвердження Положення про порядок допущення дорожніх транспортних засобів до перевезень вантажів під митними печатками і пломбами із застосуванням книжки МДП" від 06.03.95 р. № 82, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.03.95 р. за № 80/616.

28. Наказ Державної митної служби України, Міністерства внутрішніх справ України "Про затвердження Інструкції про порядок застосування охорони і супроводження товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України" від 25.06.96 р. № 344/510, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.08.96 р. за № 424/1449.

29. Наказ Державного митного комітету України, Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю України, Міністерства транспорту України, Міністерства фінансів України

"Про затвердження Положення про особливі умови ліцензування страхових організацій для здійснення страхування фінансової відповідальності перевізника" від 25.07.96 р. № 343/83/243/154-А, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.08.96 р. за № 449/1474.

30. Наказ Державного митного комітету України, Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю України, Міністерства транспорту України, Міністерства фінансів України "Про затвердження Інструкції про застосування механізму фінансових гарантій при транзитних перевезеннях підакцизних товарів" від 25.07.96 р. № 342/82/244/154-Б, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.08.96 р. за № 425/1450.

31. Наказ Державної митної служби України "Про врегулювання деяких питань застосування фінансових гарантій у вигляді грошової застави при транзитних перевезеннях підакцизних товарів, а також механізму повернення заставних сум" від 29.01.97 р. № 35.

32. Наказ Державної митної служби України, Міністерства внутрішніх справ України "Про вдосконалення діяльності по охороні і супроводженню підакцизних товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України" від 29.01.97 р. № 43/74.

33. Наказ Державної митної служби України "Про затвердження Інструкції про організацію роботи митних органів України з незалежними фінансовими посередниками при застосуванні механізму надання фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів у митниці призначення" від 19.03.97 р. № 113, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.05.97 р. за № 198/2002.

34. Наказ Державної митної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України "Про створення міжвідомчих комісій з контролю за транзитом підакцизних товарів та затвердження Положення про міжвідомчі комісії по контролю за транзитом підакцизних товарів" від 05.03.97 р. № 99/168/57, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.05.97 р. за № 197/2001.

35. Наказ Державної митної служби України “Про порядок укладання договорів регіональними митницями (митницями) про охорону і супроводження підакцизних товарів” від 24.04.97 р. № 181.

36. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження положень про порядок надання повноважень гаранта страховим організаціям і банкам” від 17.05.97 р. № 211, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.07.97 р. за № 252/2056.

37. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Інструкції щодо організації охорони і супроводження підакцизних товарів та інших предметів, у тому числі транзитних, а також діяльності чергового служби митної варті по контролю за їх переміщенням” від 20.12.97 р. № 662.

38. Наказ Державної митної служби України “Щодо здійснення контролю за транзитом окремих видів товарів” від 18.06.98 р. № 351.

39. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Положення про порядок здійснення контролю за доставкою вантажів у митниці призначення” від 08.12.98 р. № 771, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.01.99 р. за № 42/3335.

40. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Порядку зберігання підприємствами товарів та інших предметів, увезених на митну територію України, під митним контролем” від 05.01.99 р. № 4, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.01.99 р. за № 45/3338.

41. Наказ Державної митної служби України “Про визначення Переліку місць прибуття автотранспорту” від 15.11.99 р. № 721, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.12.99 р. за № 839/4132.

42. Наказ Державної митної служби України “Про функціонування місць прибуття автотранспорту” від 03.03.2000 р. № 124.

43. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Типової технології здійснення митного контролю

при переміщенні суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності товарів, транспортних засобів та інших предметів через автомобільний пункт пропуску через державний кордон України” від 13.04.2000 р. № 212, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.05.2000 р. за № 283/4504.

44. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Порядку митного оформлення автотранспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення” від 10.11.2000 р. № 637, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.12.2000 р. за № 892/5113.

45. Наказ Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Державної митної служби України, Міністерства транспорту України “Про затвердження Типової технологічної схеми пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна” від 05.03.2001 р. № 152/165/130, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.03.2001 р. за № 248/5439.

46. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП” від 21.11.2001 р. № 755, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.2001 р. за № 1036/6227.

47. Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів із застосуванням вантажної митної декларації” від 14.10.2002 р. № 561, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.11.2002 р. за № 877/7165.

48. Лист Державної митної служби України “Про врегулювання деяких питань застосування фінансових гарантій у вигляді грошової застави при транзитних перевезеннях підакцизних товарів, а також механізму повернення заставних сум” від 30.01.97 р. № 11/6-841.

49. Лист Державної митної служби України від 11.04.97 р. № 09/729.

50. Лист Державної митної служби України “Стосовно

допущень контейнерів до міжнародних перевезень” від 20.10.97 р. № 11/3-9806.

51. Лист Державної митної служби України “Щодо допущення транспортних засобів до міжнародних перевезень” від 12.03.98 р. № 09/1-468-ЕП.

52. Лист Державної митної служби України “Стосовно допущень контейнерів до міжнародних перевезень” від 02.07.98 р. № 09/1-1425-ЕП.

53. Лист Державної митної служби України “Про деякі питання введення другого етапу системи контролю за доставкою вантажів” від 30.12.99 р. № 09/1-4182-ЕП.

54. Лист Державної митної служби України “Щодо здійснення контролю за проходженням, охорони і супроводження товарів митною вартою Держмитслужби” від 28.01.2000 р. № 20/1-263-ЕП.

55. Лист Державної митної служби України “Щодо проекту угоди про співробітництво між митницею та вантажним митним комплексом ” від 28.09.2000 р. № 11/4-19-8775-ЕП.

56. Лист Державної митної служби України від 01.12.2000 р. № 09/09-4661-ЕП.

57. Лист Державної митної служби України “Щодо рішень спільної робочої групи Держкомкордону та Держмитслужби” від 20.08.2001 р. № 09/09-1080-ЕП.

58. Лист Державної митної служби України “Про перелік товарів, стосовно яких припинено дію гарантій для перевезення по процедурі МДП” від 11.04.2002 р. № 11/4-09-3315-ЕП.

59. Лист Державної митної служби “Про опрацювання та надання пропозицій до Ліцензійних умов провадження посередницької діяльності митного брокера та митного перевізника” від 25.10.02 р. № 11/4-09-10044-ЕП.

60. *Гаджинский А.М.* Логистика: Учебник для высших и средних специальных учебных заведений. — 5-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательско-книготорговый центр “Маркетинг”, 2002.

61. *Деркач Л.В.* Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра. — К.: АТ “Книга”, 1998.

62. Митний контроль та митне оформлення: Навч. посіб. / За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002.

63. Основи митної справи: Навч. посіб. / П.В. Пашко, В.А. Аргунов, В.П. Батіг та ін.; За ред. П.В. Пашка. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002.

64. Основы таможенного дела в Украине: Учеб. пособие / Под ред. Н.Н. Каленского, П.В. Пашко. — О-во “Знання”, КОО, 2003.

65. Таможенное дело: Словарь-справочник / Под. ред. Н.Л. Тушенкова. — СПб.: “Логос-СПб”, 1994.

66. Транспортне право України: Навч. посіб. / Е.Ф. Демський, В.К. Гіжевський, С.Е. Демський, А.В. Мілашевич; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. — К.: Юрінком Інтер, 2002.

Науково-практичне видання

Серія “Митна справа в Україні”

*ПИСАРЄВ Вадим Альбертович,
РОЖДЕСТВЕНСЬКИЙ Олександр Вікторович,
ЧЕЧЕЛЬ Микола Миколайович,
ПАШКО Павло Володимирович*

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Керівник видавничих проєктів *В.І. Карасьов*
Головний редактор *В.П. Розумний*
Редактор *Ю.А. Полулященко*
Коректор *Ж.В. Сорочан*
Комп'ютерна верстка *С.В. Гусєва*
Обкладинка *П.В. Гусєва*

В оформленні с. 4 обкладинки
використано фото В.А. Писарева.

Підп. до друку 05.08.2003. Формат 60×90 1/16.
Папір офс. № 1. Друк офс. Гарнітура шкільна.
Ум. друк. арк. 12. Обл.-вид. арк. 10,3. Зам. №

Київська обласна організація товариства “Знання” України
01034, м. Київ-34, вул. Стрілецька, 28.

Свідцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 125 від 20.07.2000.

Тел. (044) 234-80-43, 234-23-36

E-mail: sales@znannia.com.ua

<http://www.znannia.com.ua>

В Україні книгу можна придбати за адресами:

- м. Київ, Бессарабська площа, ТЦ “Метроград”, маг. “Книжкова лавка”, тел. (044)247-56-15;
- м. Київ, вул. Л. Толстого, 11/61, маг. “Буква”, тел. (044)234-75-08;
- м. Київ, вул. М. Грушевського, 4, маг. “Наукова думка”, тел. (044)228-06-96;
- м. Київ, Залізничне шосе, 57, супермаркет “Велика кишеня”, тел. (044)296-68-72, 461-99-11;
- м. Київ, вул. Архітектора Вербицького, 30-б, маг. “Буква”, тел. (044)422-57-26;
- м. Вінниця, вул. Гагаріна, 2, маг. “Буква-Вінниця”, тел. (0432)35-90-61;
- м. Донецьк, вул. Артема, 147-а, маг. “Будинок книги”, тел. (0622)55-44-76;
- м. Житомир, вул. Київська, 17, маг. “Знання”, тел. (0412)37-29-02;
- м. Запоріжжя, просп. Леніна, 147, маг. “Буква-Запоріжжя”, тел. (0612)49-00-08;
- м. Івано-Франківськ, Візовий майдан, 3, маг. “Сучасна українська книга”, тел. (03422)3-04-60;
- м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 19, маг. “Букініст”, тел. (03422)2-38-28;
- м. Кіровоград, вул. Набережна, 13, маг. “Книжковий світ”, тел. (0522)24-94-64;
- м. Кривий Ріг, пл. Визволення, 1, маг. “Букініст”, тел. (0564)92-37-32;
- м. Львів, просп. Шевченка, 8, книгарня ДВЦ НТШ, тел. (0322)79-85-80;
- м. Львів, просп. Шевченка, 16, маг. “Ноти”, тел. (0322)72-67-96;
- м. Луганськ, вул. Радянська, 58, маг. “Глобус-книга”, тел. (0642)53-62-30;
- м. Луцьк, просп. Волі, 41, маг. “Знання”, тел. (03322)4-23-98;
- м. Одеса, вул. Грецька, 44, маг. “The bookshop” (вхід з Грецької площі), тел. (048)777-36-78;
- м. Одеса, вул. Троїцька, 28, маг. “Передплатні видання” ТОВ “Епос”, тел. (0482)22-10-80, 25-85-69;
- м. Полтава, вул. Жовтнева, 60-а, маг. “Планета”, тел. (05322)7-20-19;
- м. Рівне, вул. Соборна, 57, маг. “Слово”, тел. (0362)26-94-17;
- м. Рівне, просп. Миру, 16, маг. “Буква-Рівне”, тел. (0362)62-04-65;
- м. Сімферополь, вул. Пушкіна, 6, маг. “Знание”, тел. (0652)27-54-68;
- м. Сімферополь, вул. Сергєєва-Ценського, 4а, маг. “Буква-Сімферополь”, тел. (0652)27-31-53;
- м. Суми, вул. Кірова, 8, маг. “Будинок книги”, тел. (0542)22-51-17;
- м. Тернопіль, вул. Б. Хмельницького, 17, маг. “Технічна книга”, тел. (0352)22-24-33;
- м. Харків, вул. Петровського, 6/8, маг. “Вища школа”, тел. (0572)47-80-20;
- м. Херсон, вул. Леніна, 14/16, маг. “Книжковий ряд”, тел. (0552)24-64-23, 22-14-56;
- м. Хмельницький, вул. Подільська, 25, маг. “Книжковий світ”, тел. (03822)6-60-73;
- м. Черкаси, вул. Б. Вишневецького, 38, маг. “Світоч”, тел. (0472)47-92-20;
- м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 37, маг. “Художня книга”, тел. (03722)2-60-05;
- м. Чернівці, вул. Леніна, 45, маг. “Будинок книги”, тел. (04622)7-30-03;
- м. Ялта, вул. Московська, 9-а, маг. “Будинок книги”, тел. (0654)32-16-00;
- м. Ялта, вул. Гоголя, 24, маг. “Буква-Ялта”, тел. (0654)32-37-41.

**Книготорговельним організаціям та оптовим покупцям
звертатися за тел.: (044) 238-82-62, 234-80-43; факс: 238-82-68.**

E-mail: sales@books.com.ua <http://www.books.com.ua>

ВИЙШЛИ ДРУКОМ

Таможенное оформление морских грузов / О.М. Ганжин, В.Г. Деркач, П.В. Пашко; Под ред. Н.Н. Каленского, П.В. Пашко. — К.: О-во “Знання”, КОО, 2003. — 195 с. — (Митна справа в Україні). — Язык рус. — Формат 60×90 1/16. — Пер. тв. ISBN 966-620-178-X

В этом выпуске серии “Митна справа в Україні” рассматриваются международные нормы, регулирующие режим перевозок грузов морским транспортом, и международные торговые обычаи, раскрываются содержание и характеристики основных внешнеторговых документов, используемых при проведении таможенного контроля и таможенного оформления грузов, перевозимых морским транспортом. Рассматривается порядок таможенного оформления морских судов.

Для сотрудников таможенных органов, работников контролирующих органов и служб морских портов, студентов (курсантов) специализированных учебных заведений, а также специалистов в области внешнеэкономической деятельности.

**Книготорговельним організаціям та оптовим покупцям
звертатися за тел.: (044) 238-82-62, 234-80-43.
E-mail: sales@books.com.ua <http://www.books.com.ua>**

www.BOOKS.com.ua
Широкий вибір навчальної та ділової літератури
Тел. для довідок: (044) 235-00-44, 234-80-43